

LUKARZI EHVARU YA WORZO

1. To ne rzai rzai ja hwato hwa ma emeya
O li rzaṅga monṅgeli mo hweya
hwe ma gbeene o tiiteni yarzu,
2. Na oma i mangbaahwe na hwaṅga ema
Hwa ma ukeya mbongi o hwewoteli naa ewo hwa ma okole eya ya
Lohwa.
3. O enganele to ne mbiti na nokirze gbaamu hweya hwearze, o hwe-
woteli e ma hwe gbaamu na imba o li o tileya mene meyaṅgo rzilili. O
wa Yuume Teohvilurzi,
4. Ema e hwiye e jake li hvomene
Hweṅge hyeya o ma okohwele

“Hweohweli whe wheyaeli whe ama Yoyanirze wa Baatirzi”

5. O hweyu hweyama Helode Mokaneli wa Yudea,
O ma hwe moohweli wa eya ya Lohwa a ma hwelehwē Rzakaleya.
Wa lihvende la Abija, a ma hwa molana wa mbiiya yama Aloni,
Lina leni li ma hwe ndi Elirzabeti.
6. Hwahwake wha ma hwe hwataneli o worzo wo Lohwa. Hwa ma uta
imbenda na meeka, hwa rzi hwene to mehwele o worzo wo Lohwa;
7. Ndi hwa rzi hwene to ḡmana,
Ehwanja Elirzabeti a ma hwe ndi yomba,
Ndenḡa hwahwake hwa ma hwe ndi hwaluni hwa hwato.
8. Wunya woko ema lihvende lama Rzakaleya li ma hwe o e wolo ya
Lohwa na moohweli wa hwelinge
O worzo woma Lohwe,
9. Li hvayaa na eeme ya hwaohweli hwa hwelinge
mo ndi a ma hvorzo wo li kpeeya
O ndawo ya Lohwa, li rzele e rzunje.
10. E ḡgidi ya hwato yarze e ma hwe o likane,
O ewoka e hvonda ema ama hwe li rzele e rzunje.
11. Zrii e ḡngeli ya Lohwa e mo wurzeya.
12. Rzakaleya a ma tama e hvonda ema ama ene e angeli
Rzii a Lembeya woṅgo.
13. Enge ḡngeli rzii e mo ohweya ema:
"O rza oka woṅgo Rzakaleya,
Ehwanja likane laṅgo li ma hweyahwa.
Joojiye Waṅgo Elirzabeti a o nyaeya ḡmana wa mumnyana.
O mo hwele ndi Yohwanirze."

14. O hwene monyengi na malingo.
Hwato rzairzai hwa hwene monyengi o hweniyaeli hweni.
15. Ehwanja a o hwene eluhwe o worzo woma Taate.
A rza o nyo mimba to hwenyoni,
Ndenge a onda na elinge ya wotani,
Liwoteya o luunga lama nyanje
16. A o engowa razai ja hwana
Wha Irzaeli omba Taate, Loohwa lawu.
17. A o ende o worzo weni, na nginya ya elinge yama Elija o
li engowa meema me rzanjo na hwaana hwawu,
Hwanja hwa mania, o lihwiye li tenene.
O li rzekeya hwato hwa ambelele Taate;
18. Rzii Rzakaleya a ijowa enge angeli ama,
“Ne natane na loka ene eya e?
Ehwanja imba na ma una
Ndenge joojiye wami a ma rzo mokeka.”
19. Rzii e angeli e mo alahwe ema;
“Imba Gableya, na teme o worzo wo Lohwa.
Na omahwi o li e ohweya
na li e janeya mono nmendi mo gbamu
20. li woteya nange o kpa mbuke, o rza o tane li ohwa
Natee enge eyuu hwene hweya hwe o bgeene,
ehwanja o rzi loka nmendi,
mo ondirzehwe e hvonda e uki te”.
21. Ene hvonda yarze hwato hwa ma hwe li ambele Rzakaleya
Hwa ma tameya linda leni o ndawo ya Lohwa.
22. E hvonda a ma wurze. A rzi tane li hwa ohwirzene. Anja ndi hwa ma
embe ema Lohwe a mo unmwela jeneni o ndawo ya Lowha. Ehwanja
a ma hwa unmele ndi hwemeneni, rzii a eleya mbuke.
23. E hvonda a ma kule makane
A ma ende o ndawo yeni.
24. Hwene hweyu hwe ma aka joojiye weni Elirzabeti a lita lemi
A ma aute natee ngbende ita rzii a ohwa ama,
25. “Nanu ndi Taate a no gbeeli
Hwenge hweyu ema a ma no ango
O li ule erzamboyami o hwato.”
26. O ngbende motohwa Lohwe a ma oma
Angeli Gableya o mbowa ya Narzaleti
27. li unma mombu mo ngondo moma wandahwa
Na munyana moko Yorzehvu wa
Litumba lama Dahviti.

- Mongo moombo mo ngondo mo ma hwelehwe ndi Maliye
28. A ma jaa li mo ohwya ema
Eyole na owa ema o hvorzhvi, Taate a hweli na owa.
29. Ingi ikomi i ma takirze maliye joojo
Rzii a ijowe ama,
"Ima nyai ja ikomi ini?"
30. Rzii e angeli e mo ohweya ema,
Maliye! O rza oka wongoo
Ehwanja o loirze na Lohwe.
31. O jake, o lita lemi,
O luunga lango, o nyia Nmama wa munyana.
Lina leni li hwe ndi Yerzu.
32. A o hwe ndi Mondene a aka, hwarze
A hwelehwe ndi e Njmana wa Lowha li karzami
Taata Lowha a mo ongba likaneya lama rzanje Dahwiti;
33. A kaneya e ndawo yama Yakohvo hvokohvoko.
Ndenja likaneya leni li rza hwene lizuku.
34. Rzii Maliye a ijowa e angeli ama,
"Na ene eya e gbene, na hweli ndi moombo mo ngondo?"
35. E angeli rzii e mo alahwe ema,
"Elinge ya wotani e o jaeya
Ndenja e nginya ya Lohwa e o hwanda.
Wenga e njmana a o nyiyahwa a hwelehwe ndi Wotani
E njmana wama Lowha".
36. O jake njmanyongoo Elirzabeti
Mohve a liti njmana wa munyana
ngbende motohwa naanje, mo ema a ma hwelehwe yomba.
37. Ehwanja to eya e rza aka e nginya ya Lohwa.
38. Rzii Maliye a mo alahwe ama; "na hweli ndi mogbeeli wama Taate;
Inye e gbene na imba na oma o ohwi". Rzii e engeli e ende e yeni.
39. O hwenje hweyu Maliye a ma teme rzii a ende
Karzi karzi o ekome ya mooli o mbowa ya Yuda,
40. rzii a kpeeya o ndawo yama Rzakaleya
A komo Elirzabeti.
41. E hvoda Elirzabeti ama hweye ikomi jama Maliye
njenge mo njmana moma engowe o luunga lama Maliye
Elirzabeti ama onda na elinge ya wotani,
42. rzi a te morzeyya na monyengi,
"Moname na owa o tiiteni ya hwalana
Moname mo hwe na e njmana a hweli o luunga lango".
43. "Mame ndenja na njmbahwi e luhwe nanu e?
51. Na oma ama hwe lihwa namirze, A ma hwa hweme, Rzi a wowahwa
o njmanyu ya Lohwa.
52. Rzi hwa mo kane, hwa timba o Yelurzaalem na monyengi mo ndene.
53. Rzi hwa hwe i hvonda jarze o ndawo ya Lohwa, "li eka Lohwe."

- baneyai ndi joli joli, liŋgi lirezako ema ahweeyai lijo ohwirzene o njiya, o lijonjelene hwetileli e?
33. Hwa ma teme o wotemeteme, hwa timba o Yelurzalem Anja ndi hwa ma uŋma liyome la hwa okoweli na moko, na hwaneni ema hwa ma arzangane na wo.
34. Rzi hwa wo hweya ema, "Ehweli ndi joko! Rzaŋgo ama hvummuwa, a uŋmele Rzimoni."
35. Anja ndi wo hwa ahwake hwa ma ohweya engindi mame ema egbeyene onjiya, na ne hwa ma embeya Yerzu, Lirezako ama hwa hwendeya Yolo.

YERZU A MA UDMELE HWAOKOWELI HWA ENI

36. Na oma hwama hwe li ohwa lihvomene hwene hweya, Yerzu, mo ŋmiti a ma teme o tiiteni yawu, rzi a ohwa ama, "Eyole e hwe na inyo"
37. Rzi hwa lembeya mokambiya na wonggo hwa ma ongele ndi ema hwa eni ndi molimo.
38. Rzi a hwa ohweya ama, "Mame ndengate e a takirze, na ma luteya manyu ma ondi na lihwame e?"
39. E ongo maa mami na matanga mami. Imba mene ono! Eno lembe, e ongo: Elimo erza hweni nyama ya nyo.
40. Na oma a ma ohwe nanu, rzi auŋmele maa na matanga ma eni.
41. Nete hwa rzi loke, Ehwanja o monyengi na manyaka, rzi a hwa ijowa ama, "(E ohvi) Yohvi juume ja lila anu e?"
42. Rzi hwa mo ngmba morzorzo mo nyama ya malihwa ema hwa ma ihve. (tumbe)
43. Rzi a e wowa, a e laa o mirzo ma wu.
44. Rzi a hwa o hweya ama, "Hweya hweyo hweene ema imba na ma e ohweya e hvonda na ma hwe na inyo: Hweya hwe arze hwe hweni li ondirzehwe, na oma e tilahwi o li no hvomene o mbenda yama Morze na hwaohweli hwa hweliŋge, na o merzoko me ama Dahwiti.
45. Rzi a hwa lihvowa ma luteya mawu o li rzongintane hwetileli.
46. Ama hwa ohweya ama; "Nanu ndi etilahwi: Eklirzito e angamenei litaka na lihvumuwa o kpeli, o wunya wo ukirze meyawu.
47. Li aeyele na li lakirzehwe la wohwe li ohwahwa o Lina leni, o hwekome hweyarze, liwoteya o Yelurzalem.
48. Ehweli mbonji o hwene hweya.
49. Na hweni li e omeya mame ema Tate a ma kakene, ndi e ambete anu mbowa nate e rzoneghe na e nginya e uweya o ŋmanyu.
50. Ehvonda a ma hwa liyele, likombene Hwetani, Rzi akarze maa meni, a hwa namirze

- Ema e nyango yama ma Tate a no jelele e?"
44. Na oma ikomi njango i uki o mato mami, Dmenge mo ma a engowe na monyengi;
45. Moname na o ngo ema a loke
Ema mame
Tate ama mo ohweya e gbeyene

MORZOKO MO MA MALIYE

46. Maliye rzi ao hwa ama, Elinge yami e karze Tata,
47. ŋmema ŋmami hve mo oki monyengi na Lohwe mongirzeli wami.
48. A ongele li arzihwirze la mogbeli weni
O enganele liwoteya nanje, matumba marze ma o no hwete ndi ongo a namirzehwe,
49. ehwanja ongo akarzaami ama no gbeeya hweya hwendene
Wotani wohweli na liina leni.
50. Iili jeni I hweli na hwanja hwa mooka wonggo
O nyongoni na nyongoni
51. A uŋmwete e nginya ya liya leni,
A buule hwanja hwaete o maluteya ma meema meyawu,
52. a rzihvirze hwakaneli o makaneya mawu
Ndenja a karze hwanja hwa maluteya ma rzihwi,
53. a ujirze hwanja hwa njau na hwema hwe gbamu
Ndenja hwe wangi, a hwe timbirze ngundu;
54. A ongowani e mogbeeli hweni Irzaeli
Ema a ongele o iili jeni,
55. Na oma a ohwirzene irzango,
Abrahamu na e nyongoni yeni yarze.
56. Maliya a ma liya na mo eya ya ngbende iyao
Rzi a timba o mba eni
57. E hvonda liyali lama Elirzabeti lima uke,
Ama nyia ŋmana wa munyana.
58. Rzi ewo hwa ma mokombene naa litumba leni hwa ma hweya
Ema Tate a mo uŋmele iili indene,
Hwa ma oka monyengi na mo.
59. Hweyu waambi hwe ma uke hwa ma ja li endene e ŋmana
Hwa ma arza ndi li mongbaa lina Rzakaleya naa rzanje,
60. nyanje rzii a ohwa ama, "rzeke nanu, a hwete hwe ndi Yohwanirzi"
61. Rzi hwa moohweya ema
Orzenje to moko o litumbe lango ahwele hwe liŋgi lina
62. Anja ndi hwa ma gbeeya rzanje hwemememi
Limo ijowa lina ema hwa hwele e ŋmana;

63. Rzi aarzirze ehwambo ya li tileya rzi a tila ama,
Lina leni liweli ndi Yohwanirzi, hwarze wha ma tama.
64. O woteme-teme e wana yeni ema lihvoweya,
Jeeeme jeni ima wunduweya rzi ao hwa, aeka Lohwe.
65. Wɔɔŋgo wo ma wa kpeya hwarze hwa ma mo kombene;
Hwene hweya ndi hwe ma o hwawa eki yarze na hwato o Yudea e ki ya moli.
66. Hwarze ema hwa ma hweya hwene hweya hwa ma hweyuta
O mema meyawu rzi hwa ohwa ema,
“Mame ono ŋmana ao hwe e?
Ehwanja liya lama Tate lima hwe na mɔ”.

MORZOKO MO MA RZAKALEYA

67. Rzaŋgo eni Rzakaleya ama onda na Elinje ya wotani
Rzi ao hwa o hwelinge ama,
68. “Moname mo hwe na Tate Lohwe wa Irzaeli
Ehwanja ama ja ndenga ama ŋgirze hwato hweni
69. ndenga a karze morzehwa mo joŋgirze
O ndawo yama moohveli weni Dahwiti
70. Na oma ama o hwe o wana ja hwagbeli hweni hwa kohwa
71. E ma joŋgirzehwe o hwaokoeli hwarzu
Na oma a ma hwanja ema hwa jo kou
72. O li ŋmele iili ema a ma kakene hwa Tate
Ndenga o ŋgele wotani wo likakene leni.
73. Hwei ema ama ate na Rzaŋgoarzu Ablahamu
74. o li joŋmba irzo
Ema janji o maa ma hwakoeli hwarzu
Limo gbeeya e rzi hwe to wɔŋgo.
75. O wotani na liteme ehvehve
O worzo hweni hweyu hweyarze hwe lonje larzu,
76. ndenga owa ŋmanami.
O hwelēhwe ndi moohveli wama Ōŋgo Akarzami laka hwarze
O loma li ende o worzo o lirezeya e njiya yama Tate.
77. o liŋmba lihwiye ema lonje larzu
Hwato hweni na lihwa lakirze meyohwe meyawu,
78. li akeya na iili jama Lohwa larzu
Ehvonda wunya wojo taneya ema wo uweya o ŋmanyu
79. o li joŋmba ŋmeneni o hwanja hwa liyai o jititi;
Na o elinge ya kpeli o liele matanga marzu o njeya ya eyole”.
80. Ndenga e ŋmana a ma ŋga rzi a imbama o elinge
Ama hwe o liwenja natē eyu. Ema ama ŋmele Irzaeli.

- ema hwe ma gbeyene.
15. Na oma hwa ma hwe li okwa, na lituhwa mendenga o hwene hweya
wo na wo, Yerzu mo ŋmiti a maja, a woteya li ende na wo.
16. Ndi ema wutahwele, oli mo emba,
17. Rzi a ijowa, “Mame inyo e ao hwanele inyo na inyo na oma e ende e?
“Hwama teme rzi hwa uje marzo orze.
18. Moko wawu ema a ma hwelēhwe Kloharzi, rzi a mo ijowa ama,
“Ohweli ndi ŋmeni o Yelurzalem ema arza hwiyei hweya ema hwema
gbeyene anga o mene menya e?”
19. Rzi a hwijowa ama, “ima hweya e?” Hwa mo alahwe ema,
“Lihvomenē Yerzu wa Narzalet, ema a ma hwe emohweli wa
hwelinge, ama imbama o hweohweli, na o hwegbeeli, o worzo woma
Lohwe na hwato hwarze.
20. Ema hwakaneli hwa ndene hwa eya ya Lohwa, na hwakaneli hwarzu
hwa ma akele mbako ya kpeli, rzi hwa mo hvane.
21. Ndi irzo ima ŋgele nanu ema mōndi a hweli ŋgo ema a ŋgirze
wonya Irzaeli, li aka hve nanu, menya meyau Yawono ema hwene
hweyarze hwe gbeyenei.
22. O li hwata hvete nanu, lonjo la hwalana hwarzu hwa jo tamirze. Hwa
endeyai o rzoŋgo ene elele, ndi hwa rza uŋmai ŋmuimba ŋmeni.
23. Hwa jeeyai li johweya ema, hwa eneyai ndi hwelinge hwe Angeli hwe
wo hweyai ema, a hweli lonje.
24. Rzi lonjo la mbunda jarzu hve hwa edeyai o rzoŋgo, wo hve wuŋmai
na oma hwaalana hwa ohweyai, ndi mɔ, hwarza mo eneyai.”
25. Rzi a hwa ohweya ama, “ima tumba hweeti hwe hwato ema inyo eh-
weli, ndenganele mame ndengate meema meyanu merza loko karzi
hweyarze ema hwa e ohweli hwa hwelinge hwa ma ohwe?
26. Rzeke e klirzito ema hwene o litaka o hwene hweya, ndenga na a e
kpeeya o Likaneya leni la Eluhwe e?
27. Liwoteya Morze, ma hwa ohweli hwa hwelinge hwarze ema hwa
uŋmele mame ema ema ohwahwa o hwetileli hweyarze li mo hvo-
mene.
28. Na oma hwa ma kombene embowa ema hwa ma hwe li ende, Yerzu a
ma a ahwanjele na aaka ndi o worzo.
29. Ndi hwa ma mo ateke na ŋginya ema, “Hwe na irzo, e hwanja e
ŋgombe ema kombene, wuunya wo ako. “Rzi a ende o lihwe na wo”.
30. Na oma a ma hwe o hweleeli na wo, Rzi a wowa yolo, anjamba jeka,
Rzi a woteya di li hwa ŋmba eyo.
31. Anja ndi mirzo mawu ma lihvoweya, ndenga hwa mo emba, Rzi a
nyoŋgo o mirzo mawu:
32. Rzi hwa ijowane moko na ŋnei ema, “Rzeke meema me arzu, me tum-

nanjelehwe o teni.

56. Rzi hwa timba o mandawo, li wongirzene maoki ma ujmgba hvehve. Ndi hwa ma arziyole o wunya wo li arziyole, o li hwayana e mbenda.

LUKARZE 24 HWE HVUMUWELI HWEHVUMUWELI

1. O wunya wo worzo, wo hweyu lirezamba, Eelele kpilili, Hwaalana hwa ma wowa manja maoki ma hvehve ema hwa ma ombele rzi hwa ende o rzongo;
2. Hwa ma ujma liyai ema li ma kekawene e rzongo li ma ulehwe.
3. Ndi na oma hwama kpeeya, hwa rzi ujma hmiimba moma Rzanjo Yerzu.
4. Na oma hwa ma hwe litameya hwene hweya o wotememe hwato hwahwake ema hwa ma woto maatu ema mameneya ngeingei na lihmetihmeti hwatemi otongongo yawu.
5. O wongo wo awu, hwanja hwalana hwa ma uje marzo mawa o rze rzi hwanja hwato hwa ijohwa ema, one e arza e hmenya o teni ya hwa hweli e?
6. Arza enje anu, ama hvumuwa. E ongele na oma ama, e ohweya ehvonda e ma a ma hwe na inyo o Galileya ama,
7. “Enmana moto a hwani oli ngmbaahwa o maa ma hwato hwa wohwe o li hvanehwe rzi o meenya meyau ahvumulehwe”
8. rzi hwa ongele hweya hweeni.
9. Ehvonda hwa ma uwelile o rzongo hwa ma ohweya liyome leni la hwaokoweli na moko hwene hweya hweyarze,
10. Hwa ma hwe ndi Maliye na Mataena, Yowana Maliye e nyango yama Yakohvo na hwane ema hwa ma hwe na wo wondi hwa ma ohweya hwa nei hwaageeli.
11. Ndi hwa rzi lokene hwanja hwalana mame hwa ma ohwe hwa ma ewowa ndi na eti ya mborzi,
12. Ndi to nanu Petolo a ma teme rzi a hwanja o lende o rzongo a ma ujama rzi a ene maatu ma mbomi ema hwa ma mo lingele, Maliyeli a ma hwe anja monjiti rzi a timba na hwetamirzeli o mame ema e gbeyene.

O NJIYA YA EMAORZI

13. O wongo wunya mene hwa gbeeli hwa hwake, hwa ma hwe o li ende mbowa hvoko ema emahwelehwe Emaurzi, Emahwe hvoka ya eya yaa mayai lirezamba o limeni, li uka o Yelurzalemi.
14. Hwa ma hwe oli a ohwanele wo na wo o hwenje hweya hweyarze

LUKARZI HWEHVARZU HWEHVAKE 2

1. O hwenje hweyu kairza Agurzi ama akele njambe ema, hwato hwarze o rze ya likaneya la Lomani hwa anjahwe
2. Ini jangi ndi i ma hwe e jaa worzo ehvonda Kpilinurzi ama hwe E mokaneli wa Rziliya
3. Hwarze hwa ma ende o li anjahwa. Moto te o lihwende leni.
4. Yorzehvi hve a ma uweya o Narzaleti e mbowa ndene ya Galileya li akeya o Yudea. E mbowa yama Dahviti e hwelehwe Betilehemi e hwanja ama hwe ndi o motende mo ndawo yama Dahwiti,.
5. O li anjahwa na Maliye ewanda yeni
6. Ema ama rziirze; Ehvonda hwa ma hve anja liyali li ma molembe
7. Rzi a nyia e hmana weni wa worzo wa munyana. A ma mo lingele ndi hwehvahve hwe maatu ma whami. Rzi a monangele o ewoki, eki ema hweembe hwema nyoya malihwa. Ehwanja o rzihwe ehvolo o teni ya ndawo ya hwaeni.
8. O ma hwe hwanjeli hwa melengu enge erzooka Hwa mongeya lihwemba lawu wuu o ewoka.
9. E Angeli yama Tate ema hwa wurzeya rzi hmeneni moma Tate moma hwe o titeni ya wu. Wha ma onda na wongo,
10. Rzi e Angeli e hwa ohweya ema, “Erza oka wongo; onjote” Na yo janeli di meendi me gbamu me monyengi mo ndene Ema mo jeeya hwatao hwarze,
11. Yawono o mbowa yama Dahwiti E Monjirzeli a yahwi a hwelehwe ndi Kilirzito Tate.
12. Ene ehwe ndi emeneni na inyoyu ujma e hmana a lingelehwe ndi na hwehvahve hwe maatu Yu ujma a nanjelehwe o ewoki”.
13. O woteme teme mondenje mo ma uweya o hmanyu li ujma e Angeli Li eka Lohwe ema,
14. “Eluhwe na Lohwe Akarzami Ndega eyole orze na hwato ema mo a okani monyegi.”
15. E hvonda i Angeli i ma timbe o hmanyu ya Lohwa Hwa onjeli hwa melengu hwa ma aohwanele moko na onci ema, “Inye jende o Betelehem o li ene ene eya e gbeyeni Ema Tate a jo hwilei”
16. Hwa ma ende karzi-karzi Rzi hwa ujma Maliye na Yorzehvu Na e hmanja a nanjelehwe o ewoki.
17. Hwa ma ene nanu, hwa ma hwile hwarze mame e ma wohwahwele lihvomene o no hmana:

18. Hwarze hwa ma hweya, hwa ma tama lihweya
Mame hwaongeli hwa melenngu hwa ma wohweya
19. Maliye a ma uta hwene hweya hwe arze o hmema hmeni
20. Hwaongeli hwa melenngu hwa ma timba na monyenngi
Leka Lohwe o mame hwa ma hweye na li ene
Na oma ema wohwahwele
21. Hweyu wambi hwe ma uke ema hwa ma ende e hmana
hwa ma mo hwele Yerzu, lina e Angeli e ma mo ngbe ndenga a e litahwa
o lungu.
22. E hvonda litanirzehwe lawu ema uke
Na oma e mbenda yama Morze yo ohwi,
hwa ma mo endene o Yelurzalem
o li mo ngmba Tate,
23. na oma e tilahwi o mbenda yama Tate ema:
“To ima hmana wa munyana ema alihvowi luunga, a hwelehwe wotani
(na) oma Tate.”
24. Ndennga o li ngmba jahweya na oma
E mbenda yama Tate e ohwi
“Maahva ma mbennga ja ndawo”
25. Oma hwe munyana o Yelurzalem
Lina leni li ma hwe ndi Rzimoni,
A ma hwe wotani wo joke,
A ma ambelele hwenamirzeli hwe wonya Irzaeli
Elinge ya wotani e ma hwe na mo.
26. Elinge ya wotani e ma mo hwile ema a rza ene kpele
Natse a ene Klirzito wama Tate.
27. Na oma Elinge e ma mo komele ama ende o ndawo ya Lohwa; E hvonda
e rzanngo na e nyanngo hwa ma jaane hmana awu Yerzu o limo gbeeya na
oma seme na embenda ema ohwe;
28. A ma mo wowa o maa meni rzi a eka Lohve ama:
“Na oma eya yango ya ohwi,
29. “Tata nange hweme e mogbeli wango a ende na eyole
30. E hwanja mirzo mami ma ma ene li ongirze lango
31. E ma o rzekeli o worzo wo hwato hwarze,
32. etulu o li unmele ewo hwa jititi ndenga jeka na hwato hwango Irzael.”
33. Rzage na nyanngi hwa ma tama
O mame e ma e ohwahwa li hvomene e hmana.
34. Rzimoni ama hwa namirze rzi a ohweya e nyanngo yeni Maliye ama: onngo
te, ono hmana a rzekahwele ndi hwe kpeeli na hwetemeli hwe rzai o
Irzael
Ndennga emeneni ema yo ohwahwi limo hvomene,

- wong, “To ne inyō na mo e lu kokirze hvoko e?”
41. I rzo i kokirzehwe ndi o tete, o ndengate i luwa morzaweli mo hwe
gbeeli hwe arzu, ndi ono moto mo a rza gbe to eya ya wohwe.”
 42. Rzi a ohwa ama, “Yerzu koko, ono onnge; o kpeeli te o likaneya
lango.
 43. Yerzu rzi amo alahwe ama “Na ohweya e jake, O yawono owa o hwe
na imba o Hvaladirzi.”

E KPELI YAMA YERZU

44. O ma hwe lizako la eya ya motohwa mo ngenngi, rzi jitiiti i linga erze
yarze natea na lizako la luuwa.
45. Igbei ima lima, Lihwato ema lima kekahwa o liyo la ndawo ya Lohwa
hve lima nyaweya hwe hvarzu hwe hwake.
46. Yerzu a ma hwele na lilo likarzami. A ma “Tata o maa manggo ondi na
ikai elinge yami.” A ma kule li o hwa nanu, rzi a rziyowa muulu mo
lirzuku.
47. E mongeli ama ene mame ema e ma gbeyene, a eka Lohwe a ohwa
ama, “O jake ono moto ama hwe ndi moto wa ghamu.”
48. E hvonda hwato hwarze ema hwa ma arzanngane o li onngo mame ema
gbeyene, hwa ma ene nanu, rzi hwa hvahva mahwembe mawu, rzi
hwa endee e yaawu.
49. Ndi hwannga hwarze ema hwa ma mo hwiya, na hwaalana ema hwa
ma mo onngo li uwyeya o Galileya, hwa ma teme hvoka, o li onngo
hwene hweya.

LI IMAHWELE LAMA YERZU

50. O ma hwe moto moko ema a ma hwelehwe Yorzehvu wa Alamatiya a
ma hwe ndi moko wa hwakairzeli, moto wa ghamu ema ama teme
ehvehve.
51. Mo arzi lingane e mbako na hwegbeeli hweawu. A ma uweya ndi
ombowa ya Yudeya, o ekome ya Alimatiya, a ma hwe ndi li ambelele
likaneya lama Lohwe.
52. A ma ende o ma Pilato, o li mo ateke, o li wowa ehwembe yama
Yerzu.
53. Rzi a e rzihwirze orze, a e lingele maatu, rzi a e ika o rzonngo ya liyai e
ma li ma hvomahwa, ema to moto a rza ikahwi o teni.
54. O ma hwe ndi wunya wo li wongirzene, ema wunya wo li arziyole
woma kombene o liwoteya.
55. Hwaalana ema hwa ma uweya na Yerzu, liwoteya o Galileya, hwa ma
onngo Yorzehvu, rzi hwa ene e rzonngo, ne ehwembe yeni e ma

25. A ma wurzirze ongo moto ema ama angehwe o hwewowa o litengene likaneya, na li onjwa la hwato, e mo ema hwa ma arze, rzi a hwa nmgba Yerzu ema hwa mo gbeyane o hweyarzeli hwe awu.

Li hvanehwe lama Yerzu

26. Na oma hwa ma mo timbe o li mo endene, rzi hwa lembē Rzimoni ema a ma uweya o Rzilene, a ma uweya ndi eyeeni o lija o mbowa rzi hwa mo hwanirze e mbarza o mburza yama Yerzu.
27. Ngindi ndene ya hwato, e ma mo nongo, na hwalana ema hwa ma whe o limo eyeya
28. Yerzu ama a e ngowe, rzi a hwa ohweya ama “li ngondo ja Yelurzalem erza no eya imba; e aeye ndi inyo hwiti na hwaana hwanyu.
29. E hvonda e o ja ema e ohwa ema, moname nah hweyomba hwe hwalana, hwewoni hwe rza nyai, na mahwe ema ma rzi nyongirze.
30. Rzi “Hwa ohweya i hvako ema o jo rzuuweya! Ndennga meyoli: e jo kumene!”
31. E hweli te ema hwato hwa gbeyana gbe wohvenya hwene hweya, mame egbeyene ehwonda ema wo hwe e?
32. Hwato hwhawake hve ema hwa ma gbeya wohwe wo hve hwa ma timbahwa na mo o li hvanehwe.
33. Ehvonda hwa ma uke eki ema hwama hwela “Ekeke ya mohvo”, anja ndi hwa ma mo hvanelele, na hwannga hwato hwa wohwe, moko o liya la mome, onei hve oliya la hmali.
34. Yerzu rzi a ohwa ama, “Tata o hwa lakirze ehwanja, hwarzahwi mame ema hwa gbeya”. Rzi hwa oka e njinge o li hwaene mengombe me ama Yerzu.
35. Hwato hwa ma teme o li mo ongo ndennga hwakaneli hve hwa ma moinja; Rzi hwa ohwa ema, “ama ongirze hwanai inye a o ngirze hve mo nmiti, a hwite nanu ema mondi a hweli e Klirzito yama Lohwe, e mo ahvazohwi”.
36. Hwa aneli hwa njuma hve hwa ma ja, rzi hwa moinja, Rzi hwa mo nmgba hwelandi.
37. Hwannga hwato rzi hwa ohwa ema, “ohweli te e Mokaneli wa Wonya Yuda, aongirze owa witi”.
38. O ma hwe motila, mo ma tilahwa o nmanyu yeni mo ma ohwa ema: E MOKANELI WA WONYA YUDA ONO.
39. Moto wah wohwe moko ema a ma hvanehwe na Yerzu, ama woteya li mo rzaawa, ama “Rzeke owa ndi ohweli Klirzito e? A o ngirze owa witi na irzo!”
40. Ndi onei moto wa wohwe ama mo lomeya ama; “O rza oka Lohwe
35. Ndennga e rzo hve yo unma elinge yangoema maluteya ma rzarzai me nmeema me o auhmele.
36. Ndennga o ma hwe moohweli hwa hwelinge wa molana, Ana e ngondo Yama Phvaniueli wa lituba la Arza a ma una rzairzai ama liya na mome weni meya lizamba o ngondo yeni.
37. Ndennga a ma liya mokurze nate menii wambi me meya na menii. Ama hwe komba komba na e ndawo ya Lohwa Li eka Lohwe na makane na mokia njau nmerze ma wuu.
38. Ama ja lingi lizako a nmgba Lohwe jeka, Ama, “ohweya hwarze ema hwama ambelele li ongirze la Yelurzalem lihvomene e nmana.
39. E hvonda hwa ma kule li gbeya hweya hwe yarze na o ma e mbende yama Tate yo Ohwi, hwa ma timba o Galileya o mbowa yawu ya Narzaleti.
40. Ndennga e nmana ama onga rzi a imbama A ma onda na lihwiye ndennga iili jama Lohwe i ma hve na mo.
41. Rzanze na nyngge hwa ma ende o Yelurzalem nma te o ndema ya li ataowe.
42. E hvonda ama uke liyome la meya na mehwake hwa ma ende o ndema lihvomene eme yawu.
43. E hvonda e ndema ema kuuwe, o hwetimbeli hweyawu E nmana Yerzu ama liiya o mburza o Yelurzalem E rzi hwe rzanze na nyanze li hwiya.
44. Hwa ma ongele ema a wheli o mondenge na wo hwa ma ende yondo ya eyu yoko rzi hwa woteya li mo arza o ngindi ya litumba na hweyorza,
45. Hwa rzi mo luwe Rzi hwa timba o Yelurzelem li mo arza
46. Hweyu hweyao hwe maaka rzi hwa mo unma o ndawo ya Lohwa A liyai na hwaokoleli li wo okaneya na li hwa ijowa miihweleli
47. hwarze ema hwa ma hweya hwa ma tameya li rzungitene na maalahweli ma eni.
48. Ehvonda hwa ma mo ene hwa ma jeja Rzi nyanze a mo ijowa ama, “Ti nmana, mame ndennga o jo gbeyani nanu e?”
49. Onge te rzanze na imba i ma o wa rza, rzi a hwa ijowa ama, “mame e na araneya e?” “E rzi hwiye ema na angamene li hve o ndawo yama Rzanze ami e?”
50. Ndi hwa rzi rzongitene mame a ma hwa ohweya.

51. Rzi a ɔndɔ o Narzaleti na wɔ, ndɛŋga ama hwa hweyana. Nyangɛ a ma uta hwene hweya hwe arɛɛ o ŋmema mo eni.
52. Yerzu a ma ɔŋgana lihwiye, na hwehweli na o eluhwe na Lohwɛ na hwato.

LUKARZI HWEHVARZU HWEYAO 3

1. O liyomɛ la meya na meta me likaneya la ma Tihweliɔrzi kairza ema Pontiyorzi Pilato mɔ hve a ma hve e mokaneli o Yudea, Helodea ama kaneya Galilyea, ŋmanyango Philipo mɔ hve a ma kaneya Ituleya. Tilakoniti Lirzanya mɔ hve a ma kaneya Ahwilɛnɛ;
2. E hvonda Anarzi na Kaihva hwa ma hwe hwaohweli hwa karzami, e ya yama Lohwɛ e ma jeeya Yowanirzi e ŋmana wa ma Rzakaleya o morzanje.
3. A ma endɛ i mbowa ja arɛɛ ja ehvarzu ya Yoldan o li ohwa liluhwirze la liangowɛ ema hwa lakirzɛhve o meohve me awu.
4. Na oma e tilahvi o kaati ya hweya hwe moohweli wa hwelinge Yerzaya ema: Lilo la moohweli mɔko li hwele o morzanje, e rzeeya e njiya ya ma Taate e mo gbeyya njiya e tenɛnɛ
5. Molonjo te mo ondirzɛhve tɔ ima hvako na mooli mo rzihwirze hwe i njiya jɛŋgami i jirzɛhve ehvehve,
6. Ndeŋga hvato hwarzɛ wa hvɛnɛ loŋgirzɛ la ma Lohwɛ.
7. Yowanirzi a ma ohweya e ŋgindi ema ja o liluhwirzɛ leni ema; i nyo lihwemba la hvei, njɛnɛ a kokohwele e ma e hwanɛ e kokirzɛ ema e jaa e?
8. E uŋmɛle hvehvuma hwe li aɛŋgowɛ e rza a ohwanɛle inyo mɛnɛ ema, i hweni Ablahamu naa rzaŋgo ya arzu, i mba na e ohveya ema, o teni ya manu mayai Lohwɛ a tane a wurzirzɛle Ablahamu hwana.
9. Yoondo e ma maa likahwa o miina me mae tɔ ima gbe ema wo rza nyai hwehvuma hwe gbamu wo kɛɛhwe wo hvimbahwa o munya.
10. E ŋgindi e mo ijowa ema Mame rzo i tane li gbeya nanɛ e?”
11. Yowanirzi a ma alahwɛ ama tɔnɛ ema a hweni mɛŋgombe mehwake aŋgbe ɔŋgo ema a rza ohve ndɛŋga ɔŋgo ema a hweni moleli mɔhve a gbeye nanu mɛnɛ.
12. Hwa rzaŋgirzeli hwa njangɛ hve hwa ma ja o li luhwirzɛhwe rzi hwa mo ijowa ema, i mookoleli, mame rzo i gbeya e?
13. Ama hwa ohweya ama, “e rza rzaŋgirzɛ li aka na oma e o hwahwele.
14. Loŋgo la hwato hwa njuma hve hwa ma mo ijowa ema, ‘mame irzohve i gbeya e? a ma hwa alahwɛ ama “erza ɔnjɔnɔ hwato mali ma wu, tɔ li hwa rzo njɔmi ja ngundu e uje na etangɛ yanyu.”

- lama Helode, rzi a mo oma o ma Helode, ema a ma hwe o Yelurzalem o e ŋge hwonde mɛnɛ.
8. Na oma Helode a ma ɛnɛ Yerzu a ma oka monyɛŋgi rzai rzai ehwanja ene hvonda yarzɛ, a ma hwe li arza nɛ mɔ a ɛneya Yerzu o mame yarzɛ ama hweye limo hvomɛnɛ. Ama hwɛnɛ nyirzɛ o li mo ɛnɛ, ema a gbeye hweya hwe manyaka.
9. A ma mo ijowa me ijoweli rzairzai, ndi Yerzu a rzi mo alahwɛ.
10. Hwakaneli hwandɛnɛ hwa ndawo ya Lohva, na hwaokoleli hwa mbenda, hwa ma tɛmɛ aŋga, na hweloma na hwetato o li mo rzo njɔmi.
11. Rzi Helode na hwato hweni hwa njuma, hwa woteya limo rzile, limo rzaawa, na li mo hwenyɛ. Hwa ma mo wotirzɛ moŋgombe mo eluhwɛ, Rzi hwa mo timbirzɛ oma Pilato.
12. O wɔŋgo wunya mɛnɛ, Helode na Pilato ema hwa ma hwe ehwa, hwa ma timba li lɛŋge.
13. Pilato a ma hwele hwakaneli hwa ndɛnɛ hwa ndawo ya Lohva na hwambaki na hwato hwarzɛ, rzi a hwa ohweya ama,
14. E no janeli ndi ono moto naa mɔko ema aundua hwato ema hwa rzi keka o li hweyana e? Na ma mo gbeya njarzo o marzo manyu ndi na rza mo luwani tɔ njɔmi, li hvomɛnɛ mame yarzɛ inyo e mo ohwani.
15. Tɔ Helode mɔ hve a e timbirzɛlele e mɔ nanu inyo etane li ɛnɛ ema arza gbei to eya ema emo janeya kpeli.
16. E hweli te nanu inye na mo kɔkirzɛ ndɛŋga ee mo hwɛmɛ.
17. O wunya wo ndema wo AKADNEI, a hweni li hwa wurzirzɛlele moto mɔko wa hwewowa.
18. Hwarzɛ hwa ma te na lilo lɔko ema “E endɛnɛ ono moto o e wurzirzɛlele Hwanahwarzi!”
19. Hwanahwarzi ema ama aŋgehwe o hwewowa, ehwanja ama tenɛnɛ likaneya la mbowa, na li ɔŋwa la hwato.
20. O li arza nanu ema a rzuule Yerzu, Pilato a ma hwa rzorzomeya hve.
21. Ndi hwa ma hwata ndi o li te nanu mɛnɛ ema, “o mo hvane! O mo hwane!”
22. Rzi Pilato a hwa ohweya o ŋgeli e ma ukirzɛ iyao ama, “O mame ndɛŋga e? I ma li tumba la eya ya wohwe ono moto a gbe e? I rza moluwani tɔ njɔmi ema etane o li mo ŋgmbaahwe kɔkirzɛ ya kpeli. O ɛŋganele na mo kɔkirzɛ, rzi na mo hwɛmɛ.”
23. Ndi na malo makarzami hwa ma umbelele ndi nanu ema, hwa mo hvane, rzi me rzeya me awu me hweyahwa.
24. Pilato ama emeya o li gbeya na oma hwa ma arze. O litemɛnɛ likaneya, na li ɔŋwa la hwato, emɔ ema hwa ma arze, Rzi a hwa ŋgmba Yerzu. Ema hwa mo gbeyane o hweyarzeli hwe awu.

63. Hwato hwa ma hwe li ongeya Yerzu, hwa ma woteya li mo rzile na li mo anana.
64. Hwa ma mo kaka miirzo, rzi hwa mo ijowa ema, “o hwa njene a o hvahvi e?”
65. Rzi – hwa mo ohwana hweya rzai hwe irzoni na hweyoli.

Yerzu o Worzo wo ma Pilato na Helode

66. O hweyahweli hwe wunya, hweliyeli hwe hwambaki hwa hwato, na hwaohweli hwa eya ya Lohwa hwandene na hwaokoleli hwa mbenda hwa ma arzanngane, rzi hwa hwa janeya Yerzu.
67. Rzi hwa ohwa ema “o e ohweya nga owa ndi o hweli kilirzito e?” Yerzu alahwe ama, Na e ohweli te e rza no lokene:
68. Ndennga na e ijowi te e rza no alahwe.
69. Ndi li woteya nanje, e njmana wa moto a liya ndi o liya la mome la ma Lohwa li karzami.
70. Rzi hwarze hwa mo ijowa ema “O ennga owa ndi o hweli e njmana wa Lohwa e? Rzi a timbirzelele ama “E lonngamenei na oma e ohwi ema na hweli.”
71. Rzi hwa ohwa ema “Mame i janeya ehvehve mbongi e? I ma hweya mame e mo wurzi o wana yeni.”

Lukarzi hwehvarzu 23

1. Rzi e ngindi yarze e teme, o li mo endene oma Pilato;
2. Rzi hwa woteya li mo koeya hweya, nanu ema, “i lu ono moto ema a e hwangeya e mbowa yazu. A rza imanele nanu ema, e njanje ya likaneya e tanngahwele Kairza ndenganele a awowe ema mo ndi a hweli klirzito e mokaneli.”
3. Pilato rzi a ijowa Yerzu ama, “o wa ndi o hweli e mokaneli wa wonya Yuda e?” Yerzu rzi, a alahwe ama, “Ee ehweli ndi na oma o ohwi.”
4. Rzi Pilato awurzirze e njambe o li hwile e mokaneli wa eya ya Lohwa a karzami na e ngindi ya hwato ema “Na rza lu to litoti o li rzo ono moto njomi.”
5. Ndi hwa ma hwata li ohwa ema, “A enngowa hwato hwa Yudeya yarze, hwe okoweli hwe eni. Ama woteya onei Galileya, rzi ama uka hve nate e na anu.”
6. Na oma Pilato ama hweye nanu rzi a ijowa nga ono moto ahweli ndi moto wa Galileya.
7. Na oma a ma ohwahwele ema, Yerzu ahweli ndi orze ya likaneya

15. Hwato hwa ma ambelene nyirze na hwetamirzeli o njmema me a wu, nga Yowanirze ndi a tane li hwe Kilirzito.
16. Yowanirzi a ma hwa alahwe ama na e luhwirze ndi na malihwa, ndi moko e ma a imbami li na aka a o ja ema na rza tane li wunduwa merzinga me hwetabi hweni, mo a e luhwirze ndi na elingge ya wotani na muunya.
17. Erzenngbeni e hweli o liya la eni o li rzenngbe na li rzannga i hvonngo na li ji ika o woka, ndi a rzele liwutu na munya mo rza limirzene.
18. Yowanirzi a ma ohweya e ngindi meanngo me ghamu li akeya na i hve hve nyai ja hweokoleli;
19. Ndi e hvonda Yowhanirze a ma lomeya Helode e mokaneli, o njomi ema a ma hwa Helodiarzi, jojiye wama njmanjago na hwenei hweya hwarze hwe wohwe a ma gbeye.
20. Helodea ma ika hve ene o njmanyu yahwenei rzi a umbana Yowanirzi o hwewowa.
21. Ehvonda hwato hwarze hwa ma hwe li luhwirzehwe, Yerzu hve a ma luhwirzehwe. Na oma a ma hwe likane, e njmanyu e ma lihwoweya.
22. Rzi elingge ya wotani e mo rzihweya o e meneni naa mbennga rzi, Lilo li uweya o njmanyu a Lohwa ema “O wa ndi o hweli njmanami wa ndingge a maliingo.
23. Yerzu a ma hwe eya ya rzaiyao ya meya e ma a ma woteya ewolo yeni. Hwa ma mo wowa ndi na e njmana wa munyana wama Yorzehvu enjmana wa munyana wama Heli
24. na wa ma Matati na wa ma Lehwi na wa ma Meliki na wa ma Yamai na wa ma Yorzehvu
25. na wa ma Matatiyarzi na wa ma Amorzi na wa ma Nahumi na wa ma Erzili, na wa ma Nagai
26. na wa ma Maati na wa ma Matatiyarzi na wa ma Rzemeni na wa ma Yorzeki na wa ma Yoda
27. na wa ma Yoanani na wa ma Lerza na wa ma Rzeluhwahweli

Li Lɛmbɛhve La Ma Yerzu

- na wa ma Rziteli
- na wa ma Neli
- 28. na wa ma Meliki
- na wa ma Adi
- na wa ma Korzami
- na wa ma Elmadami
- na wa ma Eli
- 29. na wa ma Yorzuwa
- na wa ma Elirze
- na wa ma Yolimi
- na wa ma Matati
- na wa ma Lehwi
- 30. na wa ma Rzimɔni
- na wa ma Yuda
- na wa ma Yorzehvu
- na wa ma Yonami
- na wa ma Eliyakimi
- 31. na wa ma Meleya
- na wa ma Mena
- na wa ma matahva
- na wa ma Natan
- na wa ma Dahwiti
- 32. na wa ma Yerze
- na wa ma Ohweli
- na wa ma Boarzi
- na wa ma Rzalimɔni
- na wa ma Naomi
- 33. na wa ma Aminadahwi
- na wa ma Lami
- na wa ma Herzilɔni
- na wa ma Pelerzi
- na wa ma Yuda
- 34. na wa ma Yakohvo
- na wa ma Irzaka
- na wa ma Ablahamu
- na wa ma Tela
- na wa ma Naho
- 35. na wa ma Rzelɔgi
- na wa ma Leu
- na wa ma (Hvelɛli)
- na wa ma (Ehweli)

- 47. Na oma a ma hwe li ohwa e ngindi e ma jaa, moko wa liyome na hwahwake ema a ma hwelehwe Yudarzi Irikaliote mo ndi a ma timba enge ngindi, a ma tombeya Yerzu o li mo rzombɔ.
 - 48. Yerzu rzi a mo ijowa ama “Ii Yudarzi, o ahwirze ndi e nmana moto na lirzombɔ e?”
 - 49. E hvonda hwanɛi hwaokoweli hwa ma ene mame e ma hwene li gbeyene rzi hwa ohwa ema Rzanɔgo e! I ke na irzɔlo jarzu e?
 - 50. Moko wa hwanɔga hwa ma hwe na Yerzu a ma rzenjowa litou la mome lama e mogbeeli wa ma e mogbeeli mondene wa eya ya Lohwa.
 - 51. Ndi Yerzu a ma alahwe (timbirzelele) ama “E rza gbeya nanu hve!” Rzi a wowa liɔgi litou a li kuke rzi a wɔwɔ.
 - 52. Rzi Yerzu a ohweya hwagbeeli hwandene hwa eya ya Lohwa na hwaɔngeli hwa ndawo ya Lohwa na hwambaki e ma hwa ma mo jeeya ama, “na timbi ndi hwato hwa kaye ema e no janeya na irzɔlo na metɔni e?”
 - 53. Na ma hwe na inyɔ o ndawo ya Lohwa wunya te e rzi no lembɛ hve tɔ. Ndi lirzako lanyu lo lini ema jiiiti i e kaneya.
- Petolo a rzɔrzi Yerzu**
- 54. Rzi hwa lembɛ Yerzu hwa mo timba li mo endenne o ndawo ya ma e mogbeeli mondene wa eya ya Lohwa. Petolo a ma hwa nɔngɔ hvoka.
 - 55. Ndi na oma hwa ma kote muunya o tiiteni ya ndawo ya merzanɔgo rzi hwa liya anɔga Petolo mo hve a ma liya na wɔ.
 - 56. Nmana wa ngondɔ moko wa mogbeeli wa hwanɔga hwato a ma ene Petolo a liyai o (o hvowa liyɔ) eki ya munya rzi a mo ɔngɔ lonɔgo lonɔgo a ohwa ama “ono moto a ma hwe na mo.”
 - 57. Ndi Petolo a ma rzɔ rzɔ. Rzi a ohwa ama “molana e, imba na rza mo hwi.”
 - 58. O ma aka nmana hvonda ohvehve rzi a mo ene rzi a ohwa ama “owa hve ohweli ndi moko wawu.” Ndi Petolo a ma timbirzelele ama, “munyana e, na rza enje!”
 - 59. O hvoka e ma aka ohvehve a ma ohwa ama “e tete ono moto a ma hwe na mo, ehwanja a hweli ndi moto wa Galileya.”
 - 60. Petolo ama alahwe ama “munyana e, na rza hwi mame o hweli o ohwa!” Na oma a ma hwe li ohwa rzi e mome wa Wuhwa a tonɔga.
 - 61. Rzanɔgo Yerzu rzi a enɔgowɛ a ɔngɔ Petolo o worzo. Anɔga ndi Petolo a ma ɔngele eya Rzanɔgo Yerzu a ma mo ohweya ema, “Ndenɔga na e mome wa wuhwa a tonɔga yawono o no rzɔ rzɔ ngele iyao.”
 - 62. Petolo a ma wurza o ewoka a eya maija.

Hwagbeeli hwa Njuma hwa ma Rzile Yerzu

- rzenjmbɛ naa hvɔŋgɔ
32. Ndi Rzimoni imba na ma o kanelele, nanu ema, li loka lango li rza kpa. E hvonda o ma aeyele te o embe wonyanyɔŋgɔ.
 33. Rzi Rzimoni a timbirzelele a ma; “Rzango, na ekemeli li ende na owa, o hwewowa na o kpeli.”
 34. Yerzu a ma alahwe ama “Petolo, na o ohweya ema, e mome wa wu-hwa a e hwiya li tonga yawono, o no rzɔrzo ŋgeli iyao ema o rza no hwi”
 35. Rei Yerzu a hwa ijowa ama; “e hvonda ema na ma e ome ema e rzi ohve makpa to hwetambi e ma takeya yoma e?” Hwa ma alahwe ema; “To yoma.”
 36. A ma hwa ohweya a ma “Ndi o nanɛ, o hwɛni tɛ likpa o li wowe, ndɛŋga o rza ohvi tɛ rzolo ahwirze monɔgombe mo aŋgɔ o ande hvɔko.
 37. E tilahwi ema mo hve a ma aŋgahwɛnɛ na hwato hwa wohwe; na e o hweya ema, e ne e hwɛni li ondirzehwe na imba, Ee mame ema e tilahwi li no hvomɛnɛ, ya uka o li ondirzehwe”.
 38. Hwaokoweli hwa ma ohwa ema “Rzango, ŋgɔ, rzolo ihwake jo ini”. Mo a ma hwa timbirzelele ama “iŋgi i looni”.

Yerzu a ma kanɛ o Hvako ya mae ma njahwe

39. Yerzu a ma ende o Hvako ya mae ma njahwe, na oma a ma hwe li ende rzi hwaokoweli hweni hwa mo nɔŋgɔ.
40. Hwa ma uke eŋge eki rzi a hwa ohweya ama, “E kanɛ ema e rza unda o makekirzɛnɛ”.
41. A ma atinde na wo hvoka ya li aŋgmba la liyai, rzi a rzuma maŋgɔŋgɔ o rze a kanɛ ama;
42. “Tata, o emelite, o no wowane lini liwonde; ndi rzekete o hwearzeli hwe ami ndi o hwearzeli hwe aŋgɔ e gbeyɛnɛ”
43. Aŋgeli e ma uweya o ŋmanyu ya Lohwa e mo wurzeyu rzi e mo embe.
44. Na oma a ma hwe o ndutu ndɛnɛ, a ma hwata li kanɛ na ŋginya ndɛŋga etoko yeni e ma hwe ndi naa matɔu ma maija ema ma ma tɔ o rze.
45. Ehvonda a ma kule li kanɛ a ma timba o li uŋma hwaokoweli hweni, rzi a uŋma hwa ma nanga na liyɔtɛ na e ndutu.
46. “A ma hwa ijowa ama “Mame ndɛŋgate e nanga e? “E tɛmɛ e kanɛ aŋga nanu e rza unda o makekirzɛnɛ.”

- na wa ma Rzela
36. na wa ma Kainan
- na wa ma Ahvarzadi
- na wa ma Rzem
- na wa ma Nowa
- na wa ma Lameki
37. na wa ma Meturzela
- na wa ma Enɔku
- na wa ma Jaledi
- na wa ma Mahalaleli
- na wa ma Kenani
38. na wa ma Enɔrzi
- na wa ma Rzeti
- na wa ma Adam
- na wa ma Lohwe

LUKARZE HWEHVARZU 4 MAKEKIRENE MAMA YERZU

1. Yerzu ama onde na elinge “Ama uwɛlele o Yoldan, ama liyehwe na Elinge o morzanje.
2. Aŋga ndi, meni meni me meenya, ama kikirzewhe na elimo arzi le to yoma o menje menya meyarzɛ, ndi o lizuku la menje meenya ama oka e njau.
3. Emolimo ema mo ohweya ama, “ohweli tɛ eŋmana wa Lohwa, ohweya lini liyai li aɛŋgowɛ yolo!
4. Yerzu ama mo alahwe ama, “moto arza liya ndi na hweyolo mɛnɛ,”
5. Emolimo ama mo liyɛle eki ekarzami, rzi amo uŋmɛle hwekome hwe rze yarzɛ.
6. Rzi amo ohweya ama, “na o ŋgmba hwekaneli hwayarzɛ na gbaamu ehwanja ema nongmbaahwa, ndɛŋga na taneɪ na ŋgmba to nje ema na hwe liŋganeli.
7. O eŋganele ono kanɛ tɛ, hweyarzɛ hwe hwe ndi hweyaŋgɔ”
8. Yerzu rzi alahwe ama “ etilahwi ema: kanɛ ndi Lohwa lango ndɛŋga o mo gbeyu ndi mo mɛnɛ”
9. Rzi E molimo a mo liyɛle o Yelurzalem, amo tɛmirzɛ o njoŋgɔ ya ndawo ya Lohwa, ema ema karzama li aka jarzɛ, rzi a mo ohweya ama “ohweli tɛ eŋmana Lohwa, ‘Hvanja liwoteya anu luka orzɛ.
10. Etilahwi ema: a kaneya i aŋgele jeni li hvomɛnɛ owa; o li oŋgeya gbamu.

11. Hwa o karze o maa mawu, nanu ema orza erze litanga lango o liyai.
12. Yerzu ama alahwe ama, “E ohwahwi ema, orza ika Tate Lohwa lango o ma keirzene,
13. ehvonda emolimo ama kule manu makekirzene marze, a ma mo hweme natee lihvehve lirezako.

YERZU AMA RZORZOWO O NARZALETI

14. Yerzu ama timba o Galeleya, o nginya ya elinge rzi meyanjo meeni me wuweya eki yarze ya mbowa ya tongongo.
15. Ama okole o ndawo jawu ja Lohwa, hwato hwarze hwa ma mo eka.
16. Ama ende o Narzaleti, eki ema ama ongeya, o wunya wo li arziyole ama ende o ndawo ya Lohwa na oma ema hwe eme. yeni rzi a teme o nmanyu li langa
17. Motila mo ama e moohweli wa hwelinge Yorzya mo ma mo ngmbaahwa, rzi a mo wuluwa, a luwa eki ema ematilahwa ema,
18. "Elinge yama tate ehveli na imba, Ehwanja ano namirze, oli ohweya hwatakeli meyanjo me gbamu. A nomi ndi oli wurzirze wonja hwanja hwa wowa ndenga o li hvowa mirzo ewo hwa ndima o li wurzirze ewo hwa takirzehwe
20. li ohwa nmaa mo gbamu moma lohwe.
21. Rzi a woteya li hwa ohweya ema, “yawono hwene hwetileli hwe ondirzehwe o hwe hweeli hwe anyu.
22. Hwarze hwa ma ohwa gbamu onyai ya eni, ndenga hwa ma tameya hweya hwe gbamu ema hwe ma wurza o wana yeni, rzii wha ijowane, rzeke enmana wama Yorzehvu ono e?
23. Yerzu ama wohweya ama o joke, e o no kpeeya mono nmana ema, “nganga a wohwirze owa witi, gbeya anu mbowa yango na oma hweye ema o ma gbeya o kapenaomi.
24. Rzi awo hweya ama, “na e o hweya ejoke, to moohwele wa hwelinge moko arza ekahwa o mbowa ya eni.
25. O joke na e ohweya ema, oma hwe mekurze me hwalana o Irzaeli ehvonda yama Eliya ehvonda ema enmanyu ema umbahwe meya meya na ehvarzu, ema enjau ya nginya ema hwe, e mbowa yarze
26. ndi Eliya arzi omahwe o ingi mbowa liakate o Rzelepa e mbowa ya Rzidon li unma mokurze mo molama.
27. Ndenja oma hwe rzairzai ja hwato hwa ma okire e nyambe ya hwetane, o enge hvonda yama Elirza e mo ohweli wa hwelinge ndi to moko wawu arzi tanirzehwe li aka te Namani wa Rzilian.
28. Hwato hwarze hwa ma hwe o ndawo ya Lohwa hwa ma hweye manu rzi hwa onda na hwetato.

12. A e unmele iluku ndene o nmanyu ya ndeki i rzeahwele e wongirzene e ndema anga.
13. Hwa ma ende rzi hwa unmane hweya na oma Yerzu a ma hwa ohweya. Rzi hwa wongirzene e ndema ya Akaonei.
14. Lirezako li ma uke Yerzu na hwagbeeli hweni rzi hwa liya o hweleeli.
15. Rzi a hwa o hweya a ma, “Na hweni nyirze o li laa ene ndema ya Akaonei na inyo ndengana, na e taka.
16. E ongate, na e ohweya ema, na rza laa ene ndema hwe natee e ondirzehwe o likaneya la ma Lohwe.
17. A ma wowa liwonde, rzi a ngba jeka a ohwa ama “E wowe e hwaene inyo na inyo”.
18. Na e ohweya ema na rza o nyo hwe hwenyoni hwe hwene hwehvuma hwe wono gbee natee likaneya la ma Lohwe li ja”.
19. Rzi a wowa yolo, a ngba jeka a e hwende, rzi a hwa ngbaa eyo, rzi a ohwa ama, “E nyo yami ene ye e ngbaahwi; e gbeye nanu o li no ongele”.
20. Nanu mene hwa ma kule li laa rzi a wowa liwonde, a ohwa ama, Lini liwonde ndi li hweli e mbenda hvenya ya maija mami, ema ma e rzowahwele.
21. Ndi ongo ema a hweni li no ahwirze a hweli na imba anu hweleeli.
22. E nmana moto a o ende na oma e teirzehwei, ndi mojema na ongo moto ema a mo ahwirzei”.
23. Rzi hwagbeeli hwa woteya li aijowane wo na wo ema, njene warzu a tane li gbeya ene eya e?
24. Ndenjanele o ma hwe mbunake o tiiteni yawu o li arza li hwiya e mo ema a hwe e mokaneli wawu.
25. Yerzu a ma hwa ohweya ama “Hwakaneli hwa ewo hwa rza hwiye Lohwe ndenga e wo ema hwa ma awowe hwa a hwele wo hwiti hwagbeya gbamu.
26. Ndi inyo e rza hweni li hwe nanu. O enganele e mokaneli o tiiteni yanyu a hweni ndi li hwe naa enongoni, ndenga e mo ema a kaneya, a angamene ndi li hwe naa emo ema a kanahwele.
27. Njene rzo a hweli e mondene e mo a liyai eki ya hweleeli o li ambele, nga ongo ema a akale moleli e? Rzeke ongo ema a liyai o li ambele e? Ndi imba na hweli na inyo, naa moko ema a e gbeya.
28. Inyo e hweli ndi hwanja ema hwa hweli o mburza yami o makekirzene mami.
29. O enganela na e ngbeli likaneya, na oma rzanjo ami a no ngbeli.
30. Anga ndi e laa, na li nyo o hwelieli hwe likaneya lami na li liya o makaneya, li kairze liyome la matumba na mahwake ma Irzilaeli.
31. Yerzu rzi a ohwa a ma, Rzimoni, Rzimoni, mokratze a arza li o

- na ngundeli,
35. Ehwanja wonggo wunya wo ojeya ndi hwato hwarze ema hwa hweli o ene rze.
 36. Ehwe rzo ndi o li ongo hvenye – hvenye, na likane i hvonda jarze, anga nanu e tanei li karzowa o hweyarze worzo woma ejmana moto.
 37. Wunya te Yerzu ama hwe li okole o ndawo ya Lohwa, Ngombe te a ma ende o li yelete o mooli ema mo ma hwelehwe e hvako ya mae ma njahwi.
 38. Hwato hwarze hwama ja eelele o li mo okaneya o ndawo ya Lohwa.

LUKARZE HWEHVARZU MBANGE NA HWEHWAKE 22
Yuda a ma emeya oli ahwirze Yerzu

1. Na oma e ndema ya yolo e ma e rza gbeyahwene ehwindi ema e hwelehwe Akaonei, e ma kombene;
2. Rzi hwagbeeli hwandene hwa ndawo ya Lohwa, na hwaokoleli hwa mbenda hwa ma hwe li luteya meano ne hwa tane li onjwa Yerzu, ehwanja hwa ma oka e ngindi ya hwato wonggo.
3. Anga ndi mokarze aa kpeeya Yuda, a ma hwelehwe Irzikalioti a ma hwe moko wa liyome la hwaokoweli na hwahwake.
4. Yuda rzi a ende li ujma hwagbeeli hwandene hwa ndawo ya Lohwa na hwaongeli hwa ndawo ya Lohwa rzi hwa ohwirzene ne a tane li hwa ahwirzelele Yerzu.
5. Hwa ma linga rzai, rzaihwa imanele o li mo ngbaa woli.
6. A ma emeya, rzi a ongo o li luwa e hvolo o li hwa ngbaa Yerzu ema e ngindi e rza ukele

LI LAA LA LIRZUKU

7. Rzi wunya wo yolo ema e rza hwene ehwindi wo ma uke ema hwa ma hwene li onjwa monani mo molenju na jahweya o ndema e hwelehwe Akaonei
8. Yerzu a ma oma Petolo na Yowanirzi, rzi a hwa ohweya ama, “E ende e wongirzene li laa larzu la Akaonei.”
9. “Rzi hwa mo ijowa ema, i ma eki o arza ema i wongirzene e ndema e?”
10. A ma hwa alahwe ama; “Na oma e kpeeya o mbowa, moto ema a hwane itenge ja malihwa a e ujma. E mo nonge o ndawo ema a kpeeya;
11. E ohweya e mohweneli wa enge ndawo ema, e Mookoleli a ijowi ama one iluku ja hwaeni, anga ndi na hweni li leeya e ndema ya Akaonei na hwaokoweli hwami.

29. Hwa ma teme rzi hwa mo hvaya o mbowa, rzi hwa mo endene o mbembe ya mooli ema embowa yawu ema hwe li arza olimo hvimba o rze ya mototi
30. Ndi ama akeya o tiiteni yawu rzi a ende e yeeni.

YERZU AMA HVAYA ELIGE YA WOHWE

31. Rzi a ondo o Kapanaum mbowa ya Galileya rzi a woteya li okole hwaato o wunya wo li arziyole
32. Hwarze hwa ma tameya hweokoleli hwe eni ehwanja njmendi Dmeni mo ma ohva maimbi.
33. O teni ya ndawo ya Lohwa o ma hwe moto moko ema amo ohva elinge ya wohwe. Ama tee morzeya na lilo likarzami.
34. Ii Yerzu wa Narzalet! O jarzana ma e? O jeli ndi o li jo hvanga e? Nahwi nje ohweli, E Motaneli wama Lohwe.
35. Rzi Yerzu a mo lomeya a ohwa ama umba e wana, wurza o teni yeni, Rzi enge elinge ya wohwe ekpirze ongo moto orze o marzo ma awu rzi e wurza erzihwe limo hwenirze
36. Hwato hwarze hwa ma tama Rzi hwa ohwanele moko na onei ema”, ima nyai ya hweokoweli hwene e? ono moto a ohvi wonja na nginya o likaneya hwelinge hwe wohwe, rzi hwe wurza e?
37. Enganeli yeni ema ende eki yarze.

PETOLO MOKIYA WENI

38. Yerzu ama anjia o ndawo ya Lohwa rzi a ende o ndawo yama Rzi-moni nyanje wa lihva ama lembeya liyeti la nginya rzi hwa ohweya Yerzu ema amo ongowane.
39. Rzi a ujama o njmanyu yeni a lomeya lingi liyeti rzi li mo hweme, o wotemeteme, ama teme o li hwa gbeeya.

YERZU AMA WOHWIRZE RZAI

40. Ehvonda e lohwa lohwa ema rzihwa, hwa ma janeya Yerzu hwanga hwarze ema hwa ma okirze o nyai na nyai ja njambe na oma ama hwa hwake maa meni o mo te, rzi a hwa wohwirze.
41. Hwelinge hwe wohwe hve hwe ma wurza o hwato rzai rzai rzi hwe yate ema ohweli ndi e Dmana wa ma Lohwe, ndi ama hwe lomeya arzi emeya hve ema hwete ewhanja hwe ma hwiya ema mo ndi a hweli Klirzirto.

42. O indingedinge ja wunya, Yerzu ama ende eki ema e ingameli, hwato hwa ma hwe limo arza hwa ma uke eki ema ama hwe hwa rzi arze ema a hwa hweme.
43. Ndi ama wowheya ama, “na angamenei hve li ohweya ihvehve mbowa meyango me ghamu me likaneya lama Lohwe Ehwanja nanu ndi na omahwele.
44. Ama endene rzo hweyohweli hwe eni o ndawo ja Lohwa ja yudea.

**LUKARZE HWEHVARZU HWETA 5
HWEHWELELI HWE HWAOKOWELI
HWA WORZO**

1. Wunya woko yerzu ama teme o yulu ya Generzalet, Ama tongahwa na hwato hwa ma ja limo o kaneya na oma ama ohwe eya ya Lohwa.
2. O tongongo ya malihwa o ma hwe molo mahwake, ma maliyahwa na hwato hwa morzombo, hwa ma hwe lirzorza I mbunja jawu.
3. Ama kpeeya wolo woko, ema wo ma hwe e wooma Rzimoni rzi amo o hweya ama, a wo tindle tei o teni ya nmanja. Rzi a liya o rze a hwa okole o teni ya wolo.
4. Ehvonda a ma kule li ohwa, rzi a ohweya Rzimoni ama, e agmbe imbunja o malihwa marzongo, e lembe inyama.
5. Rzimone rzi amo alahwe ama, li Rzango! I taki wono wuu warze, i rza lembi to yoma. Ndi Ehwanja oohwi nanu na agmba i mbunja.
6. Na oma hwa ma gbeye nanu, hwa ma lembe nyama rzai rzai natee imbunja ima woteya li nyaweya.
7. Rzi hwa hvetele i mbunda jawu ema i ma hwe o wonei wolo, ema hwa je hwa wongowane, hwamaja rzi hwa ondirze molo maahwake, ma onda natee ma woteya li inda.
8. Rzimoni Petolo, ama ene nanu, rzi a kpa o matanga mama Yerzu, a ohwa ama, Rzango, ono anjiya anu, na hweli ndi moto hwa wohwe!”
9. Ehwanja mo na i mbunda jeni jarze hwa ma tameya inyama hwa ma lembe.
10. Nanu mene hve na Yakohvo na Yowanirze, hwaana hwamba Rzebedio, Rzimoni imbunda jeni. Rzi Yerzu a ohweya Rzimoni ama “orza oka wongo, liwotaya nanje o hwe ndi molembe wa hwato.
11. “Rzi hwa rziima molo o rzaawa, hwa liya hweema hweyarze, Rzi hwa mo nongo.

- inyo hwiti ndengana e hvonda e uka.
15. Ehwanja imba na e ngba hweya na lihwiye ema to mokoeli wanyu moko a rza o tane li e ngowa to li wunduwa.
 16. E yo wahwirzehwe na irzango, na wonyanyango anyu, na matumba na hweyorza : Nanga wo wo onwa hve longo lanyu.
 17. Hwato hwarze hwa eko, o lina lami,
 18. Ndi to rzowe hvoko o meyohvo me anyu erza wo.
 19. Li ajule lanyu li e ongirze hwelinge hweyanyu.
 20. "E hvonda ema yene hwa aneli hwa njuma hwa tongi Yelurzalem E hwiye nanu ema lihvangeya leni lima koombene.
 21. Hwanga ema hwa hweli o Yudya, hwa hwange, hwa ende o hvako, hwanga hve ema hwa hweli o hwekome hwa rzi kpeeya o mambowa.
 22. Ehwanja e hvonda ya hwekokirzeli yo ene, o li ondirze mame ema tilahwa.
 23. E ohwe wohwe o menga menya, na hwaalana ema hwa liti memi, na ewo ema hwanyongirze! Ehwe hve wohwe rzai rzai orze na ndutu li hvomene hwanu hwato.
 24. Hwa lembehwe na i rzolo, rzi hwa wowahwa whakomi o Yelurzalem a o kanahwele na ewo ema hwarza hwiye Lohwe natee ehvonda yawu e uka.
 25. "O ohwe hwemeneni o igbei, o nmeli na i rzombe. Anu rze, hwekome hve ohwe o litake lindene na hwetamirzeli hve hvemeli na hve hvunguweli hwe nmanja.
 26. Wongo wo gbeya hwato hwa kpa irzou, o mame ehweli ligbeyene, orze, Ehwanja hwato hwa nmanyu ya Lohwa hve hwa o nyinga.
 27. O enge hvonda ndi hwa o ene e nmana moto aja o teni ya limbaki na nginya na eluhwe endene.
 28. Ehvonda hwene hweya hwe woteya ligbeyene, Eteme o nmanyu, ekarze meyohvo me anyu o nmanyu, ehwanja li ongirze li anyu li ma kombene.
 29. A ma hwa kpeeya mono nmana a ma: "e ongo te gbee wo rzao, manei mae marze;
 30. Woma wurzirze te i ndondo ja hweyali, inyo mene yene ema yokpe e ma kombene;
 31. Nanu mene hwe e eni te hwene, hweya hwe ya gbeyene, Ehwiye ndi ema likaneya la ma Lohwe li ma kombene.
 32. "Na e ohweya ejoke ema, ene nyongonyi e rzaaka ema hwene hweya hweyarze hwe rza o gbeyene.
 33. E nmanyu na erze wo aka, ndi johwi jami i rza aka.
 34. "E angowa, e rzija li hwe nanu ema meema me anyu me rzi tihwa na mboma, na e nyirze ya lini longe, ema wongo wunya wo rzi e jeeya tai

LUKARZE 21 LI AHWEYA LA MOKURZE

1. Na oma Yerzu a ma ɔngɔ o nmanyu. Rzi a ene hwewangi hwe ikai maahweya mawu o ngata ya njange o ndawo ya Lohwa.
2. Rzi a ene hve Mokurze mo molana ema mo ma taka, mo hve mo ma ika hwana hwa hwehvarzu hwe kahva hwehwake.
3. Rzi a ohwa a ma “na e ohweya ejoke,” o no motakeli wa mokurze mo molana a ngmbeli li aka hwane hwarze.
4. Hwanu hwato hwarze hwa ngmbeli ndi maahweya mawu o moname mo awu; ndi mo, na litake li eni, a ikai mame yarze ema ama hwene o longe leni.

Hwe Mene ni hwe Lirzuku la ngmamba

5. Longo la hwaokoweli hweni hwama hwe li ohwa, na o ma e ndawo ya Lohwa e onghawenei na mayai ma gbamu na maahweya ma ngmbaahwi Lohwe.
6. Rzi Yerzu a ohwa ama “lihvomene mame e eni anu, e hvonda e o j a ema to liyai loko lirza ohwe o nmanyu ya linei mo marze ma rza ule hwe orze”
7. “Rzi hwa mo ijowa ema "ii mookoleli ima hvonda hwene hweya hwe o gbeyene e? Ndenga mame e hwe e eembaneli o li unmele ema hwene hweya hwe uka o li gbeyene e?”
8. Rzi aalahwe ama, “E angowawa ema erza oka li onjowa, rzai rzai wa o ja o lina lami li awowe. “ema nahweli ndi mo,” ndenga “Ehvonda ema kombene. Erza oka li hwa nongɔ.
9. E woteli te li hweya i njuma na mehvungu e rzi nyinga. Hwene hweya hwe loma li gbeyene, ndi lirzuku lirza uka enge hvonda,
10. Rzi a hwa ohweya ama “Ekome e teme li tengene e nei E kome, ndenga mabowa hve ma teme li tengene e nei mbowa.
11. O ohwe menyirizene mendene, njau na nyambe ja wohwe eki yarze na hweya ema hwe okirzene wongɔ na hwe embaneli hwe ndene hwe uweya o nmanyu.
12. “Ndi hwene hweya hwe ehwiya ligbeyene, hwa e elembe rzi hwa etakirze. Hwa endene o ndawo ja hwekairzeli, na liika o hwewowa na marzo ma hwakaneli, hwene hweyarze hwe gbeyene, ndi o lina lami.
13. Ene e ye janeya inyo, lihwa temeya wo mbongi.
14. Ndi e yetirze meema me anyu ema erzaatakirze, ndenga na ehvonda e uka, ne e tane li a wune inyo hwiti.
14. Ndi e yetirze meema me anyu ema e rzaatakirze ne e tane li a wune

E MOTO WA NYAMBE YA MOLONGO

12. Ehvonda Yerzu ama hwe mbowa hvoko, oma hwe moto moko enyambe ya molongo e monde onyo, na oma a ma ene Yerzu, rzi a nongama orze, Rzi auje worzo, a mo rorzomeya ama,” I rzaango, o imanele te, o ena ono tanirze.
13. Rzi Yerzu a enyowa liya amo lembe, Rzi a ohwa ama, na emeli,”Tata!” O wotemeteme enge nyambe, ema mo anjiya.
14. Rzi Yerzu a mokaneya ama, “O rzi ohweya to moto eya,ndi a unmele owa witi oma emo gbeeli wa eya ya Lohwa, O (gbwe mahweya) Morze a teirze, o lihwe mbongi na wo.
15. Ndi meango me eni mema wuweya weki Yerzu, ema ngindi ndene ema ja oli mo hweyana ndenga o liwohwirzelewe i nyambe jawu.
16. Ndi Yerzu a ma engameya eki ema ya umbei o likane.

YERZU AMA ONGIRZE MOTO WA NJEMBU

17. Wunya woko Yerzu ama hwe li okole, I, hvalirzae hwaokoleli hwa mbenda hwa ma uweya imbowa jarze ja Galileya na yudeya na Yelurzalem, hwema liya anga.
18. Hwato woko hwa ma hwane moto wa njembu o ekaka, hwa ma keka limo kpeyaneya o limo ika o worzo woma Yerzu.
19. Engindi Yenga hwa rzi luwe ehvolo o limo kpeyaneya, rzi hwa agba o nmanyu ya likaando, Rzi hwa mo rzihwirze na ekaka yeni, o worzo woma Yerzu.
20. Yerzu ama ene liloke lawu, rzi a ohwa ama, nmai e, meyhwe meango me lakirze hwe.
21. I hvalirzae na hwaokoleli hwa mbenda hwa ma woteya liluteya wo na wo “I ma nmana moto ono, ema a ohwa ini irzilako e? Njene atanei lilakirze meyhwe, laka Lohwe mene.
22. Yerzu ama hwiya mame hwama luteya, Rzi a wa i jowa ama, “mame ndenga e luteya hwene hweya o meema meyanu e?”
23. Ima yo ewotomeli; o li ohwa ema meyhwe meyangɔ me la li rze hwei to li ohwa ema teme o ende e?”
24. Ndi e hwiye ema, e Dmana moto a hweni nginya o rze, lilakirze meyhwe. Rzi a o hweya ongo moto wa njembu” ama, “Na ohweli ema teme wowa ekaka yango o ende o ndawo.
25. O wotemeteme ama teme o marzo mawu, rzi a wowa ekaka yeni, rzi a ende o ndawo a eka Lohwe.
26. Hwarze hwa ma tama rzi hwa ngba lohwe Jeka. Hwama onda na wongɔ rzi hwa ohwa ema, Jeni hweya ema hwerza hvongahwa yawono.

HWE HWELELI HWE A MA LEHWI

27. Ndi omburza ene, Yerzu a ma wurza rzi a ene morzangeli wa njange ya likaneya moko, liina leni Lehwi, A liyai o liwondo leni la ewolo.
28. Rzi lehwi a teme, a liya hweyarze, a monongwa.
29. Rzi Lehwi a gbeeya Yerzu ndema ndene o ndawo yeni, ngindi ndene ya hwarzangeli hwa njange, na hwa hvehve hwato hwa ma hwe o hweleeli.
30. Ndi i hvalirzae, na hwaokoleli hwa mbenda, ema hwa ma hwe e yawu ehvehva, Hwa ma ohwa litokirzene hwaokoweli hweni ema, mame ndenga inywa ela, na linywa, ekiyoko na hwarzangeli hwa njange na e hwaawo whe e?
31. Yerzu rzi ahwaalahwe ama, rzekete hwannga ema hwa liyai gbamu ndi hwaarza i nganga, e mooka ndi aarza nganga.
32. Narza jeli lihwele ewo hwatani ndi e wo hwa wohwe, o li aeyele o wohwe wawu.

MOKIYA NJAO

33. Hwa ma moohweya ema hwaokoweli hwama Yowanirzi, hwa liya mokiiya njao na likane, nanu mene hve na hwannga hwa hvalirzae, ndi e hwaangwa hwa ende ndi lila na linywa.
34. Yerzu ama hwa alahwe ama, “e tanei e gbeya ema hwaeni hwa e mohwaeli hwa liya mokiya njao ema mo a hweli na wo e?”
35. Ehvonda e oja, ema emo hwaeli ao wowahwe na wo, hwenge hweyu ndi wo wooliya mokea njao.
36. Yerzu rzi a hwa kpeeya mono nmana ama, to moto arza nyawa ehvahve o mongombe mo hvenya rzi a kolo o eluni ya mongombe. Agbe te nanu oma anyawi ndi mongombe mohvenya, ndenga enge ehvahve erza lonko eluni ya mongombe.
37. Ndennga to moto arza rzo mimba mahvenya o eluni ya kohwa, Agbe te nanu miimba mahvenya magba enge kohwa ma marzoweya ndenga ikohwa hve i hvangeya.
38. Jae mimba mahvenya aikahva ndi o kohwa hvenya.
39. Ndi moto ema a nyoli tina ya mimba arza lingana mawo, ao hwa ama e maatina ndi ma lou.

LUKARZE HWEHVARZU MOTOHWA 6 TATE WA WUNYA WO LI ARZIOLE

1. Wunya woko wo li arzirole Yerzu a ma alieya,
Oteni ya meyonda me mbarzi
Rzi hwaokoweli hweni hwa woteya lihvondo imbarzi na

31. Na emo ema a ukirze hwayau hwama rzangowa mongo mokurze nanu mene hve na emo a ukirze lirezamba mo hve ama mo hwa erzi hwe linya hwana;
32. O lirezuku mongo mokurze hve mo ma nwa;
33. Nange rzo, o hwe hvumuveli, ongo molana a ohwe ndi wama njene na oma lirezamba li arze lima mohwa e?
34. Yerzu ama hwa alahwe ama “hwato hwa ene nyongoni hwa hwa ndenga hwa hwale.
35. Ndi hwannga ema hwa rzekahwele oli hwe enei nyongoni na o hwe hvumuveli hwe kpeli, hwa rza ohwa to li ngmbaahwa o mahwa;
36. Ehwanja hwa rza o nwa hve hwa hweli ndi naa i Angeli. Hwa hweli ndi hwana hwama Lohwe ne te hwa hweli ndi hwana hwa hwehvumuveli.
37. Ndi to Morze hve ama unmele mame e ma gbeyene o wannga nanu ema ewo hwa hweli hwa hvumuwa e hwanja a ma hwele Rzango Lohwa la ma Ablhamu na Lohwa la ma Irzaki, na Lohwa La ma Yakohvo.
38. Arza enje Lohwa lama ewo hwa hweli, Lohwa la hwhvenya ehwanja na mo hwarze hwa hweli lonje.
39. Longo la hwaokoleli hwa mbenda hwa ma timbirzelelele ema o ohwi gbamu mookoleli;
40. To moto arzi tane limo ijowa mehvehve miijoweli hve.

E nmana Wama Njene Ahwelehwe Klirzito

41. Rzi Yerzu a wohweya a ma “Ne e hweli nanu ema hwa ohwa ema Klirzito a hweli ndi e nmana wama Dahwiti e?”
42. Dahwiti mo nmiti a unmele o kaati ya merzoko me eni ama, “Rzango a ma ohweya Rzango a ma, Liyaa o liya lami la mome.
43. Natee na gbeya hwakoleli hwango hwatimba ndi naa eki owa o ika matanga”.
44. Dahwiti a ma mo hwele ndi Rzango ne rzo atanei lihwe nmana weni wa munyana e?”
45. Na oma hwato hwa rze hwa ma hwe li okaneya, Rzi Yerzu a ohweya hwaokoweli hweni ama;
46. “E angoweya hwaokoleli hwa mbenda ema hwalingani li ahwa na mengombe me wawi, hwalingani hve likomawo na eluhwe o hwe luwa ndenga oliliya imboko ja worzo o ndawo ja Lohwa na o hwe li hve hweluhwe hwe ndema;
47. Hwa lokono mekurze i ndawo jawu na o li unmele lawu, hwa kane makane ma wahwi, ingi nyai ja hwato i luwa kokirze ndene”.

vehve hwato enge hvaya.” Ehvonda hwannga hwato hwa ma hweye nanu, rzi hwa ohwa ema “erza oka ligbeyene nanu.”

17. Yerzu a ma hwa ongo longolonjo, rzi a hwa ijowa ama, “mame eh-weli jaande ja enge ema e tilahwi “liyai ema hwa ongeli hwa ma hvimbe, londi lima timbe liwondo la woongi.
18. To imamō ema a undi o lini liyai a gbeeya kerze kerze, ndi ongo ema li undeli, li mo nyoko.
19. Hwaokoleli hwa mbenda, na hwaohweli hwa ndene hwa eya ya Lo-hwa hwa ma arza ne hwa mo lembeya anga mene, ehwanje hwama hwiya ema wondi akpeeli mono nmana, ndi hwa ma oka e ngindi wongō

LITANGEYA E MOKANELI E NJANGE

20. Hwa ma hwe li mo ongo hvenyehwenye, rzi hwa oma hwarzoeli ema hwama aahwanjele naa hwato hwa gbamu. Hwa ma arza li mo lu-wana njomi o johwi ama hwe li ohwa, anga nanu oma hwama mo lembe rzi hwa mo aketele e mokaneli.
21. Rzi hwannga hwa rzoeli hwa mo ijowa ema ‘Ti mookeleli i hwi nanu ema , owa oohwa na li okole mame ema ehweli ejoke ndenga owa orza unmele ndando, o okole ndi ejoke ya hweteizeleli hwe ama lo-hwe.
22. E hweli gbamu ema na irzo li tangetya e mokaneli e njange e?
23. Na oma ama a embe meyano me awu, rzi a hwa ohweya ama;
24. E no unmele kahva hvoko. Worzo na liina lama njene li hweli anga e?
25. Hwa ma mo alahwe ema ‘E mokaneli’ Yerzu rzi a hwa ohweya hve ama, E ngbe e mokaneli mame ema ehweeli e yo yeni ndenga Lohwe hve eyo (e hweli e yeeni) ema e hweli e yo yeni
26. Hwa ma aembene li mo undirze lihwayana e mborzi yeni ema ama ohwe o ngindi. Li alahwe leni li ma hwa tamirze rzi hwa andama.

Hwe Hvumuveli Na Lihwa

27. Longo la hwato hwa Rzalorziya ema hwa ohwa ema orzenje hwehvu-mumuveli, hwa ma jaa oma Yerzu na mijoweli nanu ema;
28. "Ti mookoleli Moze a ma jo tileya ema munyana nmanyango a hweli te rzi a liya mokurze, erzi hwe ema hwa hweni nmana, nmanyango aangamenei li rzanngowa monjo mokurze o li nyaeya nmanyango hwana.
29. O ma hwe rzo wonyanyango lirezamba e molulu ama hwa molana rzi a nwa a rzi hwene nmana
30. Ongo a ukirze hwahwake,

Li ji tondo na li ji la.

2. Longo la Hvalirzai hwa ma ijowa ema Mame ndenganele inyo egbeya eya ema erza angamene ligbeyahwa o wunya wo li arziyole?
3. Rzi Yerzu a hwa ijowa ama, Erzi langi mame Dahwiti ama gbeye na i mbunde jeni e hvonda ema hwa ma kpeeya o dawo ya Lohwa,
4. Ama kpeeya o ndawo ya Lohwa, Rzi a la hweyolo hwema namirzehwe ema arzi hwene lila, ehwanja hwe ma rzekahwele ndi hwa gbeeli o lila. Rzi a inye hve i mbunda jeni”
5. Yerzu rzi a wohweya hve ama, e nmana moto ndi a hweli Tate wa wunya wo li arziolē.
6. O wohvehve wunya wo li arziolē, ama kpeeya o ndawo ya Lohwa o li okole. Moto moko amah hwe anga, ema liya leni la mome li ma nwa njembu.
7. I hvalirzai na hwaeyeli hwa mbenda, hwaarza o li mo luwa njomi, Rzi hwa mongo longolonjo, o li ene nga a wohwirze o wunya wo li arziolē .
8. Ndi Yerzu ama hwiya ma luteya mawu, Rzi a ohweya ongo moto wa liya la njembu ama, Teme o nmanyu o worzo wo hwato hwarze, Rzi a teme anga
9. rzi Yerzu a wohweya ama, “Na e ijowa inyo, nga, ehweli mbenda o wunya wo li arziolē: Ligbeya gbamu nga li gbeya wohwe, Li ongirze moto nga li mo onwga e?
10. A ma hwa ongo hwarze rzi a ohweya ongo moto wa njembu ama, Enyowa mo mo ongo, rzi a gbeya nanu, mo nmeni mo timba na monei.
11. Ndi hwa onda na hwetato, Rzi hwa woteya li aohwanele wo na wo ema mame hwa tanei ligbeya Yerzu.

LIYOME LA HWA GBEELI NA HWAHWAKE

12. Wunya woko wo hwenge hweyu, Yerzu a ma agba o meyoli o likane Lohwe wuwu warze.
13. Wuunya wo ma yahwe, a ma hwele hwaohweli hweni Rzi a hvorzo liyome na hwahwake, ema ama ika hwagbeeli.
14. Rzimonge (ama hwelehwe Petolo) nmanyango Andele, Yakohvo, Yowanirzi, Hvilipo, Watolomeyo.
15. Matiyo, Tomarze, Yakohvo, e nmana wama Alihviyurzi, Rzimoni ama hwelehwe Rziloti

16. Yudarze njmama wama Yakohvo, na Yudarzi Izikalioti ema ama ahwirze Yerzu.

MENAME NA MEJEMA

17. Ama ondo na wo rzi, a teme eki ema etalami. Engindi ya hwaokoweli hweni hwa ma hwe anga, ndenga ewemba ya hwato hwa ma uweya o matongo ma Yudeya, o Yeluzalemi, na o hwe kome hwe rzaawa ya Taya na Rzidoni,
18. hwa ma ja o li mo okaneya, na li wohwirzehwi nyambe jawu, hwanja ema hwelinge hwe wohwe hwe ma takirze wo hve hwa ma wohwirzehwe.
19. Hwato hwarze hwa ma arza o li moko ehwanja nginya ema uweya na mo o li hwa wohwirze hwarze .
20. A ma ongo hwaokoweli hweni rzi ao hwa ohweya ama, “moname na inyo hwaokoweli hweni rzi a ohwa ama moname na hwatakeli ehwanja likaneya la Lohwa, lihweli ndi e laanyu.
21. Moname na inyo ema e oka njau nange ehwanja e ujirzehwe. Moname na inyo ema yeya luwa nange ehwanja e o yo?
22. moname na inyo ema hwato hwa kou, na li e ndinda hwa wohwe, o lina la njmana moto;
23. “E oke monyengi o wongo wunya ehvanje etangi yanyu e koki joojo o njmanyu ehwanja nanu ndi irzango jawu hve imatakirze hwaohweli hwa hwelinge,
24. ndi mojema na inyo ema e nami ehwanja ema maa li arziote
25. mojema na inyo ema e uja nange, ehwanja e oka njau, mojema na inyo ema e uja nange, ehwanja e ohwene ndutu na luwa.
26. mojema na inyo ehweli ema, hwato hwarze hwa e ohwana gbamu ehwanja nanu mene hve ndi irzango jawu I ma gbeyane hwaohweli hwa hwelinge

NDIDGE YA HWAKOLELI

27. Ndi na e ohweya inyo ema eno okaneya ema, elingane hwaokoeli hwanyu, egbeeya hwa nga ema hwa e kou gbamu.
28. Enamirze hwanga ema hwa ejema ekanelile hwanja ema hwa etakirze,
29. ehweli te ema moto a ohvahvi te o liyama, o mo engoweya hve linei liyama. Ehweli te ema moto a e wowani te looki lango, orzi mo wunana hve mongombe mo ango
30. ngmba to nje ema a ombi to nje hve ao wowani mame ema eehweli e

LUKARZE HWEHVARZU MBANGE 20 HWEKANELI HWEMA YERZU

1. Wunya woko, na oma ama hwe li okole hwato, o ndawo ya Lohwa, na li ohwa miyango me gbamu, rzi hwaohweli hwa ndene hwa eya ya Lohwa, na hwaokoleli na hwambaki, hwa ma ja oli mujma.
2. O jo ohweya, na ima nginya, ogbeyana hwene hweya, “Jene ao gbeli ene nginya ema ogbeyana hwene hweya!
3. Rzi aalahwe ama, “Imba hve na e ijowa mejoweli; eno hweya;
4. Li duwirze lama Yowanirzi, lima uweya ndi o njmanyu ya Lohwa, nga na hwato e?”
5. Rzi hwa ohwanele wo na wo ema, i ohwi te ema o njmanyu Ya Lohwa, a jo ijowa ema, mame ndengate irzi mo loko e?
6. Ndi johwi te ema, o hwato, hwato hwarze hwa jo ujma mayai, Ehwanja hwa ma eneya nanu ema Yowanirzi ama hwe ndi moohweli wa hwelinge.
7. Rzi hwa mo alahwe ema, “Irzo irza hwi eki ema li ma uweya.”
8. Rzi Yerzu a wa ohweya ama, “To imba hve narza tanei li e ohweya nginya yama nje na gbeyana hwene hweya.

DMANA MO JOODGI JA WADGA

9. Yerzu rzi ahwa kpeeya mono njmana ama, “moto moko a ma ona hvaya, rzi a e ongirze hwagbeeli woko, rzi aende yondo ai ndeya oteni.
10. E hvonda ya morzangeli mo mbota ema uke, rzi a oma mogbeeli weni moko, oma ewo ema a moongirze enge hvaya, ema hwa mo ngbee longo la enge mbota ya enge wanja. Ndi ewo ema hwa ma onga enge wanga, hwa ma anana ongo mogbeeli rzi hwa mo timbirze maa matou.
11. A ma oma ohvehve mogbeeli, mo hve hwa mo anana, hwa mo okirze irzoni, rzi hwa mo timbirze maa matou.
12. A ma oma e mo a ma ukurze hwayau, hwama mo hwenirze rzi hwa mo tindlele o ewoka.
13. “Rzi emo ema a ma hwene e hvaya a ohwa ama, “mame rzo na gbeya hve e”? Na oma e njmana wami ema nalingani, etanei lihwe ema mo, hwa mo gmba eluhwe.
14. “Hwaongeli hwa enge hvaya hwa ma mo ene, rzi hwa timba hve li a ohwanele ema, ewonja yeni yo ene o enganele inye imo ojwe, oma erzango yeni e ma hwe ndi e jaarzu.
15. Hwa ma mo tindlele onei mburza ya wanja, rzi hwa mo ojwa. Mame rzo emo hweni wa hvaya ahwa gbeyana e?
16. Aja o li ojwa hwanja hwaongeli hwa enge hvaya, Rzi a ngmba hwah-

33. Na oma hwa ma hwe liwunduwa inḡi jakarzi, ewo ema hwa ma ji hwene hwa ma ijowa ema, mame ndenḡate e wunduwa inḡi jakarzi?
34. Rzi hwa wa alahwe ema, “Rzaḡo ndi a ji arzi.”
35. Hwama ji janeya Yerzu, Rzi hwataale maato mawu o ḡmanyu ya jakarzi, rzi hwaagbele Yerzu oḡmanyu ya inḡi jakarzi.
36. Na oma ama hve li ende, hwato hwama hwe litaale maatu mawu onjiya.
37. E hvonda a makombene eki ema e njiya ema ema ondo o hvako ya njahwi, e ḡgindi yarze ya hwaokoweli hweni hwama woteya li oka monyenḡi, na li eka lohwe, na malou ma karzami, o hweya hwe hwetamirzeli ema hwa ma ene.
38. “Moname na e mokaneli ema a jeli o lina lama Rzaḡo-Eyole ehwe na Lohwa, ndenḡa Eluhwe e hwe na Lohwa li karzami.
39. Lonḡo la hwato hwa hvalirzae, o teni ya enḡe ḡgindi, hwama ohweya Yerzu ema, “Mookoleli, lomeya hwaokoweli hwaḡo”.
40. Rzi aalahwe ama, “Na e ohweya ema, hwa andami te, mayai ma te (li lela) o ḡmanyu.
41. Naoma ama kombene o Yelurzalem, ama ene embowa, rzi a eya:
42. A o hwa ama “E hweli te ema inyo mene ema hwiya te njene a ejaaneli eyole o wono wunya, ndi ene nanḡe ye utameli o mirzo manyu.
43. Meenya me e ojeeya, ema hwakoeli hwanyu hwa e koeya hwerzu o li e tonḡa na li e rzila hwehvarzu hweyarze.
44. Hwe e kpirze o rze, inyo na hwaana hwanyu, o hwerzu hwe anyu: Hwarza liya to loko o ḡmanyu ya linei, Ehwanja inyo erzi embe ehvonda lohwe ama hwene li ejeeya.

YERZU O NDAWO YA LOHWA

45. Rzi Yerzu a kpeeya o ndawo ya Lohwa, a woteya li hvaya hwaḡa hwama hwe li ahwirze.
46. A hwa ohweya ema, e tilahwi ema, “e ndawo yami, e hweni ndi li hwe e ndawo ya makane ndi inyo ema egbeya ndi eki ya hwaihwe.
47. Wunya te a ma hwe li okole o ndawo ya Lohwa, Ndi hwaohweli hwandene hwa eya ya Lohwa, na hwaokoleli hwa mbenda, na hwatimbeli hwa hwato, hwa ma arza ndi o limo oḡwa.
48. Ndi hwa rzi luwe ne hwama angamene limo lembeya, Ehwanja hwato hwarze hwa ma emeya hweya hwe eni?

- yaḡo o rzi keka li eyarza hve;
31. gbeeya hwanei na oma owa hve o arza ema wo hve hwa ogbeeya
32. Elingani te hwanga ema hwa elingani ima nyai ya morzenḡi enge ehweli na inyo e? Ewo hwa wohwe hve hwa lingani hwanga ema hwa hwa lingani.
33. Egbeeli te ghamu hwanga ema hwa hweli ghamu na inyo, ima nyai ya morzenḡi enḡe ehweli na inyo e? Ewo hwa wowe hve hwa gbeya nanu;
34. Ongirze te hwanga oahvite ema hwa otimbirzelele, ima nyai ya morzenḡi enḡe ehweli na inyo e? E wo hwa wohwe hve hwa gbeya nanu li ambele nanu ema hwa hwa timbirzelele yarze ema hwa ma hwa ongirze;
35. Ndi e lingane hwa koeli hwanyu e hwa gbeeya ghamu e hwa ongirze erzi arza ema hwa e timbirzelele. Anga ndi etangi yanyu e olowa. E hwe hwa ana hwama ongo a karzami li aka hwarze ehwanja mo ahweni iili na hwanga ema hwarza aekenei na ewo hwa wohwe
36. ehwene meema me iili na oma rzango anyu hve ahweni iili.

LIKAIRZE LA HWAN CI

37. E rza kairze e rzija lihwe ema inyo hve e kairzehwe. E rza tule e rzija lihwe ema inyo hve e tulehwe, e lakirze, ema inyo hve e lakirzehwe.
38. E ngmbe anga ndi inyo hve e ngmbaahwa; limeni la ghamu lirzeehwi hwa rzekemelei, li hvuhva Li rzhouya o mahwehwe ma ḡḡo. Ehwanja limeni ema ogbeyani londi hve o menehwele.
39. Ama hwa kpeeya hve mono ḡmana ama, “moto wa ndima a tanei o li timba e hvehve ndima e? Rzeke wo hwahwake hwa unda o ehvondi e?”
40. E mookoweli a rza akai e mookoleli wa eni ndi to ima mo ema a okowi ghamu, a ohwe ndi na e mookoleli weni.
41. Mame ndenga e oḡḡo i rzhou ja ehwambo ema e hweli o lirzo lama ḡmanyooḡḡo ndi o rzene mokoḡo mo hweli o lirzo lango
42. Ne otanei li ohweya ḡmanyooḡḡo ema ii ḡmanamowe inye na ule erzowe ema ehweli o lirzo la ḡḡo e? E ma owa o rza tanei li ene mokoḡo moohweli o lirzo lango e? Owa moto wa mehvili loma li ule mokoḡo moohweli o lirzo lango denḡa o enḡe ghamu, o li ule erzowe ema ehweli o lirzo lama ḡmanyooḡḡo.

GBEE NA HWE HVUMA HWEENI

43. Gbe wo ghamu a rza nyia hwehvuma hwe wohwe, nanu mene hve nagbee wo wohwe worzatanei li nyia hwa hvuma hwe ghamu.
44. Gbe te wo hwiyahwa ndi na hwehvuma hweeni Rzao e rza komahwa o waḡa ya njenje to hwe hvumaa hwe nyohvinya o hwe nyengenye

45. Moto wa gbamu a ohwa ndi hweya hwe gbamu ema hwe mohweli o ŋmema ŋmeni ndi e moto wa wohwe hve a ohwa hweya hwe wohve, ema hwe mo hweli o ŋmema ehwanja, mame ema yondi o ŋmema mo moto ŋndi e wana e ohwa.

HWA ƆDƆGELI HWA AGO NA EWƆ HWA EETI

46. Mame ndeŋgate e no hwele Tata Tata; ndi e rza gbeya mame na ohwa e?
 47. Na e yuŋmele mame o ŋgo ema a no jeeya a hweni lihwe ema a hweya hweami rzi a hwe gbeya.
 48. a hwe ndi na moto ema a ongi ndawo o monongɔ ema mɔrɔngɔu natɛe o ŋmanyu ya ewoma ya liyai Ehvonda etɔnde e ma ɔndo, mee-hwa me tɔnde me aɛ rze eŋge ndawo ndi e rzi nyinge, ehwanja ema oŋgahwa gbamu.
 49. Ndi ongo ema a hweya hweya hwe yami rzii a rzi hwe gbeyane, a hweli ndi na moto ema a ongi ndawo e rza ohve monongɔ. Ehvonda meehwa me tɔnde me ma erze eŋge ndawo e ma kpa rzi ewuweya yarze.

LUKARZE HWEHVARZU LIRZAMBA 7 LILOKƆ LA E MOKANELI WA NJUMA

1. Ehvonda Yerzu a ma kule li ohwa hwene hweya hweyarze hwe ma hweyahwa na hwato, Rzi a kpeeya o kapelnum.
2. Aŋga ndi a ma uŋmaneɛ e mo gbeeli wama e mokaneli wa njuma ema oŋgo mokaneli ama liŋgane rzai rzai, a ma okirze likombene kpeli.
3. Oŋgo mokaneli ama hweya eŋganeli yama Yerzu, Rzi a oma hwambaki hwa wonya Yuda oma Yerzu, oli mo atɛke nanu ema, a je a wohwirze e mogbeeli weni.
4. Hwa ma uke oma Yerzu, rzi hwa mo atɛke njojo ema, “Ono moto aŋgamenei ema o mo gbeyya nanu,
5. Ehwanja a liŋgani e mbowa yarzu, ndeŋga a e o ŋgeli hve ndawo ya wheya hwe Lohwa.
6. Yerzu rzi a ende na wɔ, o likombene e ndawo, rzi e mokaneli amo ene, rzi a oma i mbunda jeni, o li mo o hweya ema, “tata o rza atakirze owa mene, ehwanja na rza uki to oŋgo ema otaneɛ o likpeeya o ndawo yeni.
7. Ɔndeŋga na rzi luteya ema naje mbiti o mbaaŋgo. Ndi ohwa eya, e mogbeeli wami a wɔwɔ.
8. Ehwanja imba hve mbiti na hweli ndi orze ya likaneya, ndeŋga imba

ende, ndeŋga a e timba o mbowa yeni. Rzi aarzirze hwa gbeeli hweni ema ama liiya woli, o li arza o lihwiya mame ema hwalu naa morzeŋgi.

16. “E mogbeeli wa worzo a maja, rzi aohwa ama, Tata, woli oma no ŋgmbe, wo nyai liyome la ŋgele.
17. “Mɔhve rzi a ma mo alahwe ama, ohweli ndi mogbeeli wami wa gbamu, ehwanja o uŋmele e jɔke o hweya hwerzali, o eŋganele na o ŋgmbe liyome la mabowa o likaneya.”
18. “E mɔ ema a ukirze hwahwake mohve a maja, rzi a ohwa ama, Tata, woli oma no ŋgmbe wonyai ŋgele ita.
19. “Rzaŋge ama mo alahwe ama, o kaneya mbowa ita.”
20. Rzi ohvehve mogbeeli aja, a ohwa ama, Tata, woli waŋgo wo ono; nama wokaka o moenja mo lihwato rzi na wo uta.
21. Na ma oka waŋgo ehwanja o ambirzene. O wowa mame ema erza enje yaŋgo, ndeŋga o wowa hve mame ema o rza one.
22. “Rzaŋge a ma mo alahwe ama, na o kairze lihvomene emborzi yaŋgo, o wa moogbeeli wa wohwe, Rzeke o ma hwiya ema nahweli ndi moto aambirzene, ema na wowa mame ema narza hwenei, na li wowa mame ema na rza onei e?”
23. Mame ndeŋga o rza ika woli wami o ndawo ya mawuta, aŋga ndi na oma na jeli nanu na wo luana morzeŋgi.
24. “Rzi ao hweya hwaŋga hwa ma teme aŋga ema, emo wowane e kahva yeni, ye e ŋgmbe emɔ ema a o hvi liyome la kahvaɔ hvɔŋgi!”
25. Rzi hwa mo ohweya ema, “ii Tata, mɔ a lomi li ohva liyome!”
26. “Yerzu rzi a hwa ohweya ama, “to njene ema ao hvi aŋgmbaahwa hve rzai rzai. Ndeŋga oŋgo ema arza ohve to yoma, to eŋge teiŋ hve ema a ohvi e mo wowahwene.
27. Ndi hwaŋga hwakoeli hwami ema hwarzi arze ema na hwe e mokaneli wawu ehwa jaana anu, ehwa oŋwe oworzo wami.
28. E hvonda Yerzu ama kule li ohwa hwene hweya, a ma ende o worzo li agba o Yelurzalem.
29. Na oma a ma kombene o Hwetihveji na Hwetani, o mooli mo hwele-hwe e hvako ya njahwi, rzi a oma hwaokoweli hweni hwahwake, rzi a wo hweya ama.
30. “E ende o eŋge mbowa ehweli o worzo, na oma ekpeeli o teni, e uŋmaneɛ jakarzi i kakahwi aŋga, Ema i rzi liyahwi to moto. E ji wunduwe, e ji jaane anu.
31. Moto a e ijowi te ema, mame e ji wunduwana e? E mo o hweya ema, Rzaŋgo ndi a jarzi”.
32. Hwaŋga ema hwa ma omahwa, hwa ma ende rzi hwa ji uŋma i kakahwi na oma ama ohwe.

**LUKARZE HWEHVARZU LIOME NA LUWA 19
RZAKIO E MORZADGELI
WA NJADGE YA LIKANEYA**

1. Yerzu o yɔndo yeni rzi a kpeeya o Yeliko.
2. Moto moko a ma hwe e mondene wa hwarzangeli hwanjange ya likaneya, ndenga ama hwe ndi ewangi,
3. A ma arza li ene nje Yerzu a hweli, ne te a ma utuwe, a rzitane, ehwanja e ngindi e ma koka.
4. A ma hwanja li ende o worzo. Rzi aagba gbee wo Rzikamo, o li mo ene, Ehwanja Yerzu ama hwene ndi li akeya o enge njiya.
5. Ehvonda Yerzu ama uke o enge eki, rzi aongo o nmanyu, amo mo ene, rzi amo ohweya ama, "Rzakiyo rzihwa karzi-karzi. Na angamenei lihwe o ndawo yango yawono.
6. Rzi a rzihwa o wotemeteme, amo komo na monyengi.
7. Hwato hwarze hwama ene nanu, rzi hwa woteya o li aingowe, ema a endi ndi lihwe nmani o ndawo yama moto wa wohwe.
8. Ndi Rzakiyo a ma teme o nmanyu, rzi a ohweya Rzango ama, "Rzango, ongo te! O nange mene na ngmba hwatakeli ehvarzu ya lizango lami, ndenga e hweli te ema na malokono te moto yoma na mo tangeya ngele inei ja mame ema na ma mo wowane."
9. Yerzu rzi a mo ohweya ama, "O yaono li ongirze likpeeli o ene ndawo, Ehwanja ono moto, mo hve, ahweli ndi nmana wama Abrahamu.
10. Ehwanja e nmana wa moto a jeli ndi o li arza na li ongirze wanga ema wa wo.

Dmana mo woli ema wo hwelohwe mayina

11. Na oma hwa ma hwe o li mookaneya, Rzi a hwa kpeeya hve nmana, Ehwanja ama kombena Yelurzaalem, wanga hwato hwa ma ongele ndi ema likaneya lama lohwe li ja ndi nange mene.
12. Rzi aohwa ama: "moto moko a ma yahwene eluhwe, A ma ende ekome ema rzolene, a maarza ema hwa mo hvorze mokaneli ndenga a etimba.
13. Rzi a hwelē liyome leni la hwagbeeli, ahwa ngmba liyome la (kahva), rzi a hwa ohweya ama, e ika wono woli o ewolo nate naja."
14. "Ndi hwato hweni hwa ma mo koo (hwa rzi mo lingane) wanga hwa ma mo omeya hwato, o li mo ohweya ema, "Irzo i rza o a rza ema ohwe emokaneli warzu."
15. Ndi to nanu ama liilehwe e mboko o likaneya enge mbowa ema ama

hve na hweni hwaaneli hwa njuma orze yami. Na ohweli te ono, ema ende a ende na onei jaa,aja. Na o hweya mogbeeli wami, gbeya ene, a e gbeya."

9. Ehvonda Yerzu ama hweye nanu, ama mo tameya. Rzi a engowelele e ngindi e ma monongo, rzi a ohwa ama, Na e o hweya ema, na rzi lu, lini liloke li ndene to o Irzaeli.
10. Rzi hwanja ema hwa ma omahwa, hwa timba o ndawo hwa nma ongo mogbeeli ama wo.

**YERZU AMA HVUMULE MOKURZE
MO MOLANA DMANA WA ENI**

11. O mburza ya hvonda, Yerzu ama ende mbowa hvoko ema, ema hwelohwe Nain, hwaokoweli hweni na ngindi ndene ema monongo.
12. O likombene leni la liyohva la koto ya enge mbowa, Hwa ma wane e hwembe ya moto, ema ama hwe ndi ehvowa ya nmana yama nyange ema ama hwe mokurze mo molana. Ngindi ndene ema uweya o mbowa hve ema hwe na mo.
13. Ehvonda tate ama mo ene ama mo okeya iili, rzi a mo ohweya ama "orza eya.
14. Rzi a ende, a lembe iwongo, ewo ema hwa ma ji hwane rzi hwa teme. Rzi a ohwa ama, "ii mberza, teme o nmanyu." Ongo ema ama nwa, rzi a liya o nmanyu a woteya li ohwa. Yerzu rzi amo ngmba nyange.
15. Wo hwarze hwa ma lembeya wongo, rzi hwa eka lohwe" Hwa ohwa ema, "moohweli wa hwelinge mondene ajo wurzeli. Lohwe ama jaa li ongowana hwato hwene."
16. Mene meyanggo me ama Yerzu me ma wuweya Yudeya warze na imbowa ema ima kombene.

YERZU WO NA YOWANIRZE E MOLUHWIRZELELI

17. Hwa okoweli hwama Yowanirze hwama mo ohweya hwene hweya hweyarze. Rzi a oma hwaokoweli hweni hwahwake,
18. Rzi ahwa oma omba Tate limo ijowa. "Owa ndi o hweli ongo ema ama hwene olija, nga ja ambele ndi ohvehve e?"
19. Ehvonda hwanja hwato hwama uke oma Yerzu, Rzi hwa ohwa ema, "Yowanirze emo luhwirzeli ndi a jomi o mbaango lija, ema nga jaambele ndi ohvehve e"
20. Olingi lizako mene Yerzu ama wohwirze rzai rzai ema hwama okirze merziyo na nyabbe, na hwelinge hwe wohwe, ndenga rzairzai ja ndima ja hwato hve ima ene.
21. Yerzu rzi a hwa alahwe ama, "Etimbe e ohweya Yowanirzi mane ema

e eni na ehweyi; I ndima jeni, ewo hwa mboko hwa ende, ewo hwa melongwa hwa tanirzehwei, Ewo hwa hwetooto, hwa hweya, Ewo hwanjweli hwa hvumuléhwei, ndennga meyango me ghamu hve me e ohwahwele hwatakeli.

22. Moname na ongo ema a rza kpelei o nyai ya ami.
23. Ehvonda hwaokoweli hwama Yowanize hwama timbe, Yerzu rzi a woteya li oheya e ngindi li hvomene Yowanize “mame e mende o morzanje, li ene e?”
24. E rzenje te nanu, mame rzo emende li ongo e? Moto ama woto menjombe me ghamu e?
25. Hwannga ema hwa woto maato mandene, na li anjgmba naa hwewangi, hwa I hweli ndi ondawo ja hwakaneli,
26. Ono ndi ahweli emo ema ama tilahwele ema, ongo te, na e o meya emogbeeli wami o worzo wanyu, olirzeeya e njiya yanyu o worzo wanyu.
27. Na e o hweya ema, “o hwannga ema hwa nyiahwi molana orza enje to moko a akai Yowanirzi, ndi ongo ema aarzihwirze o likaneya la Lohwa mo ndi a mo akai.
28. Hwato hwarze, na mo mene hve na hwarzangeli hwa njange hwa ma hweya hwene hweya hwe ama Yerzu, Rzi hwa emeya nanu ema enjiya yama Lohwe e tenenei, Ehwanja Yowanirzi ndi ama hwa luhwirze.
29. Ndi I hwalirzae na hwa hwiweli hwa mbenda, hwa ma hvaka mame ema lohwe ama hwa teirzelele, Ehwanja hwa rzi luhwirzehwe na Yowanirzi.
30. Mame na tane li kiitirzene hwato hwa ene nyongonyi e? Ne hwa hweli e?
31. Hwa hweli ndi na hwana ema hwa liyai o liwo rzi hwa ohwane moko na onoi, nanu ema, I ma tonga e hvole ndi e rza rzai, ngomwo Ima emba morzoko mo kpeli ndi erza eyi luwa.
32. Yowanirzi e moluhwirzeli, ama jaa, arzi le moleli, arzi nyo mimba, ndi ema ohwa ema a hweli ndi elimo.
33. Enmana moto amaja, a la, a nyo, rzi e ohwa ema, E ongo te ono moto wan njongu na mboma, yorza ya hwa rzangeli hwa njange ya likaneya na ewo hwa wohwe.
34. Ndi lihwiye li ondi, lihwiye nei na hwaana hweni hwarze.

MOLANA WA WOHWE AMA NYALE YERZU LIYOKI

35. Moto moko wa hwalirzae, ama yowe Yerzu ema a je a le na mo Rzi a ende o ndawo yama ongo moto wa hwalirzae, rzi a liya o hweleeli.

ema ahwemi embowa yeni, jojiye weni, wonyanyango, Rzanje na nyanje to hwaana hweni, o ghamu wo likaneya lama Lohwe.

30. Ema hwa rza oluwe rzairzai o lini lonje na elo ema li oje, ema lirzakuwa.

YERZU A MA OHWA LIHVOMENE EKPELI YENI

31. Yerzu ama wowa Liyome leni la hwaokoweli na hwa hwake rzi a hwa a tindame o tongongo, rzi a hwa ohweya ama, “jaende lelu o Yelurzalem ndennga to mame ema e tilahwi na hwaohweli hwa hwelinge lihvomene e nmana wa moto e o ndirzehwe.
32. Hwa mo ngmba o maa ma hwato hwa rza hwiye Lohwe. Hwa mo rzile hwa mo hwenye hwa mo rzoeya hweyoli, hwa mo anana ndennga hwa mo onwa.
33. O hweyu hwekirze hweyao a hvumuwa”
34. Hwaokoweli hweni hwarzi rzonjitene hwene hweya. Hweteleli hwe hwene hweya hwe ma hwa utahwele, ndennga hwa rzi hwiye mame ama hwe li ohwa.

E MOTO WA NDIMA WA JOOMBI AMA ENE

35. Na oma Yerzu ama Kombene Yeliko, Moto wa ndima moko a ma liya o Tongongo ya njiya o li omba.
36. Na oma ama hweye ngindi e aka, rzi a ijowa o li hwiya mame ema egbeyenei.
37. Rzi hwa mo ohweya ema “Yerzu wa Narzaleti mo ndi aaka’
38. Rzi ongo moto wa ndima a te morzeyo, limo hwele ama, “ii Yerzu e nmana wama Dahwiti ono keya iili!”
39. Hwannga ema hwama hvungana hwa ma mo lomeya, rzi hwa mo ohweya ema, aandame, ndi ama te hve ndi nanu mene, “enmana wama Dahwiti, ono keya iili.”
40. Yerzu a ma teme a hwa kaneya ama, “hwa mo janeya ongo moto”. Na oma ama kombene, rzi Yerzu amo ijowa ama:
41. “Mame o arza o ma na ogbeeya e?” Rzi aalahwe ama, Rzanje e, na arza ema na ene;
42. Yerzu rzi a mo ohweya ama, ene; liloke lango li o wohwirzei.
43. O wotemeteme ama ene rzi anongo Yerzu a eka Lohwe na oma hwato hwarze hwa ma ene nanu, wohve hwa ma eka Lohwe.

13. Ndi emorzangeli wa njanje ya likaneya mo hve ama teme hvoohvo a rzi tane hve to li ongo o nmanyu ya Lohwa ndi ama ika maa meni o mahwembe rzi a ohwa ama, "Lohwa o no okeya iili imba moto wa wohwe"
14. Na e ohweya ema ono moto rzekete o nei a matimba ondawo Yeni na morzuule oworzo woma Lohwe Ehwanya to nje ema aakarze mo nmiti a rzihwirzehwe ndenga ongo ema a arzihwirze, mo nmiti akarzehwe

Hwaana hwarzali na Yerzu

15. Hwato hve hwama janeya Yerzu hwaana hwarzali, ema a hwa lembe. Ehvonda hwaokoweli hweni hwa ma ene nanu hwa ma hwa lomeya.
16. Ndi Yerzu ama hwele hwanja hwana, Rzi a ohwa ama, Ehweme hwaana hwarzali hwa je na imba erza hwa wunana ehwanja likaneya lama Lohwe li hweli ndi elaawu.
17. Na e ohweya ejoke to ima mo ema arza wowe likaneya lama Lohwe naa nmana morzali arza li kpeeya.

EMOKANELI ANAMI

18. Mokaneli moko ama mo ijowa ama, li mookoleli wa gbamu, mame natanei li gbeya o liluwa lonje ema li rzakuwa e?
19. "Yerzu rzi a mo alahwe ama, "mame ndenga te o no hwele wa gbamu e? To moko a rza enje gbamu, li aka te Lohwe mo nmiti".
20. O hwi i mbenda: O rza ite morzonje, o rza onwa, o rza ihwa o rza teme mbonji ya molanja, loka rzonje na nyonje:
21. E mokaneli rzi a ohwa ama "na ikai hwene hweyarze li woteya ema na hweli nmana.
22. Yerzu a ma hweye nanu Rzi a mo ohweya ama, "o tene hve eya yoko a hwirze hweyarze ema o hweni, o ngmbe hwatakeli anja ndi o hwene liwuta o nmanyu ya Lohwa ndenga o ja li no nongo.
23. E mokaneli ama hweye nanu ama tata rzai-rzai ehwanja ama nama rzai-rzai.
24. Yerzu ama mo ongo rzi a ohwa ama "e ambani hve e wangi o li kpeeya o likaneya lama Lohwe!
25. O joke erza ambani kameli o likpeeya lihvondi la ndondoki liaka ewangi ya moto o li kpeeya o likaneya lama Lohwe.
26. Ewo ema hwama hweya nanu hwa ijowa ema, "Eyaa njene rzo a tanei li ongirzehwe e?"
27. Yerzu rzi aalahwe ama, "mame ema e ambani hwato, erzaambi na Lohwe."
28. Petolo rzi a mo ohweya ama, ima hweme hweyarze o li o nongo;
29. "Yerzu rzi a hwa ohweya ama, na e joke, "orzenje to moko wanyu

36. O enge hvonda mene, molana moko wa wohwe ama hve o enge mbowa, ama hweya ema Yerzu a hweli ala, o ndawo yama ongo moto wa hvalirzae, rzi ajaana nmana wa itenge ema ima onda na liyoki la hveehve.
37. Na oma a ma mo temeya o mburza, o matanga meni rzi a eya, rzi a woteya o li rzohvirze matanga mama Yerzu na miirzoli meni. Rzi a ma titowana lihvumbu leni la mohvo, rzi a rzombo, matanga meni, rzi a mo rzowa lingi liyoki o matanga.
38. Ongo moto wa hvalirzae ema a ma mo yowe, a ma ene nanu rzi a ohwane mo nmiti ama, ono moto ama hve te moohweli wa hwelinge oma a hwi nanu ema, ono molana a mo lembi a hweli ndi wa wohwe"
39. Yerzu ama mo alahwe ama, Zimoni, na hweni eya o li e ohweya Rzimoni ama, "mookoleli'ohwa".
40. Hwato hwahwake hwa ma ongana moongirze wa mali moko mali, moko ama onga hwegbe hweta hwe khava onei hve meni meta, me khava
41. "To moko wawu arzi ohve o li mo timbirzelele, wenganele ama hwa lakirze. Nanje rzo ima mo wawu a mo lingani li aka onei e?"
42. Rzimoni rzi alahwe ama, "na ongele ema ongo ema ama etahwa rzairzai Yerzu rzi amo alahwe ama o kairze gbamu;
43. Rzi a engowe longo ongo molana, a ohweya Rzimoni ama, "O eni ono molana? Na kpeeli o ndawo yango, o rza no ngmbeli hve to maliwa o li rzorza matanga mami, Ndi ono mo a rzohvirzei matanga mami na miizoli meni, rzi a ma titowi hve na lihvumbu leni.
44. Owa rzi no rzombe, ndi ono molana, liwoteya na kpeeli arza hwemi li rzombo matanga mami
45. Owa orza nyalei moohvo nmami na liyoki, ndi ono, ano komi liyoki la hvehwe o matanga.
46. O enganele na e ohweya ema, wohwe gbeni ema wo koki rzai rzai wo lakirzehwei, e whwanje mo ama lingna joojo, ndi ongo ema a lingani teij a lakirzehwe hve ndi teij
47. Rzi Yerzu a o ohweya ongo molana ama, wohwe wango wo lakirzehwei"
48. Hwani hwaeni hwa woteya li ao hwanele ema, "Nje hve a tanei o li kakirze wohwe e?"
49. Yerzu rzi a o hweya ongo molana ama, "liloke lango li ongirze ende na eyole.

LUKARZE HWEHVARZU HWAMBI 8
Dmanaa mo emoo neli

1. O mburza ya hwene hweya, Yerzu ama ende na liyome leni la hwaokoweli na hwahwake eki yarze, o ma mbowa na hwekome, li ohwea meango me ghamu me likaneya lama Lohwe.
2. Lonjo la hwalana wo hve ema hwa ma hwohwirzehve i nyambe ja hwelingge hwe wohwe, na Maliye ama hwelehwe Madalene ema ama ulhwe hwelingge hwe wohwe lirezamba.
3. Yowana joiye wama Kurza, e moogbeeli wa ndawo ya ma Helode na Rzurzana na hwa hvhve hwa ma ongowana Yerzu na hwaokoweli hweni o hweluhweli hweyawu.
4. Na oma ngindi ndene e ma arzangane hwato hwa ma uweya hwekome na hwekome o li jeeya Yerzu, rzi a hwa kpeeya mono nmana ama.
5. “Mooneli moko a ma ende li ona e mbota yeni, na oma ama hwe li ona lonjo lima unda o njiya, ima laalahwa rzi hwenoni hwe ji la.
6. Lonjo i ma unda o ewoma ya liyai, ehvonda i ma wurze i ma nwa, ehwanja i rzi luwe monye.
7. Enei mbota yohve e ma unda ndi o njenje, rzi e onga na i njenje ingi njenje ima uhwirze e mbota rzi e nwa.
8. Ndi lonjo la mbota ema i ma unda o monye mo ghamu i ma onga, rzi i nya egbe ya ngeli li aka mame e ma onahwa. A ma ohwe nanu, rzi a ohwa hve ama: “to njene a hweni mato o li hweya, a hweye.”
9. Hwaokoweli hweni rzi hwa mo ijowa ema: “mame e hweli jaanda ja mono nmana e?”
10. Rzi a ohwa ama, “E ngmbaahwi o li hwiya hweya hwe utami hwe likaneya lama Lohwe, ndi e hweli te na hwanei, na hwa kpeeya ndi meana, anga ndi to ne hwa ongo, hwa rza ene, to ne hwa hweya hwa rza hvongge.
11. Jaanda ja mono nmana jo iini: “E mbota e hweli ndi eya ya Lohwa.
12. E mbota e undi o njiya ehweli ndi hwanja hwa hweya rzi mokarze aja a hwa wowana eya ya Lohwa o meema meyawu, ema hwa rzi ja li loke, na li ongirzehwe.
13. E mbota e undi o ewoma ya liyai, e hweli ndi, hwanja ema hwa wowi eya ya Lohwa na monyengi o meema me awu, ndi hwa rza ohvi meanga. Hwa loke o nmana hvonda, ndi ehvonda ya makekirzene o ma hwa ma kpa.
14. E mbota e ma undi o njenje e hweli ndi, hwanja hwa hweya ndi na oma hwa ende eya awu, hweya hwe rze hwe hwa linga, moname na monyengi mo ene rze mo rza hwa onwirze o li nyai mbota.
15. Ndi embota e undi o monye mo ghamu e hweli ndi hwanja ema hwa

37. Rzi hwa mo ijowa ema, “Tata one e?” Ama hwa alahwe ama, “to ima eki ehweli miimba anga ndi ikaka i arzangane.”

LUKARZE HWEHVARZU LIOME NA HVAMBI 18
Dmana mo Mokurze ema mo ohvirzei

1. Yerzu ama kpeeya hwaokoweli hweni mono nmana ema, “o li hwa unjele nanu ema, hwa hweni likane ihvonda jarze erzihwe loto.”
2. Yerzu rzi a ohwa ama; “Mokairzeli moko a ma hwe mbowa hvoko, a rzi oke Lohwe wonggo, ndenga arzi hwene hve to hvonda na hwato
3. O ma hwe hve mokurze mo molana o enge mbowa, ema mo maje ngelengele o limo ateke “ama o no rzuule nmanjo ema na hweni na e mokoeli wami.
4. “O hwewoteli ongo mokairzeli a rza imanele, ndi o lirezuku ama a ohwanele mo nmiti ama,” To ne na rza oka lohwe wonggo, ndenga na rza hwene hve hvonda na hwato:
5. Ndi ne te mono mokurze mo molana mono takirze rzarzai na angamenei li ene nanu ema na mo rzuule, anga nanu a rza o no jeeya hve o li no takirze.”
6. Rzanjo rzi ao hwa ama, “e o kaneya mame emokairzeli wa wohwe a ohwa.
7. Rzeke Lohwe hve a o rzuule ewo hweni ema a hvorzi, ema hwa mo eyeyaa nmerze na wuuwu e? A o hwata ndi o li hwa hvaya onei e?
8. Na e ohweya ema, a ene nanu ema, a hwa rzuule karzi karzi. Ndi to nanu, ehvonda e nmana moto a o je, ao unja liloke orze e?

Dmana Mo Moto Wa Hvalirzae
Na Emorzangeli wa Njange Ya Likaneya

9. Yerzu ama kpee hve mono nmana, o lihvomene hwato ema hwa ma awowe ema hwatemi ehvehve, rzi hwaa ndinda hwanei,
10. “Hwato hwahwake hwa ma ende o ndawo ya Lohwa li kane, moko ama hwe ndi moto wa hvalirzae, onei hve morzangeli wa njange ya Likaneya.
11. E moto wa hvalirzai ama teme o nmanyu rzi aakanelele mo iti ama “Lohwa, na o eki nanu ema na rza enje naa hwa hvhve hwato wa hwaihwe, hwagbeya wohwe, ewo hwa morzonje to naa ono morzangeli wa njange ya likaneya.
12. Na liya mokia njao ngele ihwake o menya lirezamba. Ndenja na ngmba maahweya ma lonjo loko o liome o mame yarze ema nahweni na luwa.

16. A ma kpa o matanga mama Yerzu, limo eka, ndenga ama hwe hve ndi moto wa Rzamaliya.
17. Yerzu rzi a ijowa ama, Rzeke e mahwe liyome ema e wohwirzehwe e? Onei luuwa lihweli e?
18. To moko arza timbi o lingmba lohwe jeka laka ono mojili e?
19. Rzi amo ohweya ama, Teme o ende, liloke li anga li o wohwirze.
20. Hwonda hvoko i Hvalirzaei ima ijowa nanu ema, "ima hvonda likaneya lama lohwe lija e?" Yerzu rzi ahwalahwe ama;
21. To hwato wa ohwa ema li rzaja na nyai ema yeneya o mirzo, Ehwanja likaneya lama lohwe li hweli na inyo.
22. Yerzu rzi ao hweya hwaokoweli hweni ama, "Ehvonda ehveli eja ema e o warzo o li ene wunya woko woma e nmana moto, ndi e rza wo ene."
23. Hwato hwa eyohweya ema, mo onei to mo ono, e rzi keka lihwa nanga.
24. Ehwanja e nmana moto, o wunya hweni, ao hwe ndi naa lijmeti-njmeti la Lohwa li njmete o nmanyu yarze.
25. Ndi a loma litaka rzarzaei ndenga li rzorowo na ene nyongoni, ndenga aja.
26. Na oma ema gbeyene ehvonda yama Nowa, nanu mene hve ndi e ohwe menya mema e nmana moto.
27. Hwato hwa ma hwe lila, na linyo. Lihwa na ligbaawa o mahwa, natee wuunya ema Nowa ama kpeeya o iwongo. Rzi e mbuwa ya muumbe eyo, e hwa ongwahwarze.
28. Nanu mene ndi ema hwe ehvonda yama loti. Hwato hwa ma hwe lila, linyo, li anda li a hwirze, li ona na li onga.
29. Ndi wuunya ema Loti ama anjiye o Rzodom, muunya na hwekaando hwe ma yo na mbuwa o li hwa rzele hwarze.
30. Nanu mene ndi e ohwee o wunya ema e nmana moto a ujmelehwe.
31. O wongo wunya onga ema a ohwe o nmanyu ya likaando arza tane lirezihwa o li hwewowa. Nanu mene na hwanja hwa ohwee o wanga hwa rza o timba liwowa to yoma.
32. Ongele jojiye wama Loti;
33. To nje ema aarza kombe lonje leni, ali wolene. Ndenja to je hve ema a wolene lonje leni a li kombe.
34. Na e ohweya ema, o wongo wu, hwato hwahwake hwa o nanga linanga loko, moko a wowahwa, ndi onei a liiya.
35. Hwalana hwahwake hwa ohwe o li rzika i hvongo, moko awowahwa ndi onei a liyahwa.
36. Hwato hwahwake hwa o hwe o wanga, moko a wowahwa ndi onei a liyahwa.

hweni hweeme na meema me gbamu, ema hwa hweya eya, rzi hwa e uta, na lijule o linya mbota.

ETULU E IKAHWI O DMANYU

16. To moto a rza hvaale etulu rzi a e ika o teni ya itenge to o rze ya linanga. Ndi a e ika ndi o eki ya nmanyu, anga ndi ewo ema hwa kpeeya hwa ene eki yarze.
17. Ehwanja o rza enje to eya e utama ema e rza hwiylene ndenga o rza enje to eya e hwandahwa ema e rza hwiylene, to ewurzirzehwe o njmete.
18. O enganele luteya kokoi na oma o okaneya. To nje ema a ohvi a o ngmbaahwa hve rzai rzai, onga ema a rza ohve, to enge a luteli ema a ohvi, hwa mo wowana eyo.

Yerzu Nyange na Wonyanyango

19. Wunya woko Yerzu nyange na wonyanyango hwa ma ja li mo ene, ndi hwa rzi tane li mo kombene, e ngindi ye enja.
20. Moto moko rzi a mo ohweya ama, "nyonge na wonyanyango hwa temi o ewoka, hwa arza li o ene".
21. Rzi a mo alahwe ama, nyanjmbwami na wonyango hwa ami hweli ndi hwanja ema hwa hweya eya ya Lohwa rzi hwa e ika o li e gbeyana".

Yerzu Ama Yole Muuli

22. Wunya woko Yerzu ama ohweya hwaokoweli hweni ama, inye jaaka enei ehvarzu ya yulu, Rzi hwa kpeeya o wolo li aka.
23. O hwe akeli hwe awu, rzi ananga. Muuli mo ma jaa o enge yulu, na nyai ema wolo wo ma onda na malihwa, o enganele hwa ma onda na wanga.
24. Hwa okoweli hwa ma ende rzi hwa mo imowa, rzi hwa mo ohweya ema, Tata, Tata, rzeke ja inda! Rzi a teme, a lomeya muuli, na eehwe ya malihwa, Rzi muuli mo kuwa, eki yarze ehwe njeme.
25. Yerzu rzi a ijowa hwaokoweli hweni ama, "one liloke lanyu lihweli e"? O wongo na hwetamirzeli rzi hwa ijowane moko na onei "nje ono e? ema akaneya hve na muuli na malihwa rzi hwe mo hweyana e?"

**HWE WOHWIRZELI HWE MOTO
AMA OHVA ELIDGE YA WOHWE**

26. Hwa ma hwe lende o mbowa ya Gelarzane, ema ehweli enei ehvarzu ya yulu, likombene Galileya.
27. E hwonda Yerzu a ma teme o tongonge ya yulu, moto moko ema ama ohva elinge ya wohwe a ma uweya o mbowa lija oli mo ujma. Ono moto a rzi rzonege maatu, to li liya ndawo o hvoka hvonda, ndi ama liya ndi o rzonego.
28. Na oma ama ene Yerzu, rzi a eya o njanyu, a kpa o matanga meni, a te hve na lilo li karzami, ii Yerzu e njmana wama Lohwe li karzami, "mame ono arzana e? Na o a atekei orzi no takirze!"
29. Ehwanja Yerzu a ma kaneya enge elinge ya wohwe o liwurza ongo moto onyo. To ne ono moto ama kakakahwe ngokohwi, o maa na o meende na li ongo waele, ama tuma i ngokohwi, ndi enge elinge ya wohwe ema njmendene hweki ema hwe ma utama.
30. Yerzu rzi a mo ijowa ama, "liina nge nje e"? Ama mo alahwe ama, Jajo, Ehwanja jajo ja hwelinge hwe wohwe hwe ma mo kpeeya o nyo.
31. Rzi hwenge hwelinge hwe mo a teke rzai, ema a rzi hwe kaneya o li unda o ndihva.
32. Gbaka wo ngowa wo ma hwe li la anga tongongo ya mooli, hwenge hwelinge hwe wohwe hwe ma ateke Yerzu ema, a hwa hweme hwa kpeeya o teni ya inji ngowa, Rzi a hwa njmba wonja.
33. E hvonda hwe ma wurze o ma ongo moto, rzi hwe kpeeya o inji ngowa, rzi wongo gbaka wo rzihwa lihwanji o mongo mooli wo kpeeya o yulu rzi wo inda.
34. E hvonda whanga ema hwa ma ongeya i ngowa, hwama ene mame ema egbeyenei, rzi wha hwanja lende li ohweya e mbowa na mahwende;
35. Rzi hwato hwa wurza lende li ongo mame e gbeyenei, Hwa ma je oma Yerzu, rzi hwa ujma ongo moto ema hwelinge hwema wurze, a liyai o matanga mama Yerzu awotirzehwei ndenga a hweli ghamu; rzi hwa oka wongo.
36. Hwanja ema hwa ma ene nanu, hwa ma ohweya hwato na ema ongo moto wa hwelinge hwe wohwe awohworehwei.
37. Rzi hwato hwarze hwa enge erzooka ya Gelazene hwa ohweya Yerzu ema aanjiye, ehwanja wongo wo ma hwa aka, rzi a kpeeya o wolo a ende e yeeni.
38. Ongo moto ema hwelinge hwe wohwe hwe ma wurze aateke o li ende na Yerzu, ndi Yerzu a ma mo timbirze rzi a ohwa ama,
39. "Timba o mbowa o ohwe mame Lohwe a o gbeeli" Rzi ongo moto a

**LUKARZE HWEHVARZU LIOME NA LIRZAMBA
LUKARZE 17
WOHWE – LIKOKE – EWOHO**

1. Yerzu ama ohweya hwa okoweli hwani hweya ema hwe gbeya hwato hwa gbeya wohwe amah, "we hwani lija, ndi mojema na ongo ema awe jaana;
2. A lou ndi likakahwa liyai li ndene o liwo, rzi hwa mo hvimba o teni ya njmanja, laka mo li tonirze moko wa hwanu hwarzsali".
3. O enganele e angowele inyo mene. Njanyongo a toni te; o mo lomeya, e hweli te ema a engowa te omo lakirze.
4. A o gbeyani te wohwe ngeli lirezamba o wunya, Rzi a o timbeya hve ngeli lirezamba, li ohweya nanu ema natoni, omo lakirze.
5. Hwabgeeli hwani hwa ma mo ohweya ema, "Rzango ojo hwateya liloke".
6. A ma timbirzelele ama "e hwani te liloke ema li tu, na hvongo ya ekumbe, o tanei li ohweya wono wuma ema wunguweya o na hwe one o njmanja, wo o hweyana.
7. E hweli te ema moko wanyu a hwani te mogbeeli wa wanga, to wa ongeya maelngu. Atanei, li ohweya e mogbeeli ema auwelele o wanga ema, ja nange liya orze ole" e?
8. A rza o mo ohweya ndi ama, ono ihvelele moleli mo ami, wongirzene o li ambelele na oma na laa na linyo o mburza nanu ohwa hve otanei li la na linyo.
9. A eka ongo mogbeeli ema a gbei mame ema a ohwahwele o li gbeya, ohwa ndi ema i rzenje hwagbeeli hwa ghamu, i gbei ndi ewolo yazu.
10. O enganele, owa hve o ma gbeya te mame yarze ema ohwahwele o ligbeya, ohwa ndi ema i rzenje hwagbeeli hwa ghamu, i gbei ndi ewolo yazu.

LIYOME LI MA ODGIRZEHWE

11. Na oma Yerzu ama hwe li ende o Yelurzalem, ama akeya o tongongo ya Rzamaliya na Galileya.
12. Na oma ama kpeeya mbowa hvoko, liyome la hwato ema hwa ma okirze enyambe ya molongo, hwa ma ujma Yerzu, ndi hwa ma teme hvohvo,
13. Rzi hwa mo hwele na lilo li karzami ema, Rzango Yerzu o jokeya iili.
14. Na oma ama hweye rzi, a hwa ohweya ama, e ende e aujmele o hwagbeeli hwa hwelinge, na oma hwa ma hwe li ende rzi hwa wowa.
15. Moko wawu ama ene nanu ema ama wowa, Rzi a timba o mburza o li eka lohwe na lilo li karzami,

E wangi ya moto na larzlorzi

19. O ma hwe ewangi ya moto yoko e ma hwe li awotirze na mawoti ma hwandene ama liya o hweliyeli hwe karzami nmenya te
20. Anja liyohva leni la koto o ma ikahwa mogbeeli a ma hwelshwe Larzlorzi, e nyo yeni e ma onda na hveya
21. A ma okeya li laa i mbumbu ema i ma unda o eki ya hweleeli hwe enge ewangi ya moto. I ngbaa i ma ja li tembe i hveya jeni.
22. E hvonda e ma uke o ngo mogbeeli rzi a nwa, i angeli i ma mo hwane rzi i mo i ka o tonjonjo yama Ablahamu. Enge, ewangi ya moto yo hve e ma nwa, rzi hwa mo imeya.
23. Rzi a embe ema a hweli ndi o ekome ya kweli ya litake, a ma ongo o. Dmanyu rzi a ene Ablahamu onei hvohvo na Larzlorzi o tonjonjo ya eni.
24. Rzi a te morzeyya a hwel, "Taata Ablahamu, ono okeya iili o ome Larzlorzi a tote e rzo ya jono jeni o malihwa a no rzimmerze jeeme, ehwanja na rzeeli o teni a mono munya.
25. Rzi Ablahamu a mo alahwe ama, "I nmana ongele e hvonda o ma hve o longe o ma luwa hweema hwe ango hwe gbamu, ndi Larzlorzi a ma luwa ndi e hwee wohwe, ndi o nange mo a hweli gbamu anu ndi o wa o hweli o ndutu.
26. Li aka hve to nanu, O tiiteni yazu na owa o hweli mbenju e ikahwi, ema hwanja hwa arza li aka ongo hwa rza tane, to hwanja hve hwa hweli ongo hwa rza tane li ja o no.
27. A ma mo alahwe ama, "Na o a teke, taata, oma Larzlorzi o ndawo yama rzanjo ami,
28. Ehwanja na hwani wonyanyangoami hwata. A hwa kokohwele, wo hve hwa rzi ja li jaa anu eki ya ndutu.
29. Ablahamu a ma a lahwe ama, "Hwa hwani Morze na hwaohweli hwa hwelinge; inye hwa wo okaneya.
30. Rzi a ohwa ama "jaa taata Ablahamu," ndi moko a uwelele te o ekome ya kpeli o li hwa unma hwa tikowa.
31. Ablahamu rzi a mo ohweya ama, hwa rza hweyani te Morze na hwa ohweli hwa hwelinge, hwa rza tane li engowahwa to e hwe ndi ema moko a hvumu o kweli.

ende, a o hweya e mbowa yarze mame ema a mo gbeli.

E NGONDO EMA DWA NA MOLANA AMA O IKIRZE

40. E hvonda Yerzu a ma timbe, ngindi ema mo komo, e hwanja hwa ma hwe li mo ambele
41. O enge hvonda mene, moto moko ema ama hwelshwe Yaliorzi e mokaneli wa ndawo ya miteli me enge mbowa a ma ja rzi a kpa o matanga ma ma Yerzu, o li mo a teke ema, a je o ndawo yeni.
42. Ehwanja ehvowa yeni ya ngodo, ya liyome la meya na mehwake aa nwa. Na oma Yerzu ama hwe li ende, e ngindi ema mo ihvirzene.
43. Ndenja o ma hwe molana anja ema a ma oka e nyambe ya hwalana, hvoka ya liyome la meya na mehwake, ndi to moto a rzi tane li mo wohwirze.
44. A ma jaa o mburza yeni, rzi a lembe lizuku la mongombe nmeni, o wotemeteme maija ema ma ma mo wurza rzi ma keeya.
45. Yerzu rzi a ijowa ama, so jene ano lembi e? Hwarze hwa ma rzorzo, rzi Petolo a i jowa ama "Tata, e ngindi e koki wondi wo aiinele.
46. Yerzu rzi a ohwa a ma, "moto a no lembi; Na hwi nanu ema e nginya e no anji.
47. Ongo molana a ma ene nanu, ema a rza tane a ende ema a rza embahwe, a ma ja na mokambiya a kpa o matanga meni. O marzo na hwato hwarze, a ma o hwa mame ndengate a mo lembi, na ne e nyambe yeni ya maija e wowo o wotemeteme.
48. Yerzu rzi a mo ohweya ama, "ii ngondo, liloke li ango li o ngirze ende na eyole".
49. Na oma Yerzu ama hwe li ohwa, moto moko ama uwelele o ndawo yama Yaliorzi e mokaneli wa ndawo ya miteli "rzi a moohweya ama, e nmana wa ango a ma nwa, orza takirze molelele hwe"
50. Na oma Yerzu ama hweye nanu, rzi a ohweya Yaliorzi ama, "O rza oka wonjo; ndi loka, a wohwirzehwe!
51. E hvonda Yerzu ama uke o ndawo yama Yaliorzi, a rzi imanele nanu ema ohvehve moto akpkeeya na mo, li aka te Petolo na Yowanirzi na Yakohvo, na erzango na enyango ya e nmana.
52. Ndi to nanu hwato hwarze hwa ma hwe ndi o ndutu na luwa "Yerzu rzi a hwa ohwa ama, "e rza eya hve arza ntweli anangai ndi ijo"
53. Rzi hwa mo yoeya, ehwanja hwa ma hwiya nanu ema ama nwa
54. Rzi a mo wowa liya leni, a ohwa ama, nmanami Tem e nmanyu.
55. Elinge yeni ema timba, rzi a teme o nmanyu. Rzi Yerzu a hwa ohweya ama, emo ngmbe yoma a le.

56. Rzanḡe na nyanḡe hwa ma tama, rzi a wa ohwya ama, hwarzi ohwa mame ema e gbeyenei.

**LUKARZI HWEHVARZU LUUHWA 9
HWE OMELI HWE LIYOME LA HWA OKOWELI NA HWAH-
WAKE**

1. Wunya woko Yerzu ama hwele liyome leni la hwaokoweli na hwahwake, rzi a hwa ḡmba ḡginya na maimbi, o li hvaya hwelingḡe hwe wohwe na li wohwirze i nyambe.
2. Rzi a hwa oma, ema hwa ende o li ohwa meanḡo me likaneya lama Lohwe na liwohwirze ewo hwa nyambe.
3. Rzi a hwa ohweya hve ama, erzi wowa to yoma o hwēendeli hwe anyu, to motimbo, to likpa to moleli, to woli, to ehvehve mboti.
4. To ima nyai ya ndawo ema e kpeeli, e liya anḡa nateḡe e hweme enḡe mbowa.
5. E hweli te ema, hwato hwa rza e o kpele te, e hvuhvuwe i rzowe ja matanḡa manyu, o hwewurzeli hwe anyu, hwe enḡe mbowa, o li hwe na mbonḡi li hwa hvomene.
6. Rzi hwa wurza o li ende, o mambowa, o li ohwa, eya ya Lohwa, na li wohwirze hwato eki yarze.
7. Helode e mokaneli a ma hweya hwene hweya hwe ma gbeyene, a ma tama, ehwanja lonḡo hwa ma ohwa nanu ema Yowanirzi mo ndi ahvumu o kpele.
8. Hwanei hve, rzi hwa ohwa ema "Eliyarze mondi awurzi", lonḡo hve rzi hwa ohwa ema, "moohweli moko wa kohvaa mo ndi a timbi o lonḡe".
9. Helode rzi a ohwa ama, "imba ndi na ma ke Yowanirzi moohvo, nje hve ono ema nahweyana hwene hweya e? Rzi akeka li arza o li mo ene.

HWE LIRZELELI HWE HWEKOLI HWETA HWE HWATO

10. E hvonda hwaokoweli hwa ma timbe, hwa ma ohweya Yerzu mame ema hwa ma gbeye, Rzi a hwa wowa, a hwa endene mbowa hvoko ema e hwelehwe Hwerzaida.
- 1.1 E ḡgindi ema hweye nanu, rzi e mo onḡama. A ma hwa komo rzi a hwa ohweya eya ya likaneya lama Lohwe, rzi a wohwirze hve hwanḡa ema hwa ma arza liwo hwirzehwe.
12. O lirezako la ḡmerze mo ḡgombe, liyome la hwaokoweli na hwahwake hwa ma ja li mo onḡama rzi hwa ohwa ema, "ohweya e ḡgindi yende

worzo ema, Mame rzanḡo yami a o eta e?

6. A ma mo alahwe ama hwegbe wambi hwe melonḡa me mauja ma njahwi. Rzi a mo ohweya ama, "Wowa e kaati ya anḡo ya liyeme, liya o rze karzikarzi, o tile hwegbe weni.
7. Rzi a ijowa hve onei a ma mame wa hve o etahwa e? Ama mo alahwe a ma ikoli ja melonḡa me mbarzi. Rzi a mo ohweya ama wowa e kaati ya anḡo ya liyeme, o tile hwegbe wambi
8. Enḡe ewanḡi ya moto rzi a eka onḡo mogbeeli wa wowe ehwanja a gbeyani gbanḡo, ehwanja hwato hwa ene rze hwa hwene maluteya ma gbamu na wonya nyanḡo li aka hwanḡa ema hwa hweli o ḡmeneni.
9. Ndi na e ohweya ema, e gbeyane moname mo ene rze o li luwa hwey-orza, O li arza nanu ema mo ku te, o wo hwahwa o likaneya la lonḡe la gbinda na gbinda
10. Onḡo ema a hweli joko o hweya hwe rzali a tane hve li hwe joko o hweya hwe ndene, ndenḡa o ḡgo ema arza enje joko o hweya hwe rzali a rza hwe hve joko o hweya hwe ndene.
11. E hweli te ema o rza enje te joko o li wowa moname mo ene rze, njene a tane li o hwemeya moname mo joko e?
12. E hweli te ema o rza enje joko o erzanḡo ya hwahvehve hwato, njene a o ḡgba e yanḡo erzanḡo e?
13. To mogbeeli arza tane li gbeyya rzanḡo ihwake. A tane a koo moko rzi a liganā o nei, to a anḡbe moko rzi a rzonjele o nei. E rza tane li gbeyya lohwe na woli wo ene rze.
14. I Hvalirzai, ima liganā woli wo ene rze hwa ma hweye hwene hweya hwe arze rzi hwa lonḡe Yerzu.
15. Rzi a hwa ohweya ama, inyo ndi ya a rzuule inyo mene o mirzo ma hwato, ndi Lohwe a hwi meema me anyu. E nḡe ema moto a wohwi woli to e tane li koo o worzo woma Lohwe
16. E mbenda na hwa ohweli hwa hwelingḡe hwe ma wurzirze hve na tee na e hvonda yama Yowanirze. Liwoteya enḡe hvonda, meendi me gbamu me likaneya lama lohwe me hweli me ohwahwa, ndenḡa to nje a hweli li ainele likpeeya o teni.
17. E rzaambi e ḡmanyu na erze li ḡyonḡo li aka ema litoti la erzau li ule-hwe o mbenda.
18. To nje ema a hwai joiye weni rzi a hwa ohvehve a undi mbenda morzonje, ndenḡa e mo hwe a hwai onḡo a wurzirzehwe o lihwa mo hve a undi mbenda ya morzonje.

21. Rzi e ηmana a mo ohweya ama: “taata, na tonani e ηmanyu na Lohwa, na rza uki hve tɔ ongo a tane li hwelēhwe ηmana wan̄go.”
22. Rzi rzan̄ge a ohweya hwa gbeeli hweni ama! “E jaane mon̄gobe mo lɔu li aka mearze e mo wɔtirze e mo karzikarzi. E mo rzon̄ge jɔndɔ o jɔndɔ jeni na hwetambi o matan̄ga;
23. E jaane monani mo nyaka mo wɔki e mo on̄we. Inye i le e oke mon̄yeȳngi,
24. Ehwanja, o no ηmana wami ama ηwa ndi a timbi hwe li hwe lon̄ge. A ma wɔ ndi a luwahwi. Rzi wa woteya li oka mon̄yeȳngi.
25. En̄ge hvonda e ηmana wa molulu a ma hwe o wan̄ga. A ma je li kombene e ndawo a ma hweya jeembo ja mawɔmi na ηgomɔ.
26. Rzi a hwele mogbeeli mɔko a mo ijowa ama, "mame e gbeyene"
27. Rzi a mo alahwe ama “manyon̄go a jeli,” rzi rzan̄ge a on̄wi moonani mo nyanka mo wɔki ehwanja a timbi na li liya la gbanu.
28. Dmanyon̄go wa molulu a ma tata, a rzi emeya li kpeeya o ndawo. Rzi rzan̄ge a wurza a ende li mo ateke.
29. Ndi a ma ohweya rzan̄ge ama, "on̄go tɛ! Mene meya mearze ema na ma o gbeeya e rzi hwe maniya; ndi o rzi no gbeli tɔ ηmana mboli hvɔko ema mbahwe na oke mon̄yeȳngi na hweyorza hwe ami.
30. Ndi o no ηmana wa an̄go a hvan̄gi erzan̄go ya an̄go na hwalana hwa akpala a jeli rzi o mo on̄weli moonani mo nyanka mo wɔki."
31. Rzi rzan̄ge a mo alahwe ama, “ηmana ami ɔ, o hweli na imba i hvonda jarze nden̄ga to mame na hweni e hweli ndi e ya an̄go,
32. O en̄ga i oka mon̄yeȳngi ehwanja o no ηmanyon̄go a ma ηwa rzi a timbi hwe o lon̄ge ama wɔ rzi a luwahwi."

LUKARZE 11 WEHVARZU LIOMC NA MOTOWA 16

Dmana mo e mogbeeli wa wohwe

1. Yerzu a ma ohweya hwaokoweli hweni ema: O ma hwe e wan̄gi ya moto yɔko a ma hwene mogbeeli ema hwa ma rzambe ema a hvan̄ga e rzan̄go ya ma rzan̄ge.
2. A ma mo hwele rzi a mo ijowa ama; Mame ene na hweya nanu li o ten̄gene e? O non̄ge hwekokeli hwe ewolo yan̄go ehwanja o rza tane li hwe e mogbeli wami hve.
3. E mogbeeli a ma arzarzowe ama, “mame na gbeya nan̄ge e? Rzan̄go ya ami a no ule o ewolo. Na rza imbami o li ima, nden̄ga na o ka irzoni o li ombɔ.
4. Na hwi mame na hweni li gbeya an̄ga nanu na ulēhwe tɛ o ewolo yami anu, hwato hwa no wowa o ndawo jawu,
5. A ma hwele hwato rzan̄ge a eta maeme mɔke, mɔke. A ijowa e wa

- o mbowa na o hwekome hwe ton̄gon̄go, o li arza moleli, na li arza hweki hwe hwen̄ngeli, ehwanja i hweli ndi eki e utami.
13. Rzi a alahwe ama, "inyɔ mene e hwa ηm̄gbe yoma hwa le” wɔ hve rzi hwa alahwe ema i o hvi nde hweyolo hweta na nyama ja malihwa ihwake. Ehweli tɛ nanu jende ndi o li andeya ene ηgindi moleli".
14. Eya ya hwekoli hweta hwe hwato hwa ma hwe an̄ga, ndi a ma ohweya hwaokoweli hweni ama, "e hwa liile matuta ma meni meta, meni meta”
15. Hwa okoweli hweni hwa ma gbeya nanu, rzi hwato hwarze hwa liya o rze.
16. A ma wowa hwen̄ge hweyolo hweyatane, na inyama ja malihwa jaa hwake, rzi an̄go o ηmanyu ya Lohwa, a eka Lohwe, a hwende hweyolo, rzi a hwe ηm̄mba hwaokoweli o li hwe hwaeya hwato.
17. Wɔhwarze hwa ma laa, hwa ma uja, rzi hwaokoweli hwa rzan̄ga li-yome la ηgata na ihwake i ma onda na hwehvetele.

LI ATATOWE LAMA PETOLO

18. O en̄ge hvonda mene Yerzu ama aa tinde o li ende o likane, hwaokoweli hweni hve hwa ma hwe na mɔ, rzi a hwa ijowa ama "njene ηgindi e ohwa ema imba na hweli e?"
19. Rzi hwa alahwe ema", Lon̄go hwa ohwa ema o hweli ndi Yowanirzi e mo luhwirzeli; hwane hve hwama Eliyarze, ndi hwa hvehve, hwama moohweli wa hwelin̄ge mɔko wa kohwaa mɔ ndi ama hvumuwe.”
20. Rzi a hwa ijowa ama, "nje inyɔ hve e ohwa ema imba na hweli e?" Petolo rzi a alahwe ama, “E Kilirzito yama Lohwe”
21. Yerzu ama hwa kokohwele nanu ema, "hwa rzi ohwaya tɔ moto ene eya".
22. Rzi a ohwa ama, "e ηmana moto a hweni litaka o hweya rzai rzai, na lirzɔrɔwɔ na hwambaki na hwaohweli hwa hwelin̄ge hwa mbaki, na hwaokoleli hwa mbenda, nden̄ga a hweni li on̄wahwa, rzi o menya ema me ukirze meyao a hvumuwa!
23. Rzi a o hweya hwarze ama” tɔ nje ema ajaa na imba, a hweni li a rzirze mɔ ηmiti, rzi a wowa e mbarza yeni wunya tɛ o li no non̄go.
24. Tɔ nje hve ema arza o li an̄goweya lon̄ge leni a li wɔlene, ndi tɔ nje hve ema a wɔlene lon̄ge leni o nyai yami a li an̄goweli.
25. Ima gbanu wohweli moto olihwene erze yarze, rzi a wɔlene mɔ ηmiti e?
26. Tɔ nje ema a no kani irzoni, na hweya hweyami, en̄mana moto hve amo okana irzoni, ehvonda aja o eluhwe yeni na eyɔ yama Rzan̄ge na i An̄geli ja wotani.

27. Na e ohweya e jōke, loṅgo ema hwatemi anu hwarza o ene kpeli, ndeṅga hwa ene likaneya lama Lohwe.

Li aengowe la ma Yerzu

28. Eya ya menya wambi me maaka, ema Yerzu ama ohwe hwene hweya, rzi awowa Petolo, Yowanirzi na yakohvo a hwa agbana o ḡmanyu ya hvako o likane.
29. Na oma ama hwe likane, ehweeli yaworzo weni, ema aengowe, me-gombe meeni hve me ma aengowe ndi ḡgei ḡgei naa liṅmeti la Lohwa.
30. Hwato hwa hwake Morze na Eliyarze,
31. Hwa ma wurza na merzombirzombi rzi hwa ohwa wō na Yerzu. Hwa ma ohwa ndi lihvomene yōndo yeni, ema mō ama hwene li ondirze o Yelurzalem.
32. Petolo wō na imbunda jeni, hwa ma hwe li naṅga ijo, e hvonda hwama imowe, hwa ma ene ḡmeeneni moma Yerzu na hwanṅa hwato hwaahwake hwa ma teme na mō.
33. Na oma hwanṅa hwato hwaahwake hwa ma liye Yerzu aṅga, Petolo rzi amo ohweya ama, Rzaṅgo, ehweli gbamu, ema iliya anu oma. Inye i oṅge mawondo mayao - loḳo e laṅgo (A rzi hwiye mame a ma ohwe) linei e la ma Morze – linei hve e lo la ama Eliyarze.
34. Na oma ama hwe li ohwa, limbaki lima rzihwa, rzi li hwa liṅga, rzi hwa lembeya wōṅgo, oteni ya liṅgi limbaki.
35. Lilo lima uweya o limbaki, rzi li ohwa ema, "ḡmana ami ono, ema na hvorzi, e mo hweyane"
36. Ehvonda ema liṅgi lilo li ma ohwe rzii wa ene nanu ema Yerzu ama liiya ndi mō ḡmiti. Hwaokoweli weni hwa ma uta hwene hweya o meema meawu, hwa rzi oweya tō moto mame hwa ma ene o eṅge hvonda.

LI WOHWIRZE WA MBERZA WA ELIDGE YA WOHWE

37. Wōnei wunya ema hwa ma uweya o hvako, ḡgindi ndene e ma mo unma.
38. Moto mōko a ma hwe o enge ḡgindi a ma hwele o ḡmanyu ama "mookoleli; na o a teke manu ema oṅgo ḡmana wami; e hvowa yami ya ḡmanu.
39. Eliṅge ya wohwe e mo urzuweya o wotemeteme a woteya li te, e mokpirze rzii a hvokowa rzii i hvulu ja mo wurza o wana. E rzi mo hweme karzi o enga yō yaa mo hvanga.
40. Na maateke hwaokweli waṅgo o li e hvaya ndi hwa rzi tane.
41. Yerzu rzii a owa ama "ii inyo e ne nyōṅgōni ya ikōli ja mato; na liya

o liya meni luuwa na luuwa aṅga rzi a ende li arza e mo ema mo wōu na te a mō luwa e"?

5. A mo lu te, a mo toowe na mōnyēṅgi o maata meni.
6. Rzi a mo timbana o ndawo, a hwele hweyorza hweeni na e wō hwa mo kombene rzi a ohwa ama: "yoke mōnyēṅgi na imba, ehwanja na lu moolēṅgu mo ami mo ma wō".
7. Na e ohweya ema, nanu mene ndi e o hwee mōnyēṅgi mo ndene o ḡmanyu ya Lohwa li hwomene moto wa wohwe, mōko ema a eyele li aka meni luuwa na luuwa me, hwataneli ema hwa rza hwēni hve li a e yele.
8. E hweli te ema molana a hwēni liyome la kahva rzi a wolene hvōko. A rza o hvaele etulu, a tuta e, ndawo rzi arza kōi kōi nate a e luwa e?
9. A e lu te, a hwele hweyorza weni na e wō wa mo kombene rzi a ohwa ama : eno okane, mōnyēṅgi: na ma luuwa e kahva yami e, ma wō.
10. Na e, ohweya ema nanu mene ndi o hwe mōnyēṅgi o titeni ya aṅgeli ja Lohwa, na moto wa wowe mōko a e, yele.

MWANA MO MOODGODGO MO DMANA

11. Yerzu rzii a wha ohweya ama, o ma hwe moto mōko a ma hwene hwana hwa wunyana hwahwake
12. Enōṅgōni e ma ohweya rzaṅge ema taata, o no gbe e laa mi likai la erzaṅgo, rzi rzaṅge a hwa hwaeya erzaṅgo.
13. O rzi kuwe mbo rzi enōṅgōni e rzaṅga mame yarze a ma hwene, rzi a ende ekome e ma rzolene aṅga ndi ama hvange moname ḡmeni o loṅge la eeti.
14. A ma kule li hwanṅa mame yarze ama hwene, O ma ja njao o eṅge mbowa yarze rzi a hwe o litake.
15. Rzi a ende li a timbirze na mokomi wa moto mōko wa eṅge mbowa rzi a mo oma o waṅga yeni li wōṅgowa i ngowa.
16. A ma okeya li aajurze na moleli i ḡgowa i ma hwe li laa ndi tō moto arzi mo gbe.
17. Ehvonda a ma jee o lihwiye leni rzi a i jowē mo ḡmiti ama, jōjo ja hwagbeeli hwa ma taate hwa hwēni moleli mo hwa akao lila, rzi imba na ḡwaana e njao anu e?
18. Na anjiiya na timba o ma taate na mo ohweya ema: taata na gbee wohwe li tatirze e ḡmanyu na owa,
19. Na rza uki hve tō o li hwelēhwe ḡmana wa aṅgo, o no timbirze naa mōko wa hwagbeeli hwanṅo
20. Rzi a anjiiya, a ende li uṅma rzaṅge; Na oma a ma uweya onei hvoo, rzaṅge a ma mo ene, a ma lembeya iili, rzi a hwanṅa li mo arzaṅgalene na li mo rzōmbo,

22. E mogbeeli ama, “i tata ema gbeyene na oma o arzi, ndennga ehvolo ehveli nanu mene.”
23. E rzanngo ya ndema e ohweya e mogbeeli hweni a ma o ende o meyombo na manjeya o hwa hwele, hwa je hwa ondirze e ndawo yami.
24. Na e ohweya e joke ema to moko hwa hwannga e ma hwa ma yowe-hwe, a rza o keka to teji o ndema yami.
25. Ngindi ndene ima hwe li ende na Yerzu, rzi a engowe a hwa ohweya a ma:
26. “To njene ema a ja na imba rzi a rzi koo rzanngae na nyangae, na joiye hweni na hwaana, na wonyanyanngo na i ndome – na lonngae – a rza o hwe mookoweli hwami.
27. Ndennganele to jene ema a rza hwan e mbarza ya eni o li no nonngo, a rza tane li hwe e mogbeeli wami.
28. Ehveli te ema moko wanyu arza li onnga njonngo, Arza loma li liya o rze o li koko woli o li onngo nga a ohvi woli o li e kule?
29. A koki te mononngo rzi arzi tane li kule to nje ema a ene nanu a mo yoeeya.
30. Li ohwa ema, ‘ono moto a ma woteya li onnga ndi a rza tane li kule to nje ema a ene nanu a mo yoeeya’.
31. To ima mokaneli e ma arza li ende li ana njuma na ohvehve mokaneli a rzi lome li liya o rze li luteya nga a tanei na liyome la hwekali hwe hwato o lihvomene e mo a mo jeeya na mbanngae ya hwekali e?
32. A rza tanei te a oma hwato, ehvonda e ma onei a hweli hvoohvo o li ateke o nyai ya eyole
33. Nanu mene hve na to ima mo wanyu ema a rza hweme hweyarze ahweni, a rza tanei li hwe mookoweli wami.
34. Ikpa i lou ndi i wolenei te woteu (wotelu) hweni ne i tanei li hwelehwet ikpa hve e?
35. I rza looni hve to monye to na erzombe rzombe ya luutu, i rzowahwa ndi onei, “onngo ema a hweni mato o li hweya a hweya.”

LUKARZE 15

1. Hwarzanngeli hwa njanngi ya likaneya, na e wo hwa wohwe hwa ma arzanngane annga, o li okaneya.
2. Hwato hwa Hvalirzai na whaokoleli hwa mbenda ya kaati ya Lohwa hwa ma aingowe ema: “ono moto a wowhwa e hwa wohwe, na lilalene na wo.”
3. Yerzu rzi a hwa kpeya mono nmana ema:
4. “Moko wa anyu a hweni te egbe ya melenngu rzi a wolene moko. A rza

na inyoo na li e liyalene natene na ima hvonda e? Jana nmana wa anngo anu”

42. Na oma e nmana a ma hwe li ja enge elinge e ma mokpirze na li hvokowa, a wohwirze onngo nmana rzii a mo ngbaa rzanngae.
43. Hwarze wha ma tameya e nginya ya ma Lohwe. Na oma hwarze hwa ma tameya mame Yerzu a ma gbeye, rzii a ohweya hwaokoweli weni ama,
44. "E o kaneya koi koi mame na arza li e ohweya. A nwan moto a hweni li a hwirzehwe o whato”
45. Ndi wha rzii hvonngae janda ja ene eya. E ma wa utameya, o ennga hwa rzi (hvonngae) hwiye, rzi woka wonnga o li mo ijowa eyo.

NJENC A OHWE E MONDENC E?

46. O ma hwe mbunak na hwaokweli weni o li hwiya jene a o hwe e mondene.
47. Yerzu a ma a embe maluteya mawu rzii a wowa nmana morzali a mo teirze o tinonngo yeni.
48. Rzii a wa o hweya ama? To jene ema a wohwi ono ndenga to njene ema a no wohwi imba a wohwi onngo ema a no omi. Ehwanja onngo ema aarziwirze o tiitemi ya anyu - mondi a hweli e mo ndene”
49. “Yowanirze rzii a ohwa ama, “Rzanngo” “I ma ene moto a wurzirze hwelinge hwe wohwe o lina (lanngo) li anngo rzii i keka li mo keka ehwanja a rzii hwe moko wa arzu”.
50. Yerzu rzii a ohwa ama, “E rzi mo keka ehwanja to jene ema a rza e tengene a hweli ndi na inyoo”

LITENGENEHWE LA MA YERZU O RZAMALIA

51. Na oma e hvonda yeni ya li wowahwa o nmanya ya Lohwa e ma kombene, Yerzu a ma arzekele li ende o Yelurzalem,
52. Rzii a oma hwagbeeli o worzo, hwa ma ende mbowa hvoko ya Rzamaliya o lirzekeya hwejeeli hweni.
53. Ndi hwato hwa enge mbowa hwa ma emeya ehwanja ama kaneya ndi li ende o Yelurzalem.
54. Ehvonda hwaokoeli hwa eni Yakohvo na Yowanirze hwa ma ene nanu, rzi hwa mo ijowa hwama, "Ii Tata o arza nanu ema i hwele munya mo uuweya o nmanya ya Lohwa mo hwa onghwa e?
55. Ndi Yerzu a ma aegowe rzii a hwa lomeya,
56. Rzii hwa ende ehvehve mbowa.

ETANGI YA LINᑎNGᑎ YERZU

57. Na oma hwa ma hwe li ende e njiya yarze, moto moko rzii a mo ohweya ama, “Na o nongᑎ to ima eki o ende.”
58. Yerzu a ma a lahwe ama, “Hwerzo hwe hweni hvoko, hwenoni hve hwe hweni muumba, Ndi e ḡmana moto mo arza hweni to eki a nan-gele moohvo ḡmeni.
59. A ma ohweya hve o hvēhve moto ama “o no nonge” Ndi ongo moto ama timbirzelele ama, “o mee rongo li no hwele, na ende o li imeya rzaᑎgo yami.
60. Yerzu rzii a mo ohweya ama “inye e wo hwa ḡweli hwa imeya e hwa ntweli hwawu, Ndi o wa ndei ohweye ndi meango me likaneya la Lohwa”
61. O hvēhve mo a ohwa ama “Tata no nongᑎ ndi o mee rza lino hweme na ende na aakpane litumba lami
62. Yerzu rzi a timbirzelele ama, “To jene ema a lembi ḡmaa o litiya rzi a ongo o mburza a rza tane li gbeya ewolo o likaneya la ma lohwe.

**LUKARZI HWEHVARZU LIOMC10
YERZU AMA OMA MENI
LIRZAMBA NA HWAHWAKE**

1. O mburza nanu, Rzaᑎgo ama hvorzo hwahvehve, hwa ma hwe meni lirazamba na hwahwake, rzi a hwa oma hwahwake hwahwake li ende o worzo to ima mbowa na eki mo ama hwene li ende.
2. Rrzi a hwa ohweya ama, “E mbota ekoki, ndi hwagbeeli hwa tuu. E ijowa Rzaᑎgo wa mbota, ema, a ome hwagbeeli o moonda ḡmeni.
3. E ende! Na e oma ndi naa melᑎgu o tiiteni ya njoo.
4. E rzi oka li ohva likpa la woli to erzango to hwetambi. Ndeᑎga erzi oka likomo to moto o njia.
5. “E kpeeli te ndawo, e lome li ohwa ema, “eyole na ene ndawo”.
6. O hweli te moto wa eyole aᑎga, eyole ya anyu ehwe na mo; orzenje te, eyole ya anyu etimba na inyo”
7. E liya o enge ndawo, e le e nyo to mame ema hwa e ḡmgbeli, Ehwanja emo gbeeli a kanai etangi yeni. Erzi oka li ahwa ndawo te ndawo te.
8. “E kpeeli te mbowa, rzi hwa ekomo, e le to mame ema hwa e ḡmbeli.
9. E wōhwirze e wo hwa nyambe ema hwa hweli aᑎga. Na li hwa ohweya ema, likaneya lama Lohwe li kombenei.
10. Ndi ekpeeli te mbowa, rzi hwa rzi ekome, e ende o moombo mo njiya jawu e ohwe ema,
11. To irzowe ja mbowa janyu ema ikakimenei o matanga marzu je e hvuhvuweli ejo. To nanu e hwiye ema: likaneya lama Lohwe lima

- unda o e hvondi ya malihwa o wunya wo li arziyole, o rza muule oteni wotemeteme e?”
6. Hwa rzi hwene to eya o li ohwa.
7. Na o ma a ma ene ne hwaeni hwa hvorzo i mboko ja hweluhwe o li liya rzi a hwa kpeeya mono ḡmana ama,
8. “Moto a o yowe te o ndema ya lihwa e rza oka li liya eki ya eluhwe, ehwanja moto ema a karzami eluhwe li o aka a tane li yowehwe.
9. O gbe te nanu e mo a hwele e ndema e ma a e yowe inyo hwahwake a ja li ohweya a ma ḡmmba ono moto e mboko yango. O enᑎgowahwa o mboko ema erza hwene eluhwe na irzoni.
10. O enᑎganele o yowehwe te ndema, wowa e mboko ema erza hwene eluhwe, aᑎga ndi e mohwene hwa ndema a jeli te a ohweya ema ii ḡmai, teme agba o liya o mboko ya eluhwe aᑎga ndi o hwene e luhwe na hwanᑎa ema hwa yowehwe.
11. To ima mo ema aa karze ḡmiti a rzihwirzehwe ndi e mo ema aa rzihwirze a karzehwe.
12. Rzi Yerzu a ohweya e mo ema a ma yowe ema “o hwele te ndema o rza yowe hweyorza hweyangᑎ wonya nyongᑎ to litumba langᑎ to hwewangi hwe okombene, o gbe te nanu wōhve hwa tanei li o yowe o li o timbirzelele naa etangi”.
13. O hwele te ndema, yowe hwatakeli, i mboko, i njambu na i ndima, aᑎga ndi o namirzehwe;
14. O hwe hvumuweli hwe hwataneli.
15. Rzi moko hwa hwanᑎa a ma liya o hweleeli, na o ma a ma hweye nanu, a ma ohweya Yerzu a ma: “Moname na ongo a o lee o ndema ya likaneya Lama Lohwe.
16. Yerzu rzi a timbirzelele ama”, “moto moko a ma wongirzene ndema ndene, rzi a yowe ḡgindi.
17. E hvonda ya ndema e ma uke, a ma oma e mogbeeli hweni o li ohweya hwanᑎa hwa ma yowehwe e ma e je anu ehwanja hweyarze hwe ma tirzehwe.
18. Hwarze na lilo loko hwateya li ahwanᑎgele, wa worzo rzi a o hwa “a ma, na andi moonda na aᑎgamenei li ende li mo ongo rzoni, o no lakirze.”
19. Ohvehve a ma, “na aᑎgamenei ndi na andi ḡguma ja nyaka, ikaa na ende rzo na ji kekirze, rzoni o no lakirze.”
20. Onei hve a ma; “nanᑎge mene ndi na hwai o enᑎga narza tanei li jaa.”
21. E mogbeeli a ma timba li ohweya rzaᑎge nanu, rzi e rzaᑎgo ya ndawo a tata, rzi akaneya e mogbeeli hweni a ma ende onei meyombo na o hwewoka hwe mbowa karzi karzi o jaane hwatakeli na i mboko na i ndima na i njambu.

- ndi mohve a hwa alahwe ema, na rza hwi to onei e uwelēle,
26. Oma erza arzarzowe ema i ma lalene na li nyōene na owa ndenga o okole o meyombo meyarze.
 27. Ndi a alahwe ema, "o joke na rza e hwi to onei e uwelēle. E no anjiya anu, inyo hwato hwa wohwe".
 28. Anḡa ndi e woteya li eya na li kōkō la mehvehve ehvonda e ene Abraham, lrzaki na Yakohvo na hwaohweli hwa hwelinge hwarze o likaneya lama Lohwe rzii inyo e hvakahwa o ewoka.
 29. Hwato hwa uweya o matongo ma aniyē ma ene rze li liya o mboko ya ndema ya likaneya lama Lohwe.
 30. Onḡo te, lonḡo la hwato hwa mburza hwa o hwe e hwa worzo, ḡdenḡa lonḡo la hwato hwa worzo wa o timba o mburza.
 31. Lingi lirzako mene lonḡo la hwato hwa Hvalirzæ hwa ma jaa rzii hwa ohweya Yerzu ema, "a anjiya anu oma o ende ehvehve eki ehwanja Elode a rza li onḡa."
 32. Rzii a wohweye a ma, "ya ende e ohweya enḡe erzo, onḡo te na hvaya hwelinge hwe wohwe na onḡirze hwato yawono na ḡmele ndenga o hweyu hwe ukirze hweyau nakule ewolo yami.
 33. To mame e gbeyene li endene ewolo yami yawono, ḡmele na wonei wunya—o joke mo ohweli hwa hwelinge a rza tane li ḡweeya ehvehve mbowa li aka te o Yelurzalem."
 34. "Jiyei! i hwato hwa Yelurzalem e o nwa hwaohweli hwa hwelinge na li unḡa hwanḡa hwana hwa e omeya mayai, ngeli iti na ma keke li erzanḡa hwaana hwanyu, na o ma e wuhwa e hwanda i ḡguma o ma hvahve meni ndi inyo e rza emeya!
 35. Onḡo te e ndawo yanyu e kinyelehwe na e o hweya e tæsti, ema, erza o nene hve nate e ohwa ema moname na onḡo ajeli o lina lama Tate.

LUKARZI HWEHWARZU LIOMC NA HWENII 14

Yerzu o Ndawo ya mōkō wa Hvalirzai

1. Wunya wōkō wo marzo motohwa, Yerzu a ma ende li la o ndawo ya moto mōkō wa hvalirzæi ema a ma hwiye ne rzi hwa a mo inja nōki nōki
2. Anḡa worzo weni o ma hwe moto mōkō a ma okirze nyambe ya itimetime
3. Yerzu a ma ijowa i hvalirzæi na e hwa hwiya mbenda ema; "o teirze-hwe mbenda ema moto a rza onḡirzehwe o wunya wo marzo motohwa e?"
4. Ndi hwa ma kina, a ma mo wowe rzi a mo onḡirze a mo ohweya ama a ende e yeeni.
5. Rzi a hwa ijowa a ma, "mōkō wanyu a hwani te ḡmana to nyaka rzi e

- kombene.
12. Na e o hweya nanu ema e ohwe wohwe na enḡe mbowa o wonḡo wunya li aka Rzodom.
 13. Mojema na inyo Kolarzin! Mojema na inyo Betzida! Ehwanja, hwetamirzeli ema hwe egbeyahwele, hwema gbeyahwa te o Taye na o Rzidon, oma hwa ma inda li aenḡowe, li liya o liwu na maehwe.
 14. Ndi ehwe ghamu na Taye na Rzidon o hwekairzeli li aka inyo.
 15. Ndenḡa inyo, Kapanum, e tanei li agbæle hve o ḡmanyu ya Lohwa e? Jae e ondo ndi orzee rzee.
 16. To nḡe ema a e ohweyani, a no hweyani ndi imba, onḡo hve ema arza e ohweyani arza no hwayani.
 17. Meni lirzamba, na hwhawake hwa ma timba na monyengi, rzi hwa ohwa ema, "Rzango, na hwelinge hwe wohwe hve, hwe arzihwirze orze yazu o lina lanḡo"
 18. Rzi a wohweya ama, "Na ma ene mōkarze aundi na linḡmeti ḡmeti ndi li undi o ḡmanyu ya Lohwa.
 19. Na e o ḡgmbeli maimbi o li laala maahwa na mawohwe ma mihvendo, na li aka enḡinya yarze ya e mōkōeli; To yoma erza e o hwenirze.
 20. Ndi to nanu erza oka monyengi ema Hwelinga hwe arzi hwirze orze yanyu. Ndi e oke monyengi ehwanja mina manyu matilahwi o ḡmanyu ya Lohwa.
 21. Yerzu ama onda na monyengi mo Elinge ya Wotani o lingi lirzako, rzi a o hwa ama, "Tata Nao eki Lohwa la ḡmanyu na erze ehwanja, o uteli ewo ema hwa anḡo na hwanḡa ema hwa oko hwene hweya, Ndi o hwe hwilei hwana hwarzali a worzo wanḡo. E Tata, e unḡmele ghamu o worzo wo anḡo.
 22. "Hweya hweyarze hwe no ngmbaahvi na Rzange ami. To moto arza hwi njene ema ahweli e ḡmana, li aka te e Rzango, ndenga to moto arza hwi njene hve a hweli e Rzango li aka te e ḡmana." Na hwanḡa ema e ḡmana a hvōrzi o lihwi e Rzange.
 23. Rzi a e ḡgowelee hwaokoweli hwani a hwa ohweya wunde ama, "moname na miirzo ema ma ene mame inyo ya eni.
 24. Ehwanja na e o hweya ema, Hwaohweli na hwakaneli rzairzai hwa ma arza li ene mame inyo e eni, ndi hwa rzi ene, na li hweya mame inyo e hwei, ndi hwa rzi hweye.

Dmana Mo Moto Wa Ghamu Wa Rzamaliya

25. Erzole yōkō, mohwiya mbenda mōkō a ma tæme o li kekirze Yerzu, "rzi a mo ijowa ama ii mōkōleli, mame na tanei li gbeya o li luwa lonḡe ema lirzakuwa e?"

26. “Yerzu rzi amo ijowa ama, “mame etilahwi o mbenda e? Ne o langi e?”
27. Rzi ongo mohwiya mbenda a alahwe ama, “Lingana Lohwa lango, na njeema nmango nmarze, na elinge yango yarze, na mongele ma ango ma arze ndenga olingane hwato na oma o alingane owa witi.
28. Yerzu rzi a mo alahwe ama, “o ohwi gbaamu gbeya rzo nanu, o hwene longe.”
29. Ndi e mohwiya mbenda ama arza li auhwele nmiti, rzi a ijowa Yerzu ama, njene ahweli e moto wami wa tongongo e?”
30. Yerzu rzi a timbirzele ama; “moto moko ama uweya o Yelurzaalem rzi a ondo o Yeliko, rzi hwekenenge hwe molembe, hwe mo korzo morzombo, hwe mo anana natse arza li nwa, hwe mo liya anga rzi hwe ende,
31. Moogbeeli wa Lohwa moko mohve ama ondo o enge njiya, na oma ama ene ongo moto, rzi aakeya ndi enei ehvarzu ya njiya.
32. Nanu mene hwe na mombaki wa nmemba moko, wa litumba la wonya Lehwi ama uke enge eki, e moto a ma nanga, ama mo ene, rzi aakeya ndi enei ehvarzu.
33. Ndi moto moko wa Rzamalia, ama hwe li ende, ama uke enge eki e moto a ma nanga, amo ene rzi a mookeya iili.
34. Ama mo tuna hwehweni hweeni na hwenyoni, rzi a mo nyale hve mauja, na lioki a mo kaka hwehweni hweeni, ndenga a e mo agbele o jakarzi jeni, a mo endene o ndawo ya hwaeni, rzi a mo angoweya.
35. Wonei wunya a ma wowa kahva ihwake, rzi a ji ngamba e moonngeli wa ndawo ya hwaeni.
36. O hwanu hwato hwaaye, ima mo oluteli ama ahweli e moto watongongo wama ongo moto ama hwekenenge hwe maanane e?”
37. E mo hwiya mbenda a ma alahwe ama, “onggo ama amaa mookeya iili “Yerzu ama moohweya ama, ende o wa hve o gbeye nanu mene.”

ENDAWO YAMA MATA NA MALIYE

38. Na oma Yerzu na hwaokoweli hweni, hwa ma hwe lende, hwa ma uka mbowa hvoko ama molana moko ama ama hwelehw Mata ama hwa lihvoweya e ndawo yeni.
39. Ama hwene nmanyango eni moko ama ama hwelehw Mata, Ama liya ndi o matanga mama Rzanngo Yerzu, Li okaneya mame ama hwe li okole.
40. Ndi Mata ewolo ama mo ihvirzene; rzi a ende li unja Yerzu. A mo ijowa ama, “Tata orza eni nanu ama nmanyango wami a no hwemeli ewolo imba mbiti e? O mo ohweya ano ongowane.”
41. Yerzu rzi aalahwe ama, Mata, Mata, o atakirze o hweya rzairzai.

8. Rzii a mo alahwe nanu ama, “Tata o wo hweme hve mono nja Natee na ima o tina yeni na wokoma erzombe rzombe ya luutu.
9. Etena wo yai te hvehvuma monei nja oma eya ya gbamu, ndi wo rza yai te o tanei li wo ke”.
10. Yerzu ama hwe li okole o ndawo ya miteli o wunya wo li arziyole,
11. Oma hwe molana anga ama ama hwene nyambe ya njembu. Ama unama ama a rzi tane liatenene
12. Ehonda Yerzu ama mo ene ama mo hwele rzi a mo ohweya ama ii molana enyambe yango e ku.
13. Rzii a mo hwake maa meni o mohvo, ongo molana a tenene ngeli hvoko rzi a ngamba Lohwe jeka.
14. Ndi e mokaneli wa ndawo ya miteli a ma tata ehwanja Yerzu a ma ongirze moto o wunya wo li arziyole, rzi a ohweya hwato ama, “menya motohwa me teirzehwe o li gbeya ewolo. E je rzo o menje menya li liirzehwe rzekete o wunya wo li arziyole”.
15. Rzi Tate a mo alahwe a ma inyo hwato hwa mehveli o hweli moko wanyu a rza wunduwa e nyaka to jaakarzi jeni o jehwe, li ji wurzirze, o li jinyirze malihwa o wunya wo li arziyole e?”
16. Ne rzo o no molana, e ngondo yama Ablaham, ama mokarze a ma liinge o hvoka ya liyome la meya na wambu a rza tane li wundu-wahwa o ene tinge o wunya wo li arziyole e?”
17. A ma ohwa nanu rzi hwokoeli hweni hwarze hwa lembeya irzoni, hwato hwarze hwa ma oka monyengi li hvomene hwenge hweya hwe manyaka ama Yerzu a ma gbeye
18. Rzii a hwa ijowa ama, “ne li kaneya lama Lohwe li eneya e? ima nyai ya ememeni na tanei li li kitirzene e?”
19. Likaneya lama Lohwe li hweli ndi na nmana hvongo ya ekumbe ama moto a ma wohwe rzi a ona o moonda nmeni rzii e onga eja gbe hwe-noni hwe nmanyu hwe onga muumbu o hwekoko;
20. Rzii a timba hve li hwa ijowa ama “i ma nyai ya emeneni na tanei likitirzene na likaneya lama Lohwe e?”
21. Li gbei ndi na e hwindi ama molana moko ama wowe rzii a ika o teni a mawonde mayau ma mehvolohvolo natse marze ma ita”.
22. Yerzu rzii a ende li akeya i mbowa ndene na i mbowa rzali, li okole o yondo yeni ya Yelurzaalem.
23. Moto moko rzi a mo ijowa a ma, "Tata ngurzu ja hwato mene ndi e ogirzehwe e?"
24. Ekeke na nginya o li kpeeya o liyohva lihvi, na e ohweya ama, “rzairzai ja hwato hwa o arza likpeya ndi hwa rza o luwa ehvolo”.
25. Etena e mo hwene wa ndawo a temi te rzi a umba liyohva e teme ndi o ewoka likumba na lite na li mo ateke ama o e lihvoweya liyohva,

nyango hve na e nmana wa eni wa molana, ndenga e nyango ya lihwa na mokia nmeni mo lihwa, ndenga e nmana wa lihwa na nyango eni wa lihwa.

HWETELELI HWE HVONDA

54. Yerzu am ohweya e ngindi ama “e eni te embaki e uhwelele watee, o wotemeteme e ohwa ema e mbuwa e ja ndenga eyo.
55. E eni te e mbehveni e uhweli mbenge oma ya ohwa ema wuunya wo hweni litumbana ndenga wo tumbana.
56. Inyo hwato hwa molanga: “e hwi li lalowa hweeneli hwe rze na loohwa la nmanyu. Mame ndenga te e rza hwi li lalowa hweya hwe ene hvonda e?”
57. Mame ndengate e rza tane li akairze inyo mene, o mame ema ehvomeni?
58. Na oma o endelene na e mokoeli wanggo, o ma e mokairzeli, keka na nginya o li ene ema egbei eyole o njiya, e rzija lihwe ema mo a o koo-hwi oma emo kairzeli mondene, rzi ongo mokairzeli mondene a o ange o hwewowa.
59. Na e ohweya ema, orza wurza anga nate e tanja e kahva ya lizuku.

LUKARZI HWEHWARZU LIOME NA HWEYAO 13

Li aengowe to likona

1. O ma hwe lonjo la hwato ema hwa ma ukeya lingi lizako ema hwa ma ohweya Yerzu li hvomene hwato hwa Galelelea ema maija mawu “Pilato a ma hvunguhwe na maahweya.
2. Rzii Yerzu a hwa alahwe ama li hvunguwana maija na maahweya mawu inyo e ongele ema hwanu hwato hwa Galeleya hwa ma taka nanu ehwanja hwa ma hwe wohwe li aka hwanei hwarze e?
3. Na e ohweya ima jae” e hweli te ema e rza engowe te inyo hve ekona nanu mene
4. Na lingi liyome la hwato na wambi ema e njojo ya Rziiloami ema rzuuhweya rzi e hwa onja hwa ma hwe hwato hwa wohwe li aka hwane hwarze hwa ma hwe o Yelurzalem e?
5. Jae! na e ohweya ema e hweli te ema e rza engowete hwegbeeli hwe anyu i nyo hve e kuwa likona nanu mene.
6. Rzii a hwa kpeeya mono nmana a ma “moto moko ama ona gbe wo hwehvuma o hvaya yeni, rzii a ende li arz hwehvuma a rzi luwe to ehvuma yoko.
7. Rzii a ohweya e mogbeeli hwa hvaya ama, ongo te meya meyau nanje na ma ja anu li arza ehvuma o wono wohvuma, erzihwe li luwa to yoko, O woke ne wo gbeyana mone ngundu e?

42. Ndi eya yoko ndi yanzahwa, Maliya ama hvorzo eyo ya joke, ema erza tanei limo wowahwene.

LUKARZI HWEHWARZU LIOME NA YOKO 11 YERZU AMA OKOLE LI KANE

1. Wunya woko Yerzu a ma hwe eki yoko o li kane. A ma kule rzi mookoweli hweni moko a mo ohweya ama, “Rzango, o e okole li kane na oma Yowanirzi a ma okole hwaohweli hwa eni.
2. Rzi Yerzu a wa ohweya ama, “Ekan te, e ohwe ema: “Tata, liina li ango li karzami, likaneya lango li je.
3. O e jo ngmbe lila larzu la wunya te.
4. O e lakirze wohwe warzu, na oma irzo hve i lakirze to nje ema a jo gbeyani wohwe. Orzi jo liyele o makekirzene ma wohwe.
5. Rzi a wa ohweya ama, “Ehweli te ema moko wanyu a hweni te yorza, rzi a o jeeya e tiiteni ya wuu, rzi a ohwa ama nmai e, o no ongirze hweyolo hweyau,
6. Ehwanja mbundami moko a uwelele yondo a jeeli o mbaami, ndi na rza ohvi to yoma o li mo ngmba.
7. “Rzi e mo wa teni ya ndawo a alahwe ama, “O rza no takirze. Liyohva li maa ma li umbahwa, ndenga hwaana hwami hwa hweli na imba o linongo. Na rza tanei li teme li o ngmba to yoma
8. Na e o hweya ema, to na rza tanei li teme o li mo ngba yolo ehwanja a hweli ndi e mbunda yeni; ndi li ihvirzene lama mbunda eni li ma gbeya a ma teme, rzi a mo ngmba na oma ama arze.
9. O enganele na e ohweya ema; e ijowe e ngmbaahwa; E arze e luwa, e kumbe liyohva li e lihvowahwele.
10. Ehwanja to nje ema a ijo a ngmbaahwa; to nje ema aarzi a luwa ndenga ongo ema a kumbi, liyohva limo lihvowahwele.
11. I ma rzango o tiiteni yanyu ema nmaneni aarzi te nyama rzi a mo ngmba ndi gbahwa e?
12. To aarzi te nmeyo rzi a mo ngmba ndi liwohwe la mehvento e?
13. E hweli te ema inyo ema ehweli hwato hwa wohwe; e hwi te li ngmba hwaana hwanyu maahweya ma gbamu, ngeli i ti na Rzango wanyu wa nmanyu arza tanei li ngmba elinge ya wotani o hwanja ema hwa mo arzana eyo!”
14. Yerzu a ma hvaya elinge ya wohwe ya mbuke. Ehvonda elinge ya wohwe ema anjiye, e moto ema a ma hwe mbuke ama ohwa, rzi e ngindi e tama.
15. Ndi lonjo la awu hwa ma ohwa ema, “E nginya ya ma Belzabu, e ngumu ya hwelimo yondi Yerzu a hvayana hwelinge hwe wohwe.”

16. Hwa hvehve hwa ma mo kekirze o li mo arzana emeneni ema e uweya o nmanyu ya Lohwa.
17. Yerzu a ma hwiya maluteya ma wu, rzi a wohweya ama: “Tɔ ima likaneya ema li ahwaane lo liti li kpa, ndennga tɔ ima ndawo ema ya ahwaane yo yiti e kpa.
18. Ehweli te ema mokarze aahwaanei mo nmiti, ne rzo likaneya leni li teme e? Na ohwi nanu ehwanja inyo e ohwa ema, i mba na hvaya ndi hwelinge hwe wohwe na e nginya yama Belzebu engumu ya hwelimo.
19. Ehweli te ema e nginya yama Belzebu ndi i mba na hwayana hwelinge hwe wohwe, e nginya yama njene hve hwagbeeli hwanyu hve hwa hvayana e? O enganele rzo wo hwa o hwe hwakairzeli hwanyu.
20. Ndi imba na hvaya te hwelinge hwe wohwe na jono jama Lohwe, oma likaneya lama Lohwe lima e jeeya.
21. Ehweli te ema, moto wa nginya, ema a hweni maimbi koiko a ongeya e ndawo yeni, erzango yeni erza ihwahwa.
22. Ndi ehweli te ema o jeli moto ema aimbami limo aka, rzi a mo anana, amo wowana hweeke hweeni hwe maimbi ema ama ika lihvita, rzi a hwa erzango ema a mo lumbani.
23. Onngo ema arza enje na imba a no tengene, ndennga tɔ nje hve ema a rza rzange na imba a wuule.
24. Ehvonda ema Elinge ya wohwe e wurza moto onyo e ahwa ndi eki yarze, li arza eki ema e arziyole, ndi erza luwa, oma ema ohwa ema, na timbe o enge ndawo ema nama hwe.
25. E jeli te e unjma e ndawo e ma tutahwa neene na li rzanngirzehwe,
26. Rzi e ende, e wowa hve hwehvehve hwelinge lirezamba ema hwe imbami li aka, rzi hwe kpeeya hwe liya anga. Hwe hweeli hwema e moto hwe lizuku, hwe hwee wohwe li aka e hwee worzo.
27. Na oma Yerzu ama hwe li ohwa hwene hweya, molana moko ema ama hwe o ngindi ama tee ama, “moname na e nyango ema yoo nyai na li o nyongirze”.
28. Yerzu mohve rzi aalahwe ama moname na hwannga ema hwa hweya eya ya Lohwa, rzi hwa e ika.

EMENENI YAMA YONA

29. Na oma e ngindi ema ahwate, Yerzu ama ohwa ama, “ene nyongonyi ya wohwe, e arza ndi hwemeneni hwe manyaka. Ndi tɔ emeneni yoko e rza hwa ngbaahwa, li aka te eyo yama Yona.
30. Na oma Yona ama hwe emeneni o hwato hwa Ninihwe, nanu mene

38. E o hwe ghamu na hwannga hwagbeeli ema Rzango awu a unjma hwa ma wongirzene, to a ja ndi o lirezako la hwehvwwe hwe ukirze hwehwa to hweyau hwe wu.
39. Ndi e hwiye nanu ema; e mohweni wa ndawo a ma hwiya te e hvonda ema e nmihwe a ja o ma a rzi hweme e ndawo yeni e gbaahwa.
40. Inyo hve e angamene li wongirzene, ehwanja e nmana moto a o ja o lirezako ema e rza mo ahvite.
41. Rzi Petolo a ijowa Yerzu a ma: “I Rzango, Irzo ndi o kpeeli mono nmana e, nga hwane hwarze e?”
42. Yerzu rzi a mo alahwe a ma; “njene rzo a hweli e mokaneli wa lihwiye na liloke, ema Rzango a ikai o li ongeya hwagbeeli hweni, o li hwa ngmba e laawu lonngo o hvonda ya joke e?”
43. E hwe ghamu na onngo mogbeeli ema Rzango a jeli te a unjma a gbeya nanu.
44. Na e ohweya e joke nanu ema, Rzango a mo ika o li ongeya erzango yeni yarze.
45. E hweli te ema onngo mogbeeli a ohwi te o nmema nmeni ama, “Rzango wami a i ndeli o yondo; a rzi timbi, rzi a woteya li anana hwane hwagbeeli ewo hwa hwalana na ewo hwa wunyana na li laa na li nyo na li woma”.
46. E rzango ya onngo mogbeeli a o ja o wunya ema arza mo ahvite, na o hvonda ema a rza o hwiye. A mo ke, a mo kerze rzi a mo ika eki yoko na hwannga ema hwa rza loke.
47. “Onngo mogbeeli ema a hwi hwe teirzeli hwe ama Rzange rzi a rzi ika to ligbeya na oma Rzange aarza, aanahwene na yorzilao rzairzai.
48. Ndi onngo mogbeeli ema a rza hwiye rzi a gbeya hweya hwe matona mo hve a kokirzehwe ndi a rza unmahwa yorzilao rzairzai. Tɔ ima mo ema a ngbaahwi rzai rzai arzahwene hve rzai rzai, ndennga tɔ nje hve ema a liyahwele rzai rzai a i jowahwa hve rzai rzai.

RZEKE MONYEDGI NDI LI A HWAANE

49. “Na jeli ndi li kotaa munya o rze, ndi maluteya mami ma ohwa ndi ema oma te moma maa li onjwa!
50. Na hweni liluhwirze oli luhwirzehwe, ndennga nmeema nmami mo kpeli natee egbeyene.
51. E ongele nanu ema na jaani ndi eyole anu rze e? Jae na e o hveya ema na jaani ndi mbaali.
52. Liwoteya nange, o hwe hwato o litumba loko wo a hwaane, hwayao hwa tengene hwahwake, ndennga hwahwake hve hwa tengene hwayao.
53. O hwe mbaali ya Rzango na nmana, wa eni wa munyana, ndennga e

ERZA ATAKIRZE

22. Yerzu rzi a ohweya hwaokoweli hweni ama; “O e nganele na e o hweya ema, erza atakirze lihvomene monge manyu o mame e laa; to mame ema e rzonege o nyo.
23. Longe li akai moleli, e nyo hve e akai liwoti.
24. E ongo te hwenoni, ema hwe rza ona, to li rzanja moleli, ndi Lohwe a hwe lirze, ngeli iti na inyo ema ehveli wolito li aka hwenoni!
25. Ima mo wanyu ema o li atakirze leni atanei lika eyu yoko o longe leni e?
26. Ne te e rza tanei li gbeya ono nmana eya morzali, mame rzo e a takirze o hwenei hweya e?
27. “E ongo te na oma imbonji jonga. I rza atakirze to li agbeyele menjombe. Ndi na e ohweya ema, to e mokaneli Rzalomoni o ewangi yeni yarze, a rzi a wotirze li uka ini mbonji.
28. Ehveli te ema nanu ndi Lohwe a wotirze hwewule hwe wanga, ema yawono hwehweli, hmele hwe angbahwa o munya, ngeli iti na inyo, ne rzo a rza e wotirze, ii inyo hwato hwa maloke marzali!
29. O enganele rzo e rza ika meema meyanyu o lituteya mame ilaa to li nyo; e rza atakirze, meema.
30. Ehwanja ewo hwa rze ema hwa rza lokei wondi hwa ahvahve o li arza hwene hweya hweyarze, ndenga Rzanjo anyu a hwi ema e arza hwene hweya.
31. Ndi e arze likaneya leni, anja ndi hwene hweya hwe e ngbaahwa.
32. “E rza oka wonggo”, inyo lihwemba lirzali, Ehwanja Rzanjo wanyu a oki monyengi o li e ngmba likaneya.
33. E ahwirze erzanjo yanyu e ngmbe hwatakeli. E a o hvele inyo mene makpa ema ma rza una ma hwee liwuta la nyu o nmanyu ema lirza kuwa, eki ema nmihwe arza kombene to lirziyei li rza hvanga.
34. Ehwanja eki ema liwuta la anjo li hweli anja hve ndi nmeema nmanjo hve mo hweli.

LI ANGOWELELE

35. “E a wotirze e wongirzene o ewolo e ika hve hwetulu hwe anyu hwe onwe,
36. naa hwato hwa ambelele Rzanjo awu ema a uwelele o ndema ya li-hwa, anja rzo ndi a jeli tee rzi a kumba, hwa mo lihvoweya o wotemeteme.
37. E ohwe ghamu na hwanja hwagbeeli ema Rzanjo awu o hwetimbeli hweeni a nma hwa nmaambele. Na e o hweya e joko aarzeele mo nmiti o hweliyeli rzi a hwa ngmba moleli.

- hve ndi e nmana wa moto a o hwee o ene nyongonyi.
31. Onjo molana wa hweluhwe hwendene a o hvumuwa o hwekairzeli na hwato hwa ene nyongonyi oli hwa tule; ehwanja mo ama uweya ndi o marzuku ma rzee o hwekondo, o li okaneya liwiye lama Rzalomoni. Ndi o nange emo ema akai Rzalomoni ahveli anu.
32. Hwato hwa Ninihwe hwa o teme o hwekairzeli na ene nyongonyi o li e tule, ehwanja wo hwa ma engowe o hwe eohweli hwe ama Yona, ndi o nange moko ema a akai Yona a hweli anu.

ETULU YA NYO

33. To moto arza hvaale etulu rzi a e ika eki e utami, to li ekumene ewoki, ndi a e ika ndi eki ya nmanyu, anja ndi ewo ema hwa kpeeya hwa ene nmeeneni.
34. Liirzo lango ndi li hweli etulu ya e nyo yanjo ehveli te ema miirzo manjo ma hweli te ghamu e nyo yanjo hve e onda na nmeneni, ndi ma hvangeli te e nyo yanjo hve e onda na jiti.
35. Onjo, o ene nanu ema, nmeeneni mo hweli, mo rzi timba jiti.
36. O enganele, e nyo yanjo e ondi te na nmeneni rzi erzihwe ema enama yanjo yoko e hweli o jiti e nyo yanjo yarze hve ehwe o nmeneni na oma nmeneni mo etulu mo hwee o worzo wanga.
37. E hvonda Yerzu ama kule li ohwa, moto moko wa hvalirzaei ama mo hwele ema a je a le na mo o ndawo yeni, rzi a ende, a liya na mo o hweleeli.
38. Onjo moto wa Hvalirzaei a ma tama o li ene nanu ema, Yerzu a woteli lila ema a rza atute.
39. Rzi Rzanjo a mo ohweya ama, “onjo te, inyo Hvalirzaei etanirze e mburza ya liwonde na e ya monjo, ndi o teni yanyu e ondi ndi na wo na wohwe.
40. Inyo hweeti hwe hwato, rzeke onjo ema ama weka e mburza momene hve ndi ama weka eteni e?
41. Ndi ngmba hwatakeli mame ema e hweli o teni ya monjo, anja ndi hweyarze hwe o hwee wotani na inyo.
42. “Mojema na inyo Hvalirzaei, ehwanja e ngmba Lohwe e teij ya ndinge ya Lohwa. E angamene li okowa li gbeya hwenei hweya, erzi hwe li hweme e hweyo hwe molome.
43. Mojema na inyo Hvalirzae, ehwanja e lingani ingi mboko ja worzo na li komowo o hweki hwe hweluwe.
44. “Mojema na inyo, e hwanja e hweli ndi naa irzonggo ema irza embahwele ema hwa akeya o nmanyu, erzi hwe lihwia.”
45. Mohwiyeleli wa mbenda moko rzi a mo alahwe ama, “Ii mookoleli, hwene hweya ema o ohwa nanu o e hwenyene hve na irzo.”

46. Yerzu rzi a timbirzelele ama, “Inyo hwa hwiya mbenda, mojema hve na inyo, ehwanja, e ongolele hwato meyuna ema hwa rzatanei li hwane, ndi inyo mene erza ika to jono joko o li hwa ongowana.
47. Mojema na inyo, ehwanja e onga irzonggo ema i mbamba janyu ima imeya hwaohweli hwa hwelingge ema hwa ma onwe.
48. O onga inyo engba mbongi nanu ema, mame imbamba janyu ima gbeye ema loo; hwa ma onwa hwaohweli hwa hwelingge, rzi inyo hve ya onga irzonggo jawu.
49. O enganele Lohwe o lihwiye leni ama ohwa ama, Na hwa o meya hwaohweli hwa hwelingge na hwaokoleli ema hwa onwa lonjo lawu, rzi hwatakirze hve hwenei.
50. O enganele rzo, ene nyongonyi e o hwelohwe o maija ma hwaohweli hwa hwelingge ema ma rzoweli liwoteya o hwewoteli hwe rze.
51. Liwoteya maija ma ama Abeli na e mo ma ama Rzakaleya, ema ama onwahwa o tiiteni ya liyo la maahweya, na o eki ya wotani. Eei, na e o hweya ema, ene nyongonyi e o hwelohwe o hwene hweya hweyarze.
52. “Mojema na inyo hwa hwiya mbenda, ehwanja ema wowa ilihvowani ja lihwiye. Ndi inyo mene e rza kpeeli, rzi e kekai hve hwanja ema hwaarza o li kpeeya.
53. E hvonda Yerzu ama anjiye onga rzi, i Hvalirzaei na hwaokoleli hwa mbenda hwa woteya o li motengene gbeegbe na li mo takirze na mii-joweli.
54. O li ambelele nga hwa mo lembene eya ema a tanei li ohwa.

**LUKARZI HWEHVARZU LIOME NA HWEHWAKC 12
VEKIMA NA LI KOMCLE**

1. O enge hvonda mene, ngindi ya hwakaneli na hwekali hwe hwato hwa ma arzangane nyai ema hwa ma woteya li alalane moko na onei. Rzi Yerzu a woteya li ohweya hwaokoweli hweni ama, “e angoweya ehwindi ya i Hvalirzaei ema e hweli ndi molaŋga.
2. O rza enje to eya ema e utama, ema erza o hwiylene, to li utahwa ema erza hwiyahwa.
3. To mame ema e ma ohwe o jititi, e o hwiyahwa o nmete. Ndennga to ima erzarza e ohweli moto o lito o teni ya iluku e o hwiylene nate o makaando ma ndawo.
4. “Wonya moe, na e o hweya ema, “E rzi keka li oka hwanja ema hwa onwa e nyama ya nyo wonggo, ndi o mburza nanu hwarzatanei li gbeya ehve eya”.
5. Ndi na e unmele njene ema e hweni li oka wonggo: e o ka ndi ongo wonggo ema a o nwi te e nyama ya nyo, a hweni hve maimbi o li e

- angmba o munya. Ee, na e o hweya, e mo oke wonggo.
6. Rzeke hwewumbuwa hweta hwe andahwa ndi kahwa ihwake? Ndi to joko irza hvongahwi na Lohwe.
7. O joke, i rzowe jango ja mohvo i angahwi jarze. Erza oka wonggo, inyo e akai hwewumbuwa rzairzai.
8. Na e o hweya ema, to nje ema a no ngmbeli jeeka o marzo ma hwato e nmana wa moto hve a mo ngmba jeka o marzo ma i angeli jama Lohwe.
9. Ndi ongo ema a mo rzorzi o marzo ma hwato, mohve a o rzorzowo o marzo ma i angeli jama Lohwe;
10. Ndennga to njene hve ema a ohwi eya litengene enmana moto, a o lakirzehwe, ndi to nje hve a ohwa lihweni litengene Elinge ya wotani a rza lakirzehwe.
11. “Yerzu rzi a hwata hve ama, “e hweli te ema hwa ejaani o ndawo ja hwekairzeli na o marzo ma hwakaneli na hwambaki hwa mbowa, e rza a takirze li luteya mame ehweni li alahwe, to mame e hweni li ohwa,
12. Ehwanja, Elinge ya wotani e o okole o lingi lirezako mene, mame ehweni li ohwa”.
13. Moto moko o enge ngindi, rzi a mo ohweya ama, “mookoleli ohweya nmanyonggo wami ema ihwene erzango”.
14. Rzi Yerzu a mo alahwe ama “u moto njene a no hvorzi o li hwe mokairzeli o tiiteni ya nyu e?”
15. Rzi a hwa ohweya ama, e angowa! E angoweya hve inyai ja hweya hwe woo jarze; lonje la moto li rza enje ndi o erzango ya rzairzai ema o hweni.
16. A ma hwa kpeeya hve mono nmana ama; “mony e moma ewangi ya moto yoko (moko) mo ma nyai mbota ya gbamu”.
17. A ma luteya mo nmiti, rzi a ohwa ama, na gbeya ne e? Nanje na rza hweni to eki o li ika e mbota yami.
18. “Rzi a ohwa ama, nanu ndi na gbeya nanje. Na wuule wokao wami worzali, rzi na onga wondene ema na ika e mbota yami na hwe hve-hve hwema.
19. Na ohwane imba mbiti ema, “O hweni hwe hwema hwe e gbamu rza-irzai ema hwe ikahwi onga, o meya rzairzai. Wowa lonje hviyai; la, nyo, ndennga o oke monyengi.
20. “Ndi Lohwe ama moohweya ama, “owa eeti ya moto!” Wono wu mene, lonje lanjo lo arzahwene, njene rzo a o hwene mame yarze ema aarzangele e?
21. “Nanu ndi e o hwe na to ima moto ema a utele hwema na mo nmiti, rzi arzi hwe ewangi o worzo woma Lohwe.